

KAPOSVÁR MEGYEI JOGÚ VÁROS
ANTISZEGREGÁCIÓS TERVE
AZ INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
RÉSZE

2008. március 14.

Ecorys Magyarország Kft
1114 Budapest, Kemenes u. 6
Tel / Fax: +36-1-266-2482
info@ecorys.hu

Megbízó: Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata

Megbízó képviselője: Sári László
Igazgató - Pályázati Igazgatóság
Dr. Mach Tamás
Pályázati Referens – Pályázati Igazgatóság

Készítették:

Munkatársak: Rácz Andrea
ECORYS Magyarország Kft
Tendli Krisztina
ECORYS Magyarország Kft
Sz. Mosoni Dóra
ECORYS Magyarország Kft
Magyar Zsófia
ECORYS Magyarország Kft

Budapest, 2008. március 14.

© ECORYS Magyarország Mérnöki Tanácsadó Kft.

Ecorys Magyarország Kft
1114 Budapest, Kemenes u. 6
Tel / Fax: +36-1-266-2482
info@ecorys.hu

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	4
I. HELYZETELEMZÉS AZ ALACSONY STÁTUSZÚ NÉPESSÉG TERÜLETI KONCENTRÁCIÓJÁRÓL A VÁROS EGÉSZÉNEK TEKINTETÉBEN	6
I.1. Az érintett városrészek főbb jellemzői	7
I.1.1. Az akcióterületek és a szegregátumok lehatárolásának szempontjai.....	7
I.1.2. A város és az érintett városrészek helyzetértékelése	8
II. A ROMA NÉPESSÉGET MAGAS ARÁNYBAN KONCENTRÁLÓ VÁROSI SZEGREGÁTUMOK, TELEPEK, TELEPSZERŰ KÉPZŐDMÉNYEK HELYZETELEMZÉSE	12
II. 1. A szegregátumok helyzetelemzése	13
II.1.1. A KSH által kijelölt területek rövid bemutatása	16
II.1.2. A szentjakabi szegregátum részletes helyzetelemzés	21
II.1.3. A szegregátumnak jelölt, de a mutatók alapján annak nem minősülő területek bemutatása	32
III. ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM	40
Bevezetés	41
III.1. A roma népesség integrációját elősegítő városi intézkedések	42
III.1.1. A 2007-13 között tervezett beavatkozások	44
III.1.2. A programok eszközürendszere	44
III.1.3. A szegregált területet érintő városfejlesztési program.....	73
III.1.4. A nem szegregált területek programjai	76
1. FÜGGELÉK.....	81
FELHASZNÁLT DOKUMENTUMOK ÉS FORRÁSOK.....	93
DOKUMENTUMOK.....	93
ÖNKORMÁNYZATI ADATSZOLGÁLTATÁS	94
KSH	94
TÖRVÉNYEK.....	94

BEVEZETÉS

Kaposvár városa 2007-ben elhatározta, hogy a város teljes közigazgatási területére elkészíteti az Integrált Városfejlesztési Stratégiát (IVS). Az IVS megalapozó munkarészei után vázolja a város jövőképét, a fejlesztések célrendszerét, az ezekhez kapcsolódó legfontosabb feladatokat városrészenként. E tanulmány keretein belül került megalkotásra jelen Antiszegregációs Terv, amely a település és egyes városrészeinek elemzését, fejlesztési elképzeléseit, valamint a város különböző fejlesztési programjait, koncepcióit vizsgálja meg a város egészére és a szegregátumaira vonatkozóan, elsődlegesen a társadalmi hatásokra fókuszálva.

Az Antiszegregációs terv elsősorban területi dimenzióban, a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét egy adott településen. Az Antiszegregációs terv célja, hogy a város felmérje azon területeit, ahol a szegregáció már megindult, illetve ahol előrehaladott állapotban van, és a fentiek szellemében kidolgozzon a szegregáció oldására irányuló programokat.

A települések sajátos, összetett képződmények, melyek állandóan változnak a környezeti körülmények hatására. A települések a szűkebb és tágabb környezetükben bekövetkező változásokra érzékenyen reagálnak. Akár évszázadokig is fennmaradnak, majd valamilyen káros hatásra (legyen ez külső vagy belső) elnéptelenedhetnek, elpusztulhatnak, de kedvező változások következtében akár újjáépülhetnek, megújulhatnak.

A településen zajló tevékenységek (társadalmi, gazdasági, stb.) a természeti és az épített környezet keretei között zajlanak, melyek meghatározzák a települések arculatát.

A településen történő fejlesztések - de már a fejlesztések tervei is - jelentős hatással lehetnek a településre, annak egy részére.

Ezen fejlesztések tervezése és meghatározása esetén figyelembe kell venni a település összetett jellegét, a benne zajló tevékenységek és elemek egymásra hatását, hogy a településre vonatkozó hatásokat prognosztizálhassa, valamint a káros hatásokat kezelhesse.

A településfejlesztés, -tervezés és -üzemeletetés a települési önkormányzat feladata, melynek tevékenysége hosszú távra meghatározza egy település jövőjét, ám minden terv annyit ér, amennyi megvalósul belőle.

A munka célja

Az antiszegregációs terv célja egyrészt a szegregátumok felszámolása, másrészt a veszélyeztetett területek fokozott figyelemmel kísérése, újabb szegregátumok kialakulásának megakadályozása.

Jelen Antiszegregációs Terv az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési és Építésügyi Szakmai Államtitkársága, Városrehabilitáció 2007-2013-ban Kézikönyv városok számára (Bp. 2007. október 5.), 2.sz. melléklet: Útmutató az Anti-szegregációs terv kidolgozásához tematikája alapján készült el, amely az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény 35. §-át vette figyelembe.

A 2003. évi CXXV. törvény szellemében írandó települési esélyegyenlőségi program különösen a **lakhatás** illetve a **szociális szolgáltatásokhoz**, és az **infrastruktúrához** való hozzáférés terén megvalósuló **esélyegyenlőség** előmozdítását kívánja ösztönözni. A kutatások szerint az ezeken a területeken jelen lévő szegregációs és szelekciós mechanizmusok korlátozzák az egyenlő hozzáférést a szolgáltatásokhoz, és tovább

mélyítik a társadalmi különbségeket. A jelenség nem csak a hivatkozott törvény kapcsán vet fel kérdéseket, hanem gyengíti a társadalmi kohéziót és rontja Magyarország versenyképességét.

A tanulmány célja egy olyan antiszegregációs terv kidolgozása, amely enyhíti a településen belüli esélyegyenlőtlenséget, a leszakadó társadalmi rétegeknek számára pedig lehetőséget biztosít a társadalmi beilleszkedéshez, integrációhoz.

A szegregáció fogalmát a szakirodalom leggyakrabban a területi elhelyezkedéssel, lakhatással és az ebből következő intézményi elkülönüléssel/elkülönítéssel kapcsolatban használja. Szegregációnak nevezzük azt a jelenséget, amikor egy-egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok stb. lakóhelye erősen elkülönül egymástól. A szegregáció együtt jár a jövedelmi viszonyok és a települési infrastruktúra lényeges egyenlőtlenségeivel.

Szegregátum a településeknek azon területei érinti, ahol az aktív korú népességen belül a **legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%**. A KSH és az önkormányzat ezen mutatók alapján határozta le a városban lévő szegregátumok területét, és ezekre vonatkozóan szolgáltatott adatokat.

Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítani minden infrastrukturális fejlesztés és település-rehabilitációs támogatás esetén az alacsony státuszú lakosok helyzetére. Kiemelten fontos a település különböző pontjain lakók részére az (szociális) infrastruktúrához való hozzáférés- biztosításának gyakorlata és annak vizsgálata, hogy érvényesül-e a településen a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség.

Alapvető feltétel a település rehabilitációs projektjeinek támogatásához: az alacsony státuszú lakosok által lakott településrészekben a további lakásállomány-növekedést megakadályozó, azt csökkentő, a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség és az esélyegyenlőtlenség csökkentése érdekében folytatott esélyteremtő tevékenység tervszerű dokumentálása a települési esélyegyenlőségi programok kidolgozásával és megvalósításával.

Az alacsony státuszú lakosok esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket.

Az antiszegregációs terv a település jövőjét próbálja prognosztizálni a fejlesztések tükrében, és olyan elveket, irányokat meghatározni, amelyek a legjobb eredményeket érhetik el a lakosság életkörülményei javításában.

Az Anti-szegregációs terv tehát csak egy, de igen fontos részét képezi a települési esélyegyenlőségi program kidolgozásának.

Az IVS-hez készített átfogó helyzetelemzés nyomán kialakított városrehabilitációs terv kiemelten kezeli, hogy Kaposvár minden városrészében **diszkriminációmentesség** és **szegregációmentesség** érvényesüljön.

I. HELYZETELEMZÉS AZ ALACSONY STÁTUSZÚ NÉPESSÉG TERÜLETI KONCENTRÁCIÓJÁRÓL A VÁROS EGÉSZÉNEK TEKINTETÉBEN

I.1. Az érintett városrészek főbb jellemzői

I.1.1. Az akcióterületek és a szegregátumok lehatárolásának szempontjai

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia III., az egyes városrészeket helyzetelemzését tartalmazó fejezetében bemutatásra kerültek azon kisebb területegységek, hol a népesség társadalmi összetétele és a terület fizikai jellemzői kedvezőtlenebbek. Az alábbiakban meghatározásra kerülnek a fentiek alapján kijelölt rosszabb státuszú területek, ahol a szegregáció folyamata már megjelent, előrehaladott állapotban van, illetve ebből a szempontból veszélyeztetett területrésznek számítanak.

Szegregátumnak azon területeket nevezzük, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató esetében magasabb, mint 50%.

Az Antiszegregációs terv területi dimenzióban, az IVS-ben behatárolt városrészek szerint, a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét. Városszerkezetileg a szegregátumoknak alapvetően két típusa határozható meg:

- A) **A városszövetbe ágyazódott** szegregált, szegregálódó területek (telepszerű környezet)
- B) **A városszövettől elkülönült**, alapvetően nem lakófunkciójú területekbe ékelődött szegregátumok (telepek)

Az IVS-ben foglalt akcióterületek:

1. **Belváros:** funkcióbővítő és szociális városrehabilitáció (IVS: 1. városrész)
2. **Északi városrész:** funkcióbővítő és szociális városrehabilitáció (IVS: 3. városrész)
3. **Kisgát és környéke:** funkcióbővítő városrehabilitáció (IVS: 4. városrész)

I.1.2. A város és az érintett városrészek helyzetértékelése

Az alábbiakban az antiszegregációs terv vizsgálati szempontjait alapul véve összefoglaljuk az IVS-ben részletesen kifejtett városi szintű társadalmi-környezeti megállapításokat.

Népesség

A rendszerváltozás óta eltelt 15 év alatt hazánk népességéhez hasonlóan Kaposvár népességfejlődésében is folytatódott az a tendencia miszerint a lélekszám mind nagyobb mértékben és gyorsuló ütemben csökkent. Az 1990 és 2001 között 3000 fővel mérséklődött a város lakossága. 2001 óta ez a fogyási ütem lelassult. 1990 és 2000 között 7,5%-kal 71788 főről 66411 főre csökkent Kaposvár népességszáma. Ez a tendencia kedvezőtlenebb a kistérségi és megyei folyamatokhoz képest, ahol ezen időintervallumban a népesség csökkenése 4,4% illetve 4,2% körül alakult.

A népességcsökkenés több tényezőre, a születések és halálozások tartósan negatív egyenlegére, valamint a negatív migrációs egyenlegre vezethető vissza. Kaposvár népességének korszerkezetét tekintve megállapítható, hogy az aktív és a passzív korosztályok aránya országos viszonylatban nem túl kedvezőtlen, bár az elkövetkező években feltehetően kisebb létszámú korosztályok fognak munkába állni, mint amelyek nyugdíjba vonulnak. Ezt alátámasztja az is, hogy a fiatalok aránya a születésszám visszaesése következtében csökkent, az öregségi index értéke nőtt.

- Kaposvár **legsűrűbben lakott** városrésze a Belváros.
- A **legkedvezőtlenebb korösszetétel** is a **Belvárosban** található a 0-14 éves lakónépesség aránya 17,3 % a 60 éves és felettié aránya 22,9 % ami a városi átlag fölött van.
- A 0-14 évesek aránya a lakónépességen belül a **Kaposszentjakab, Ivánfahegy** városrészben a **legkedvezőbb**, arányuk a lakónépességen belül 21,7 % ami jóval magasabb a Kaposvári átlagnál.

(Az egyes városrészek demográfiai jellemzéséről részletes elemzés található a Integrált Városfejlesztési Stratégia III., Városrészi elemzéseket tartalmazó fejezetében.)

Foglalkoztatottság

A szegregációs mutató meghatározása szempontjából fontos a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők arányának meghatározása.

- A foglalkoztatottság mutatói a **Kisgát és környékén, Cukorgyár, Pécsi utca és környékén** nagyon kedvezőtlenek. Ebben a körzetben az **aktív korúak 60,3 %-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel**, s ezzel párhuzamosan a **foglalkoztatottak aránya alacsony, mindössze 37%**.
- A **Szentjakab-Ivánfahegy** városrészben hasonlóak az adatok, **rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya 54,3 %**, a **foglalkoztatottak nélküli háztartások 45,5 %**.

Iskolai végzettség

- A területi vizsgálat szerint az egyetemi/főiskolai végzettséggel rendelkezők száma a **Belvárosban** a legmagasabb: a 25 éves és idősebb népesség körében 23,1% a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya. A Belvárosban a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 16,8 %.
- A KSH 2001. évi népszámlálás adatai alapján a **Kecelhegy – Cser** városrészben jelölt még ki szegregátumot, ahol az alacsony végzettségű (legfeljebb általános iskolával) rendelkezők aránya 22,1 %, ami a Kaposvári átlagnál magasabb.
- **A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a Szentjakab-Ivánfahegy városrészben a legmagasabb: 48,9%.**

A városrészek statisztikáinak összehasonlítása során is körvonalazódott, hogy a város egyik legkedvezőtlenebb összetételű városrésze a Kaposszentjakab és Ivánfahegy (IVS: 7. városrész). Ebben a városrészben található Kaposvár városszövetbe ágyazott szegregált területe a **Nádasdi és a környező utcákban** (Csillag u., Hold u.).

Szociális ellátás

Az önkormányzat adatszolgáltatása alapján a városban jelentős rétegek szorulnak szociális gondoskodásra. A **szociális támogatásban részesülő családok száma mintegy 7000-re tehető** (ez az utóbbi években számottevően nem változott), ami az összes háztartás 27,1 %-át jelenti. A segélyezésben részesülők összesített számának stabilitása mellett különböző támogatási formákat igénybevevők számában természetesen már kimutatható változások vannak, amelyben az ellátási formák körének, feltételeinek módosulása is jelentős befolyásoló tényező. A város a központilag szabályozott és finanszírozott, kötelező támogatások mellett számos önként vállalt ellátási formát is működtet, figyelembe véve a sajátos helyi igényeket (pl. buszbérletek vásárlása, iskolatej, gyermekétkeztetés, szociális kölcsön, főiskolások albérleti támogatása, krízistámogatás, roma gyermekek számára ösztöndíj). A kaposváriak jelenleg **28 jogcímen** kaphatnak támogatást, amelyből az önkormányzat **13 olyan célra nyújt támogatást**, amely nem törvényi kötelezettség, hanem az önkormányzat által önként vállalt juttatási forma.

Az utóbbi években a pénzbeli szociális juttatások egyre nagyobb részét **természetbeni ellátás**ként biztosítja az önkormányzat. (pl: rendkívüli szociális segély, és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetében különösen), illetve az utóbbi években a pénzbeli ellátások mellé szociális szolgáltatás párosult. (pl: adósságkezelési szolgáltatás).

A szociális ellátásra szorulókat a munkanélkülivé válók, a tartós munkanélküliek, az egyedülálló időskorúak, a nyugdíjasok, a többgyermekes családok, a veszélyeztetett gyermekek, a krízishelyzetben lévők, a fogyatékosok, a marginalizálódott csoportok és a hajléktalanok alkotják. (Kaposváron a hajléktalanok becsült száma jelenleg 200-300 fő.)

Lakásállomány

A településen meglévő lakásállomány 46.255 (lakóegység üdülővel együtt, 2001 KSH), amelyből 42.522 lakott. A lakásállomány évről évre növekedést mutat, amelynek mértékét a lakott lakások aránya nem követi, hanem a nem lakott lakások száma mutat növekedést. A statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy a legnagyobb lakásépítési időszakban elsősorban a többlakásos társasházi lakásokat részesítették előnyben, majd 2004-től az épületek felújítása és a csoportházak formájában épített lakások is jelentős szereppel bírnak. A családi házas lakástípusnál az évek folyamán szinte stagnálást figyelhetünk meg, elsősorban a típus magas építési költségei révén.

A statisztikai adatok alapján a lakásállomány **minősége** javuló tendenciát mutat.

A lakásállomány **nagyságát** illetően az egy lakásra jutó szobák száma 2,75, valamint a lakások nagyságának összetétele a nagyobb alapterületű lakások arányának növekedését mutatja. A 30 m²-es lakás alig van jelen, míg a 100 m²-nél nagyobb lakások aránya jelentős.

A lakásállomány **komfortfokozat** szerinti megoszlását elemezve megállapítható, hogy a lakások 36%-a komfortos lakás (további 4%-a félkomfortos), és 49%-a összkomfortos, tehát a lakások közművel való ellátottsága jó. A lakásállomány mindössze 11%-a komfort nélküli, amely valószínűleg elsősorban az 1944 előtt épült lakásállományt érinti. A lakásállomány komfortfokozatát tekintve a legtöbb alacsony komfortfokozatú lakás a **Szentjakab-Ivánfahegy** városrészben található: Kaposvár lakásállományának 3,6 %-a van ebben a városrészben, de az itteni lakások 34,2 %-a alacsony komfortfokozatú.

Lakásállomány **kor szerinti összetétele** a következőképpen alakul: A lakóépületek 23%-a 1944-ben és előtt épült, 1944 és 1970 között 30%, 1970 és 1980 között 23%, 1980-1990 között 18%, 1990 után 6%. A lakások összetétele vegyes képet mutat, a legtöbb lakás (53%) a háború után épült a rendszerváltásig, amely leginkább a paneles telepszerű beépítést jelenti.

Közműellátottság

Ahhoz, hogy Kaposvár megteremtse az esélyegyenlőséget, a lakhatási, szociális ellátások mellett az infrastruktúrához való egyenlő hozzáférést is biztosítani kell.

Az infrastruktúrafejlesztés része, a **közműellátottság 100 %-os lefedettsége** a lakott területeken, a még meglévő földutak szilárd útburkolattal való ellátása, illetve pormentesítésük, valamint a gyalogos közlekedés biztonságossá tétele, és a városi tömegközlekedés fejlesztése.

A város infrastrukturális ellátásának javításához az önkormányzat kész programmal kezdett neki. A **város belterületi úthálózat**ának a hossza 202 km. A 2008. év végére valamennyi, jelenleg rossz állapotban lévő belterületi út új aszfaltburkolatot kap. Az elmúlt években 51 utcában végeztek útfelújítást. 2008-ban pedig újabb 31 utca kap új aszfaltburkolatot.

Kaposváron a kiépített **járdák** hossza 250 km. A belterületen 8 olyan utca van, amely mellett nagy a gépkocsi forgalom és indokolt a hiányzó szakaszokon a járda megépítése. 40 olyan utca van, ahol nem szükséges mindkét oldalon a járda, mert ezek kisforgalmú lakóutcák, az ott élők nem igénylik azt. A városban 12 olyan utca van, mely szűk keresztmetszetű és nem fér el a járda.

A **belterületi földutakat** pormentesíteni, szilárd burkolatúvá kell alakítani. A szentjakabi városrészben az elmúlt években a Hold utca, Bástya utca, kapott szilárd burkolatot, továbbá az Ivánfahegyalja u., és a Juhász Gyula u. egy része kapott szilárd burkolatot. (Önkormányzati adat)

A vezetékes víz- és áram-ellátás, továbbá a közvilágítás és a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítettsége 100%-os a városban. A gázszolgáltatás csupán a Nap utca, Csillag utca (Szentjakabi szegregátum) és a Gilice utcából hiányzik.

Általános segélyezési adatok

Kaposváron a nyilvántartott munkanélküliek közel 60 %-a részesül valamilyen ellátásban. 938 fő munkanélküli segélyben, illetve járadékban, 10 fő pályakezdő segélyben részesül, a nyilvántartottak 40%-a, azaz 1118 fő ellátatlan.

Foglalkoztatást elősegítő egyéb támogatásban 533 fő részesül, amelyből közhasznú munkát végez 66 fő, képzési támogatást 146 fő, vállalkozóvá válási támogatást 63 fő kap, valamint 258 fő részesül foglalkoztatás-bővítő támogatásban.

A foglalkoztatást évek óta az önkormányzat is segíti a saját eszközeivel. 2005-ben az ellátatlan munkanélküliek rendszeres szociális segélyére 183 millió, a közcélú foglalkoztatásra 108 millió, az ellátatlan munkanélküliek foglalkoztatására 20 millió forintot fordított.

A városlakók szociális ellátottságának fontos mutatója a számukra pénzben és természetben nyújtott ellátások köre, valamint az igénybe vehető szociális, és gyermekjóléti szolgáltatások. Ezen ellátásokat szemlélteti az alábbi tábla, a kötelező, illetve önként vállalt feladatok szerinti bontásban.

Kötelező ellátások	Önként vállalt ellátások
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rendszeres szociális segély, ▪ időskorúak járadéka, ▪ rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény ▪ rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, ▪ ápolási díj, ▪ rendkívüli szociális segély, ▪ temetési segély, ▪ mozgáskorlátozottak közlekedési támogatása, ▪ gáz- és távhőszolgáltatási támogatás, ▪ helyi támogatás ▪ közcélú foglalkoztatás, ▪ lakásfenntartási támogatás, ▪ adósságcsökkentési támogatás, ▪ köztemetés, ▪ közgyógyellátás, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj, ▪ felsőfokú oktatási intézményekben tanulók lakhatási támogatása, ▪ ellátatlan munkanélküliek, ▪ szociális kölcsön, ▪ gyermekintézményben fizetendő személyi térítési díj átvállalása, ▪ krízissegély és hajléktalanok lakhatási támogatása, ▪ utazási támogatás (nyugdíjas, GYES, GYED) ▪ cigánytanulók ösztöndíja, ▪ gyógyszer-támogatás, ▪ speciális diétára szoruló gyermekek támogatása, ▪ nyári gyermekétkeztetés, ▪ lakbértámogatás, ▪ méhnyakrák elleni védőoltás

Forrás: Kaposvár MJV Önkormányzata, 2008 március

II. A ROMA NÉPESSÉGET MAGAS ARÁNYBAN KONCENTRÁLÓ VÁROSI SZEGREGÁTUMOK, TELEPEK, TELEPSZERŰ KÉPZŐDMÉNYEK HELYZETELEMZÉSE

II. 1. A szegregátumok helyzetelemzése

A városrészi elemzéseknél már körvonalazódtak azok a területek, amelyeken a népesség társadalmi összetétele és a terület fizikai jellemzői is kedvezőtlenebbek. Az IVS helyzetelemző fejezete meghatározza azokat a kisebb területegységeket, ahol a szegregáció már előrehaladott, illetve ahol annak elmélyülése fenyeget.

A szegregátumok meghatározása a kézikönyvben meghatározott szegregációs mutató alapján történik. Azon területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja az 50 %-ot.

A szegregátumok tekintetében két típust kell megkülönböztetni:

- a városszövetbe ágyazódott szegregált terület (telepszerű környezet),
- a városszövettől elkülönülő, alapvetően nem lakó-funkciójú területbe ékelődött szegregátum (telep),

amelyeket tételesen az alábbi táblázat tartalmaz.

Kaposvár szegregátumai a KSH 2001-es népszámlálási adatai és az Önkormányzati adatok alapján.

Sor-szám	Megnevezés	Városrész	Forrás	Típus	Relevancia
1.	Szentjakab	Ivánfahegy, Kaosszentjakab	KSH	városszövettől elkülönülő	Szegregátum
2.	Ivánfahegy	Ivánfahegy, Kaosszentjakab	KSH	városszövettől elkülönülő	Megszűnt szegregátum
3.	Várdomb, Keskeny u.	Ivánfahegy, Kaosszentjakab	KSH, veszélyeztetett	városszövettől elkülönülő	Megszűnt szegregátum
4.	Cseri-dülő	Kecelhegy - Cser	KSH, veszélyeztetett	városszövettől elkülönülő	Megszűnt szegregátum
5.	Körösi Csoma Sándor utca	Kecelhegy - Cser	KSH	Városszövetbe ágyazódott	Megszűnt szegregátum
6.	Cseri park	Kecelhegy - Cser	KSH	Városszövetbe ágyazódott	Megszűnt szegregátum
7.	Raktár utca környéke	Északnyugati városrész	KSH	városszövettől elkülönülő	Átalakuló terület, az ipari létesítmények, hipermarketek megjelenése felszámolja a szegregátumot
8.	Vár utca környéke	Belváros	KSH	városszövetbe ágyazódott	Kisvárosias jellegű területen rehabilitációs munkák folytán a terület épített környezete megújult, lakossága átalakult
9.	Kecelhegy (Körösi Csoma S.u., Bárczi u., Wiegner Jenő u.)	Kecelhegy - Cser	KSH	városszövetbe ágyazódott	Téves adatszolgáltatás, Bárczi Gusztáv speciális intézmény
10.	Lonkahegy	Donner - Rómahegy	KSH	városszövettől elkülönülő	Megszűnt szegregátum

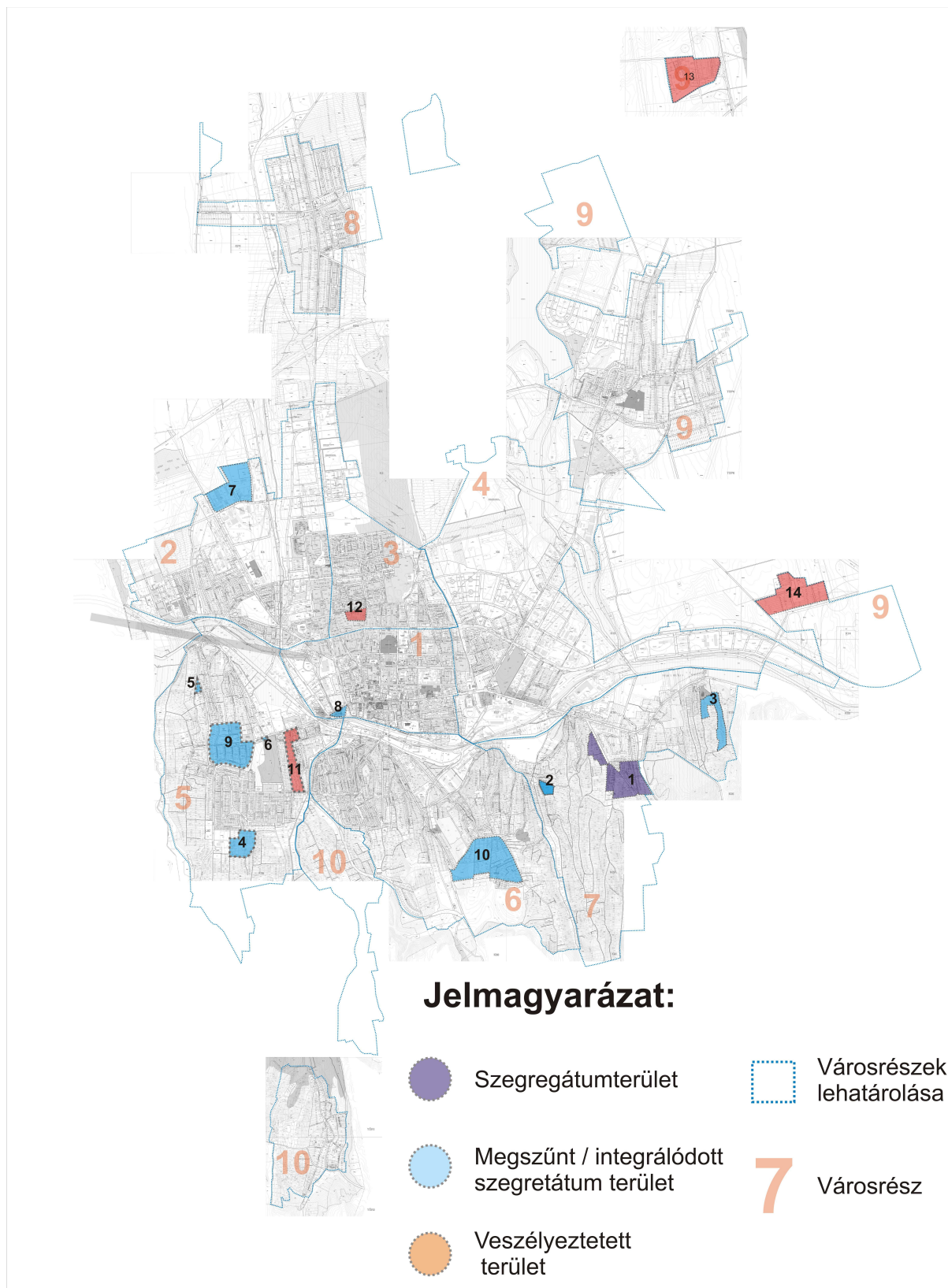
folytatás

Sor-szám	Megnevezés	Városrész	Forrás	Típus	Relevancia
11.	Kölcsey Ferenc u.	Kecelhegy - Cser	Önkormányzat	városszövetbe ágyazódott	veszélyeztetett
12.	Sávház környéke	Északi városrész	Önkormányzat	városszövetbe ágyazódott	veszélyeztetett
13.	Répáspuszta	Toponár - Répáspuszta - Fészerlak - Deseda	Önkormányzat	városszövettől elkülönülő	veszélyeztetett
14.	Fészerlakpuszta	Toponár - Répáspuszta - Fészerlak - Deseda	Önkormányzat	városszövettől elkülönülő	veszélyeztetett

- A KSH adatszolgáltatása alapján a városban **8, minden feltételnek megfelelő szegregátum** (Szentjakab, Kecelhegy, Lonkahegy, Ivánfahegyalja, Vár utca, Körösi Csoma Sándor utca és a Raktár utca) került lahatárolásra.
- A KSH meghatározott olyan területeket is, ahol a szegregációs mutató 40 % feletti, tehát még nem éri el a szegregációs mutató küszöbértékét, de **erősen leromlott területnek** számít (Várdomb, Cseri-dűlő)

A megjelölt területek közül több olyan terület is található, melyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de a 2001-es népszámlálási adatokhoz képest **a terület jelentős változáson ment keresztül** (Raktár utca környéke, Vár utca környéke, Lonkahegy, Kecelhegy), ezek tehát szegregátumnak már semmiképpen nem nevezhetők.

A KSH adatai alapján és az Önkormányzat által kijelölt szegregátumok

II.1.1. A KSH által kijelölt területek rövid bemutatása

1. SZENTJAKAB

Sor-szám	Megnevezés	Forrás	Típus	Relevancia
1.	Szentjakab	KSH	városszövettől elkülönülő	szegregátum

A szentjakabi szegregátum Kaposvár egyetlen olyan hátrányos helyzetű, társadalmilag és minőségileg is leromlott településrésze, ahol a KSH adatai és az önkormányzati információk is egybehangzóan alátámasztják a szegregáció meglétét. Szentjakab a városszövettől elkülönülő, telepszerű szegregátum, többségében romák által lakott terület. Kaposszentjakab a Kapos folyó – Ivánfai árok utca és a belterületi határ által körbevett, döntően falusias beépítésű lakóterület, tőle délre, ill. Ivánfahegytől keletre védelmi erdő húzódik.

A szentjakabi szegregátum a következő utcákat érinti: **Nádasdi utca, Nyírfa utca, Móricz Zsigmond utca, Nap utca, Csillag utca, Hold utca, Bodrog utca.**

2. IVÁNFAHEGY

Sor-szám	Megnevezés	Forrás	Típus	Relevancia
2.	Ivánfahegy	KSH (valamelyik feltétel nem teljesül)	városszövettől elkülönülő	Megszűnt szegregátum

Ivánfahegy a Kapos-folyótól délre, a város délkeleti részén elhelyezkedő terület, Rómahegytől, ill. a Nyugat-Ivánfai-ároktól keletre. Ivánfahegy északi része kertvárosias beépítésű, déli kétharmada azonban falusias jellegű lakóterület. Az ivánfahegyi szegregátum tulajdonképpen a zártkerti részen lévő **Ivánfahegyalja utcát** jelenti.

Az utcában 2006-os adatok szerint 334-en laknak. A lakások magántulajdonban vannak. A segélyezési adatok alapján rendszeres szociális segélyben 10-en részesülnek. 6-an kapnak rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt.

A veszélyeztettség megszűnt, 2-3 társadalomba integrálódott beás cigány család él a területen.¹

3. VÁRDOMB, KESKENY U.

Sor-szám	Megnevezés	Forrás	Típus	Relevancia
3.	Várdomb	KSH, veszélyeztetett	városszövettől elkülönülő	Megszűnt szegregátum

A várdombi szegregátum egy része szintén az **Ivánfahegy-Kaposszentjakabi városrészben** található, a másik része pedig a zártkerti részen, a **Keskeny utcában**, pontosabban annak külterületi részén összpontosul.

2006-os adatok szerint a Várdomb és Keskeny utcában 95-en laknak (a lakosság közel 50 %-a külterületen).

¹ A Cigány Kisebbségi Önkormányzat adatszolgáltatása

E szegregátum esetén rendszeres szociális segélyben 12-en, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 7-en részesülnek.

A veszélyeztettség megszűnt, a terület épületeit lebontották, a családok a városba költöztek.

4. CSERI-DŰLŐ

Sor-szám	Megnevezés	Forrás	Típus	Relevancia
4.	Cseri-dűlő	KSH, veszélyeztetett	városszövettől elkülönülő ???	Megszűnt szegregátum

A Cseri-dűlőn kijelölt szegregátum a Kecelhegy-Cser városrészbe tartozik. A városrészt a családi házas beépítésű, változatos korösszetételű (1-80 év) épületállomány jellemzi. A 2001-es népszámlálás adatai szerint a kecelhegy-cseri városrész népességszáma (lakónépesség) 5745 fő volt, amely a kaposvári népesség 8%-át jelentette. A népesség korszerkezetének arányait tekintve nagyon hasonló a kaposvári átlaghoz. A rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők aránya igen magas az aktív korúakon belül. A város lakásállományának 7%-a található a kecelhegy-cseri városrészben, laksűrűsége valamivel magasabb a városi átlagnál. A lakásállományon belül az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 15,1%.

A szegregátum a **Cseri-dűlő zártkerti részén** található. 2006-os adatok alapján a lakónépesség száma 171 fő.

Rendszeres szociális segélyben 16, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 12-en részesülnek. Vízdíj-támogatást 3-an kapnak.

A városrész déli részén a korábbi zártkerti területek helyezkednek el, amelyeket ma kertés mezőgazdasági területnek nevezünk. Ezeken területeken az utóbbi évtizedekben megjelentek az állandó lakosok, akik kis alapterületű, sokszor komfort nélküli gazdasági épületekben élnek.

A Cseri-dűlőt is érinti az utóbbi évek egyik jellemző tendenciája, a **zártkerti kiköltözés** folyamata, amely elsősorban szociális indokokkal magyarázható (magas lakásrezi, fiatalok önálló lakáshoz jutása érdekében a szülők kiköltöznek, magas belterületi telekárak). A zártkerti területek azonban a terület mezőgazdasági jellegéből adódóan nem alkalmasak és nem is indokolt alkalmassá tenni ezeket lakóterületi fejlesztésre, ezért a kiköltözési folyamat megállítására vagy megfékezésére kell törekedni.

A zártkerti területeken engedély nélkül felépített, kalyibákkal telezsúfolt területek alakultak ki, kis alapterületű, igénytelen házakkal. Fokozottan kell ügyelni a terület szegregáltságának kialakulása megelőzése érdekében.

5. KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR UTCA

Sor-szám	Megnevezés	Forrás	Típus	Relevancia
5.	Körösi Csoma Sándor utca	KSH	Városszövetbe ágyazódott	Megszűnt szegregátum

Szintén a Kecelhegyen található, nagyon kis területű szegregátumként megjelölt rész, amely ma már jómódú romák lakta utca, így erre a területre már nem igazak a szegregátum mutatói.

6. CSERI PARK

Sor-szám	Megnevezés	Forrás	Típus	Relevancia
6.	Cseri park	KSH	városszövettől elkülönülő	Megszűnt szegregátum

A Cseri park Kaposvár Kecelhegy-Cser városrészében található. A KSH által kijelölt területrészt szintén nem tekinthető szegregátumnak, mert a terület lakóinak száma nem éri el a szegregátum kritériumának számító 50 fős határértéket.

7. RAKTÁR UTCA KÖRNYÉKE

Sor-szám	Megnevezés	Forrás	Típus	Relevancia
7.	Raktár utca környéke	KSH, valamelyik feltétel nem teljesül	városszövettől elkülönülő	Átalakuló terület, kereskedelmi létesítmények, hipermarketek megjelenése felszámolja a szegregátumot

A Raktár utca és környéke elnevezésű szegregátum Kaposvár Északnyugati városrészében található. A KSH adatszolgáltatása alapján **a szegregációs mutató 40% feletti**, de még nem éri el a küszöbértéket. A KSH 2001 adatai azonban 2008-ra már nem helytállóak, a területen ugyanis időközben kereskedelmi létesítmények jelentek meg, melynek következtében **a szegregátum megszűnt**. A városrész általános jellemzése is bizonyítja, hogy a terület arculatát mára már a gazdasági létesítmények határozzák meg.

2006-os adatok alapján a Raktár utcában 26-an laknak, rendszeres szociális segélyben 3-an, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 5-en részesülnek. (Önkormányzati adatszolgáltatás)

Az elmúlt évek jelentősebb fejlesztései, a Raktár utca, Jutai út gazdasági célú beépítése mind alátámasztják az előbbi megállapítást, azaz az egykori szegregátum megszűnését.

A városrész közeljövőben tervezett fejlesztései ugyancsak a terület intenzív fejlődését segítik elő, és akadályozzák a szegregátum újra-képződését:

- ✓ A városközponttól északra lévő fejlesztési területek megközelítésére a Raktár utca nyugati és keleti folytatásában a 610. sz. főútig új út építendő ki.
- ✓ A Raktár utca fonyódi vasútvonalat keresztező szakaszát a távlati tervek szerint felüljáró építésével építik meg.

8. VÁR UTCA KÖRNYÉKE

Sor-szám	Megnevezés	Forrás	Típus	Relevancia
8.	Vár utca környéke	KSH, valamelyik feltétel nem teljesül	városszövetbe ágyazódott	Kisvárosias jellegű területen rehabilitációs munkák folytán a terület épített környezete megújult, lakossága átalakult

A KSH adatszolgáltatásai alapján a Vár utca környékén **a szegregációs mutató 40% feletti**, de még nem éri el a szegregációs mutató küszöbértékét. A 2001-es adatok napjainkban már nem helytállóak, mert **rehabilitációs munkák folytán a terület épített környezete megújult, a lakosság átalakult.**

A Vár utcában és környékén, az Ady Endre utcai és Berzsenyi utcai tömblakások megszűntek. A Vár utca déli részén lévő tömb korábban komfort nélküli, rossz állapotú lakásokkal beépített terület volt. Az elmúlt években a teljes tömb felszámolásra került. A lakók egy része Salgótarjánba, Budapestre és a Nádasi utcába költözött. A területen az új tulajdonosok új bevásárlóközpont létesítését tervezik.

A Vár utcában 2006-ban 7-en laktak, és a 2007-es önkormányzati adatok alapján segélyben senki sem részesült. Ez az információ is alátámasztja a szegregátum megszűnését.

9. KECELHEGY

Sor-szám	Megnevezés	Forrás	Típus	Relevancia
9.	Kecelhegy (Körösi Csoma S.u., Bárczi u., Wiegner Jenő u.)	KSH	városszövetbe ágyazódott	Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Diákotthon, Módszertani Központ és Nevelési Tanácsadó

A Kecelhegyen kijelölt szegregátum a Kecelhegy-Cser városrészben található. A területét az alábbi utcák alkotják: Cseri út, Bárczi Gábor, Szent-Györgyi Albert utca, Lénárt F. utca, Gábor Dénes utca, Békésy Gy. utca, Wigner Jenő utca és Zsigmondy R. utca. A területen található egy Speciális Szakiskola és Diákotthon, egy nyugdíjas ház és a Liget Idősek Otthona.

A város lakásállományának 10%-a ebben a városrészben található. A belvárosi részek után tehát arányosan ez a terület rendelkezik a legnagyobb lakásállománnyal. Az alacsony komfortfokozatú lakások a területen jóval magasabb arányt képviselnek, mint a városi átlag –köszönhetően a részben kertvárosias, kisebb részben pedig falusias beépítésnek.

Kecelhegyen a volt gyümölcsös területét a KSH szegregációs területnek jelölte, a 2001-es népszámlálási adatok alapján. 2001-től azonban a területen mintegy 180 családi házas lakótelket alakítottak ki, igényes, a XXI. század követelményeinek megfelelő lakóépületekkel. (2001 óta 117 telek már többnyire beépült. Önkormányzati bérlakásépítésre is sor került a területen, földszint + 2 szintes épületekben 72 lakás kialakítása történt meg. Itt kapott helyet egy 60 lakóegységes nyugdíjasház is.) A terület szociális mutatói az elmúlt években teljesen megváltoztak, ezt a következő népszámlálás adatai vélhetően alá is fognak támasztani.

10. LONKAHEGY

Sor-szám	Megnevezés	Forrás	Típus	Relevancia
10.	Lonkahegy	KSH, valamelyik feltétel nem teljesül	városszövettől elkülönülő	Megszűnt szegregátum

A Lonkahegyi zártkerti rész és környéki szegregátum Kaposvár Donner – Rómahegy városrészben található. A KSH adatszolgáltatása alapján **a szegregációs mutató 40% feletti**, de még nem éri el a szegregációs mutató küszöbértékét. A 2001-es népszámlálás adatai szerint a donneri városrész (Donner, Kaposhegy, Rómahegy) népességszáma (lakónépesség) 7790 fő volt, amely a kaposvári népesség 11%-át jelentette. A népesség

korszerkezete annyiban tér el a kaposvári átlagtól, hogy arányaiban magasabb az időskorúak aránya.

A lonkahegyi terület kialakulását az utóbbi évek egyik jellemző tendenciája, vagyis a zártkerti kiköltözés segítette elő. A kiköltözés elsősorban szociális indokokkal magyarázható (a fiatalok önálló lakáshoz jutása érdekében a szülők kiköltöznek, magas belterületi telekárak, stb). Az elmúlt évek fejlesztéseinek eredményeképpen lakópark fejlesztés indult meg a területen.

Mindezen ismérvekből következik, hogy **Lonkahegy nem felel meg a szegregációs mutatók követelményeinek.**

A jelenlegi belterületen belül egyébként még jelentős nagyságú lakóterület kialakítására alkalmas területek vannak.

A 2008-as önkormányzati adatszolgáltatás, a helyszínbemjárások és a KSH adatszolgáltatása alapján a fentiek közül egyetlen terület tekinthető szegregátumnak: Szentjakab.

II.1.2. A szentjakabi szegregátum részletes helyzetelemzése

II.1.2.1. Általános helyzetkép

A Szentjakabi szegregátum Kaposvár egyetlen olyan szegregátuma, ahol a KSH adatok és az Önkormányzati adatok is alátámasztják a szegregáció meglétét. Szentjakab a városszövettől elkülönülő, telepszerű szegregátum, többségében romák által lakott terület.

Kaposszentjakab a Kapos folyó – Ivánfai árok utca és belterületi határ által körbevett, döntően falusias beépítésű lakóterület, tőle délre, ill. Ivánfahegytől keletre védelmi erdő húzódik.

A szentjakabi szegregátum a következő utcákat foglalja magában: **Nádasdi utca, Nyírfa utca, Móricz Zsigmond utca, Nap utca, Csillag utca, Hold utca, Bodrog utca**

A Lakóházak állapota a szegregátum területén elhanyagolt, a házakat sok esetben különféle hulladék jellegű építmények veszik körbe. A háztáji állattartás egy-két helyen megfigyelhető, de nem jellemző. Az utak többségében szilárd burkolatúak, jó állapotúak. A szegregátum azon részein, ahol a szilárd burkolat hiányzik és belterületbe tartozik, ott a fejlesztési tervben szerepel az utak 100%-os pormentesítése.

Nádasdi u. Önkormányzati bérlakássor

Utcakép a Szentjakabi szegregátumban

II.1.2.2. Demográfiai és szociális helyzet

A 2001-es népszámlálás adatai szerint a szentjakab-ivánfai városrész népességszáma 3061 fő volt (lakónépesség), amely a kaposvári népesség 4%-át jelenti. A népesség korszerkezete annyiban tér el a kaposvári átlagtól, hogy itt aránylag magas a fiatakorúak aránya. **A rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők aránya igen magas az aktív korúakon belül 54,3%** - amely még magasabb a városi átlagnál. A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül jóval alacsonyabb a városi átlagnál: 42,5%. **A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is ebben a városrészben a legmagasabb, 45,5%**, azaz az itt lévő háztartások közel felében nincs kereső!

A városrész demográfiai, foglalkoztatási és lakhatási mutatói tehát a fenti mutatók mindegyikében kedvezőtlenebbek a városi átlagnál, így már az IVS városrészi elemzések fejezetében is alátámasztották a terület problémás jellegét.

Mutatószámok	Kaposvár	Ivánfahegy Kaposzentjakabi városrész	Szentjakabi szegregátum
Lakónépesség	68697	3061	978
Lakónépességen belül 0-14 évesek	10143	21,7 %	30,5 %
Lakónépességen belül 15-59 évesek	44863	61,8 %	61,3 %
Lakónépességen belül 60-x évesek	13691	16,5 %	8,3 %
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aránya az aktív korúakon belül	19,9 %	48,9 %	75,5 %
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	17,1 %	4,0 %	0,4 %
Lakásállomány	26694	971	250 %
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	9,6	34,2	58,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	41,1 %	54,3 %	69,0 %
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon belül	12,1 %	33,9 %	56,4 %

KSH, 2001 népszámlálás

A városrészen belül azonosított szegregátum lakónépességének száma a 2001-es népszámlálás adatai alapján 978 fő. A lakónépesség 30,5%-a 0-14 éves, 61,3%-a 15-59 éves és 8,3%-a 60 évfeletti. Az adatok is mutatják, hogy a városi átlagtól eltérően magas a gyermekek száma. Magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma az aktív korúakon belül (75,5%) - jóval meghaladja a kaposvári átlagot (19,9 %). A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúak közel kétharmadát jelenti (69%). **A Szentjakabi rész minden mutatója megfelel a szegregátum kritériumának.**

A Szentjakabi szegregátum területén **a lakosság kb. 60-70 % roma származású**, azon belül a beás, tollas, cövár nemzetségek alá tarozik. A nemzetséghez tartozás sajátos jegyeket jelent. A beás családok integrálódtak a leginkább a társadalomba. A szentjakabi tollasok társadalomban betöltött szerepvállalását a belső családi szubkultúra határozza meg, nagyon erős a családon belüli kohézió, de a nagyobb közösség felé alacsony az elköteleződés.

Többgenerációs családok jellemzően komfort nélküli, kis lakásokban élnek. A szubkultúrából adódóan gyakori a korai házasság (13-17 éves korban), ami gyakran rokon házasságot (endogámia) is jelent. Ennek következtében az itt élők körében sok az enyhén sérült vagy fogyatékos gyerek.²

Segélyezetttek aránya: A 2006-os adatok szerint a Szentjakabi szegregátum 1676 lakója közül rendszeres szociális segélyben 137-en, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 176-an részesülnek, lakásfenntartási lakbértámogatást 152 fő részesül. (ebből jogosult kezeihez 6, gázra 10, OTP-hez 6, villanyra 75, vízre 43, lakbérre 12 fő) Rendszeres lakásfenntartási vízdíj-hozzájárulást 42-en kapnak.

² Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökével készített interjú alapján

Szegregátumok segélyezési mutatói

Az IVS-ben azonosított városrészek és szegregátum neve	Lakónépesség száma (fő)	Lakások száma (db)	LFT-ben részesülők száma aránya a lakások számához viszonyítva (%)	Rendszeres szociális segélyben részesülők aránya a lakások számához viszonyítva (%)	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya a lakások számához viszonyítva (%)	HHH gyerekek aránya a településrészen a lakások számához viszonyítva (%)	Romák aránya a lakónépességben belül
Szentjakab	978	250	60,8 %	54,8	70,4	15,6	n.a

Forrás: KSH, 2001. évi Népszámlálás, valamint önkormányzati adatszolgáltatás

II.1.2.3. Lakáskörülmények

A terület lakásállománya 250 lakásból áll. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 21,2%. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 57,6%. A lakásállományon belül az **alacsony komfortfokozatú lakások aránya ugyancsak itt a legmagasabb (34,2%) a városban**

A Kaposszentjakabon található önkormányzati bérlakások az Önkormányzati adatszolgáltatása alapján:

Nádasdi utca 1/a-1/b.	20 db komfort nélküli bérlakás
Nádasdi utca 47-49.	12 db komfortos bérlakás
Nádasdi utca78/A-80/A	20db 2002-ben épült komfortos bérlakás
Pécsi u. 52.	12 db komfort nélküli bérlakás, leromlott állapota miatt bontásra kijelölt, jelenleg még 4 bérlő vár elhelyezésre.

Nádasdi utca78/A-80/A

A bérlakásokba a Vár utcai szegregátum rehabilitálása során kitelepített lakókat is teleptettek. A lakások között több üres lakás is található.

A **lakhatási integráció** segítése érdekében az önkormányzatnak nem szabad a területre több szociális bérlakást építeni. A terület gettóvá vált. A lakhatási integráció elősegítésére, az önkormányzati bérlakások pályázatánál prioritást kell adni a szegregátumból heterogénebb társadalmi összetételű negyedekbe való elköltözőknek (esélyegyenlőségen alapuló **bérlakásállomány menedzsment**). **A dekoncentrált és integrált elhelyezés elvét a helyi lakásrendeletben rögzíteni kell.** Személyre szabott támogatási rendszert kell kialakítani. Lakásvásárlás esetén kamatmentes kölcsönrel kell segíteni (egyedi elbírálással max. 500.000 – 1.000.000 Ft) a lakókat, akik a szegregátumból szeretnének elköltözni. **Támogatási rendszert jövedelemhez (munka jövedelem, vagy segélyhez kell kötni.** A támogatás a szocpol igénybevételével kombináltan is segítséget nyújthat a szegregátumból való kilépésére, integrált környezetbe való belépésre. Ennek szabályozásra és megoldására javasoljuk, hogy az önkormányzat dolgozzon ki egy intézkedési tervet, amelyben egy felelőst, lebonyolítót és programgazdát megjelöl. Az elköltözni akarók támogatásának elbírálásában a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal és a Gyermejkölési Szolgálattal kell együttműködni.³ Önkormányzati adatszolgáltatás alapján antiszegregációt támogató külön program a területeket érintően nincsen, de **fokozott figyelemmel** kíséri az önkormányzat a területen élők **szociális, lakhatási és egészségügyi** ellátottságát. **Jelen antiszegregációs terv jelentheti az Önkormányzat antiszegregációs program kidolgozásának kiindulási dokumentumát.**

II.1.2.4. Infrastrukturális ellátottság

Kaposvár város célja a 100 %-os közműellátottság. A vezetékes víz, áram, közvilágítás, szennyvíz csatorna 100%-osan fedi a szegregátumot. Gáz a Nap utca és Csillag utcából hiányzik, és **pormentasítani kell a Hold utca és Bástya utca egy részét.**

A szegregátum infrastruktúrája

	Utcák ahol részben vagy egészben nem található	A HHH gyerekek aránya az el nem látott településrészben, utcában	szegregátum
Vezetékes víz	100 %		
Áram	100 %		
Közvilágítás	100 %		
Szennyvízcsatorna	100 %		
Gáz	Nap utca, Csillag utca	n.a	Szentjakab
Pormentes út	Hold utca, 200 folyóméter hiányzik Bástya utca, 250 folyóméter hiányzik	n.a	Szentjakab

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

II.1.2.2.5. Egészségre káros környezeti tényezők

A Kaposszentjakab-Ivánfahegy városrészében, közvetlenül a szegregátum szomszédságában létesült a települési inert hulladék tárolója. A város régi hulladéklerakója ugyancsak itt helyezkedett el, amelynek rekultivációja a közelmúltban

³ Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökével készített interjú alapján

megkezdött. A hulladéktároló korszerűségének köszönhetően nem bocsát ki egészségre kártékony anyagokat, azonban a hulladéktároló megépülésével párhuzamosan a szentjakabi szegregátumban nőtt a kisteherautó-forgalom. A forgalom korlátozása érdekében és az ott lakók biztonságáért javasolt forgalom-csökkentő, illetve sebességkorlátozó táblák felszerelése.

II.1.2.6. A közszolgáltatások elérhetősége

Az egészségügyi alapellátás, területi védőnői ellátás, ifjúsági védőnői ellátás, iskola-orvosi ellátás, nevelési-oktatási intézmények kiemelt figyelmet fordítanak a kötelező és népegészségügyi szűrésekre, egészségügyi felvilágosító, prevenciós tevékenységre. A területi **védőnői körzetek** kialakításánál kiemelt figyelmet fordít az ellátás megszervezésére, a fokozott gondozási szükségletekre.

Egészségház épül a szegregátumban, orvosi rendelőkkel és patikával.

II.1.2.7. Szegregáció az oktatásban⁴

A szegregátumban élők **kiemelkedésének** az egyik legfontosabb eleme az oktatás, amely a közoktatási esélyegyenlőség című fejezetben részletesebb ismertetésre kerül.

Óvodai nevelés

Az óvodák között különleges helyet tölt be a **Szentjakabi Óvoda**, ahol az utóbbi tíz évben megnégyszereződött a gyermeklétszám. Itt **kiugróan magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma**. Az óvodában a nevelés külön etnikai program szerint történik: a gyermekek hátrányos szociokulturális környezete és családok alacsony szocializációs szintje miatt egyéni és mikro-csoportos foglalkozásokkal, személyre szabott felzárkóztatási tervek szerint fejlesztik a gyermekeket.

Általános iskolai oktatás-nevelés

A **Pécsi Utcai Általános Iskolába** közel 100 %-ban roma gyermekek járnak, a **hátrányos helyzetű** tanulók aránya 86,4 %. A gyermekek az ott dolgozóknak köszönhetően magas színvonalú nevelésben és oktatásban részesülnek. Beiskolázási körzetébe tartozik az 1960-as években létrehozott romák által lakott terület, így tanulóik nagy része ezekből a családokból kerül ki. Kiemelt szerepe van az intézményben a hátránykompenzációnak, a tanulási esélykülönbségek csökkentésének, a szabadidő hasznos eltöltésének.

A cigánykultúra megőrzése céljából az iskolában **2004-ben bevezették a kisebbségi oktatást**. Az iskola nagyon sokszínű szabadidős tevékenységet biztosít tanulóinak számára. Szövő, fazekas, furulya, kézműves, rajz, háztartástan, angol és irodalom szakköröket működtetnek. Ehhez jól felszerelt kézműves és háztartástanterem áll a gyermekek rendelkezésére.

Az oktatási integrációt elősegítő intézkedések

A fent említett oktatási intézményekben, tehát az óvodában és az iskolában a sajátos nevelési igényű (SNI) és a hátrányos helyzetű (HH) tanulók esélyeinek növelése érdekében a következő tanévtől ki kell terjeszteni a **kompetencia alapú programcsomagok** alkalmazását. Ehhez ajánlatos, hogy a tantestületek teljes létszámban megismerjék a **hatékony együttnevelés** módszertanát, a **kooperatív technikákat**, illetve elvégezzék a 90-120 órás tanfolyamokat a kompetencia-alapú oktatáshoz szükséges ismeretek elsajátításához.

Az oktatás fejlesztése mellett törekedni kell arra, hogy a szülők is ösztönözve legyenek abban, hogy a gyerekek már az óvodába is rendszeresen eljárjanak. A korai szocializálódás megkönnyíti a beilleszkedést és a tolerancia kialakulását. A roma származású kisgyerekek óvodába járatásának egyébként a legnagyobb akadálya a sajátos kulturális háttér, illetve családmódel, amelynek szerves része az anya és a gyermekek otthonléte (függetlenül a lakókörnyezettől és a fennálló elhelyezési lehetőségektől)⁵.

⁴ A város oktatási esélyegyenlőségi terve alapján

⁵ Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökével folytatott interjú alapján

A gyerekeket speciális ösztöndíj-rendszerrel lehetne tanulásra ösztönözni. Eddig mintegy 200 roma gyermek kapott ösztöndíjat. Tanulmányaikhoz havi 1000-6000 forinttal járul hozzá az önkormányzat. Javasolt a meglévő ösztöndíj program felülvizsgálata, minél szélesebb körű kiterjesztésének elősegítése, valamint a közoktatási esélyegyenlőség fejezetnél ismertetett nyíregyházi példa megfontolása.

A tanulókat ösztönözni kell a továbbtanulásra, a versenyképes szakmák elsajátítására is. A város iskolái közül a Pécsi utcai általános iskolából tanulnak tovább a legkevesebben érettségig adó intézményben.

Az iskolákat és olyan civil szervezeteket, akik különböző oktatási programokkal, tanfolyamokkal rendelkeznek, be kell kapcsolni az oktatásba. A magántanulóvá válás feltételeit felül kell vizsgálni, hogy minél több tanuló be tudja fejezni az általános iskolát. A döntésbe be kell vonni a Cigány Kisebbségi Önkormányzatot és a Gyermekvédelmi Szakszolgálatot. A szülőkkel folyamatos kapcsolattartás javasolt, kiscsoportos beszélgetések a gyerekek integrálási lehetőségeiről, az oktatás fontosságáról. Célszerű már a gyerekeket 3 éves koruktól figyelemmel kísérni, hogy minél hamarabb bekerüljenek az óvodába, és elkezdődjön társadalomba integrálása.⁶

A tankötelezettséget megelőző utolsó évben az óvodáztatási kötelezettség következetes betartására kell törekednie az önkormányzatnak, illetve a jegyzőnek, akár szabálysértési szankciókkal is.

Az oktatási integráció célja egy tudatos és jól felépített, adott esetben egyénekre szabott – magántanuló stb. – „életpálya” felépítése a kisgyermek kortól legalább az iskolaköteles kor végéig. Ennek elősegítésére kell az egymásra épülő oktatási rendszereket összehangolni, és a felkészülésben, bentmaradásban segítséget nyújtó kiegészítő tevékenységeket, programokat fejleszteni – ilyen gyorsan realizálható és széles réteget érintő és már létező program a Napkerék Egyesület Tanoda programja, amely a Cigány Kisebbségi Önkormányzat támogatásával és részvételével kerül kialakításra.

II.1.2.8. A szegregátum elérhetősége, közlekedési kapcsolata a város központi részével

Tömegközlekedés: a városközpont a 7 és a 17-es busszal érhető el.

Közlekedésfejlesztés:

- ⇒ A város teljes területét érinti az agglomerációs forgalom P+R parkolóknál való felfogása
- ⇒ A város közúthálózati fejlesztésének legfontosabb szerkezeti jelentőségű elemei, amelyek az átmenő és helyi forgalmak szétválasztását biztosítják új útvonalak megépítésével:
 - Dél-keleti harántoló út, 67. sz. főút és a déli tehermentesítő út között
- ⇒ Kaposvár belső kerékpárút-hálózatának fejlesztése a Kapos völgyében (terv 2020-ig)

II.1.2.9. Az elmúlt évek jelentősebb fejlesztései a városrészben, melyek érintik a szegregátumot

- ✓ Megépült az inert hulladéklerakó
- ✓ Befejeződött a szentjakabi óvoda bővítése és kerítésének felújítása
- ✓ Buszvárók kerültek a forgalmas megállóba
- ✓ Járda készült a Hajnal utcában, és a Bodrog közben
- ✓ Kiváltásra került a Nap utcai és a Csillag utcai vízvezeték

⁶ Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökével folytatott interjú alapján

- ✓ A csatornázás kiépítése befejeződött

Tervezett fejlesztések a városrészben:

- ✓ A régi szeméttelp rekultiválása
- ✓ Szelektív hulladéklerakó létesítése
- ✓ Kutak felújítása
- ✓ Egészségház létesítése

Az alakuló hulladéklerakó

Beavatkozások hatása:

A szegregátum környezetében tervezett fejlesztések bár Kaposvár egészére nézve pozitív környezeti hatásokat idéznek elő, a szegregátum felszámolását nem segítik elő. A hulladékkezeléssel kapcsolatos beruházások ugyanakkor környék ingatlanjainak leértékelődéséhez és az ingatlanpiacon való devalválódásához vezetnek. Az utcák teherautó-forgalma nő.

II.1.3. A szegregátumnak jelölt, de a mutatók alapján annak nem minősülő területek bemutatása

A KSH adatszolgáltatása csupán 6 területre terjedt ki (1.Szentjakab, 9.Kecelhegy, 11. Kölcsey F. u., 12. Sávház, 13. Répáspuszta, 14, Fészerlak), melyből az előzőekben részletezettek szerint csupán 1, a szentjakabi terület minősül valódi szegregátumnak.

Az alábbiakban azon területeket mutatjuk be (4 db), amelyek a KSH mutatói alapján szegregált területnek lettek kijelölve, csak veszélyeztetett területként kezelendők, vagy a szegregációs mutató nem éri el a 40 %-os veszélyeztetettségi küszöbértéket sem. (Sorszámozás a II.1. fejezetben foglalt táblázat alapján.)

11. KÖLCSEY FERENC UTCA

Mutatószámok	Kaposvár	Kecelhegy- Cser	Kölcsey Ferenc utca
Lakónépesség (fő)	68697	5745	499
Lakónépességen belül 0-14 évesek	10143	15,4 %	15,0 %
Lakónépességen belül 15-59 évesek	44863	63,2 %	57,1 %
Lakónépességen belül 60-x évesek	13691	21,3 %	27,9 %
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aránya az aktív korúakon belül	19,9 %	22,1 %	29,1 %
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	17,1 %	12,1 %	9,6 %
Lakásállomány (db)	26694	1887	188 %
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	9,6	15,1	12,8
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	41,1 %	40 %	42,1 %
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon belül	12,1 %	13,3 %	20,4 %

Általános helyzetkép

A Kölcsey utca Kecelhegy-Cser városrészben található.

A Kölcsey utcai szegregátumterület az **Akácfa utca, Katona József utca, Cseri utca, Madár utca és József utca** által határolt területet jelenti.

Demográfiai és szociális helyzet

A KSH által közölt 2001. évi népszámlálási adatok alapján a kijelölt terület nem éri el a szegregátum kritériumát. Az adatok alapján a **veszélyeztetett területek közé sem tartozik**, mert a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 29,1%, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 42,1%.

Lakáskörülmények

A területen a lakásállomány nagy része komfort nélküli.

Az életkörülmények javítása érdekében javasolt a lakókörnyezet rehabilitálása, a lakások komfortfokozatának növelése, az itt élők társadalmi integrációjának elősegítése, szociális önkormányzati bérlakásba történő elhelyezése.

Elérhetőség, tervezett fejlesztés

A terület közlekedési kapcsolata a város központi részeivel nem megfelelő. A jelenleg a Kecelhegyi iskoláig járó 13-as autóbuszjárat bővítése (körjárat kialakítása) a Kőrösi Csoma Sándor utca – Kecelhegyalja u. – Vak Bottyán u. vonalán a Közlekedésfejlesztési Koncepcióban már szerepel. Ezzel jelentősen javítható a Kecelhegy lefedettsége.

Az elmúlt évek jelentősebb fejlesztései a városrészben

- ✓ Kecelhegyen lakóterület-fejlesztés (180 telek kialakítása, családi házas lakóterület; bérlakások és 60-lakásos nyugdíjsház)
- ✓ Uránia Lakópark (több szintes épületekkel) az Egyenesi u. és a Beszédes J. u. által közrezárt területen
- ✓ Teniszcsarnok létesítése (Iszák – Vasvári P. u.)
- ✓ Műfüves futballpálya létesítése (Cseri úton)

A tervezett fejlesztések a városrészben

A fejlesztések célja: A lakófunkció megőrzése mellett közösségi és közlekedési funkció javítása

- ✓ **Lakóterület-fejlesztés** a volt bútorgyár területén
- ✓ **További lakóterület-fejlesztések új utcák nyitásával** a Kecel-hegyen a Bárczi G. u. és a Bocskai I. utcák között
- ✓ **Cseri-park:** kaland-és játszópark építése: Európai Unió támogatással megvalósítandó városi nagyprojekt (2007-2013) „Cseri park Kaland játszótér és Kaland park valamint a környező parkrészek rehabilitációja”
- ✓ A város környezeti állapotát és lakóit károsan terhelő telephelyek megszüntetése, számukra új lehetőségek teremtése (Cseri úti hulladékforgalmazó, Fő utcai tömbbelsőben levő ipari üzem stb.)

A beavatkozások hatásai

A szegregátum környezetében tervezett fejlesztések a terület átépülését feltételezik, amely a hasonló, megújulásra képtelen adottságú lakosság elköltözését vonja maga után és evvel társadalmi rétegek cseréjét. A területen élő jómódú – de a szürke és fekete gazdaságban tevékenykedő, tehát nem „bejelentett” és kulturális hagyományokból adódóan alacsony végzettségű – tollas családok azonban lakókörnyezetüket és lakóépületeik nagyságát illetve minőségét tekintve jóval a kaposvári átlag fölött állnak (a pontosabb érthetőség kedvéért ez a „palotanegyed”) ⁷.

⁷ Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökével készített interjú alapján

12. SÁVHÁZ KÖRNYÉKE

Általános helyzetkép

A kijelölt szegregátum a **Sávház utca, Honvéd utca és Arany János utca** által határolt terület.

A Sávház Kaposvár északi városrészében található, amelynek déli része lakótelep. Ezen lakótelepi részen található a város legtöbb lakásával rendelkező, összefüggő épülete az ún. Sávház, amelynek teljes rekonstrukciója a városfejlesztés egyik akupunktúra-pontja, a szociális rehabilitáció célterülete.

Mutató	Kaposvár	Északi Városrész	Sávház
Lakónéesség (fő)	68697	10642	1232
Lakónéességen belül 0-14 évesek	10143	14,0 %	15,2%
Lakónéességen belül 15-59 évesek	44863	63,0 %	58,1%
Lakónéességen belül 60-x évesek	13691	23,0 %	26,7%
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aránya az aktív korúakon belül	19,9 %	13,3 %	21,0%
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	17,1 %	21, %	12,8%
Lakásállomány (db)	26694	4562	564
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	9,6	3,3	2,5%
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	41,1 %	33,9 %	40,6%
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon belül	12,1 %	6,6 %	11,5%

Demográfiai és szociális helyzet

2001-es népszámlálás adatai alapján a Sávház és környékén (Sávház utca, Arany János utca és Honvéd utca) 1232-en, magában a Sávházban 788-an laknak. A lakosság 58,1%-a 15-59 éves. Az aktív korúak 21%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, és 40,6%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel.

A területen rendszeres szociális segélyt 93-an, lakásfenntartási támogatást 117-en, rendszeres gyermekvédelmi támogatást 92-en kapnak. (ebből jogosult kezeihez 1, gázra 6, albérleti díj kifizetéshez 16, villanyra 7, vízre 3, lakbérre 9, távhőre 75 fő.)

Oktatás

A területen lévő oktatási intézmények közül az Arany János utcai Óvodában kiugróan magas a halmozottan hátrányos gyermek aránya. A Honvéd utcai óvodában és általános iskolában a sajátos nevelési igényű (SNI) **tanulók nevelése és integrált formában történő oktatása, utazó gyógypedagógus igénybevételével történik.** A tanítási órákon túl számos szabadidős foglalkozásokat szerveznek a tanulói és szülői igények kielégítésére. Az iskolában működik a Mikrokozmosz Alapfokú Művészetoktatási Iskola társastáncsoportja is.

Lakásállomány

A Sávház panelépülete 1973-ban épült, tíz emeleten 330 db összkomfortos bérlakással, amely az önkormányzati bérlakás-állomány mintegy 30%-át teszi ki. A szintenként 3db egyszobás, 3 db egy + két félszobás, 10 db másfél szobás és 17 db kétszobás lakást (összesen 33 db) tartalmazó épület meghatározó Kaposvár szociális bérlakás-állományában. Az épület 100 %-os önkormányzati tulajdonban van, amely nem elidegeníthető.

Állaga erősen leromlott, átfogó rekonstrukciója szükséges (homlokzatfelújítás, energiatakarékossági, gépészeti korszerűsítés, környezeti rehabilitáció).

Sávház

Az adatok alapján a vizsgált épület és környéke nem tekinthető szegregátumnak, a város által azonban kiemelten kezelendő, problémás területnek számít, ahol a közeljövőben jelentős fejlesztések várhatók. Az IVS a Sávház és környezetét Szociális rehabilitációra kijelölt területként tünteti fel.

13. RÉPÁSPUSZTA

Általános helyzetkép

Répáspuszta a városszövegtől elkülönülő szegregátum, mely a Toponár – Répáspuszta – Fészerlak – Deseda városrészben található. A városrész magterületét jelentő Toponártól területileg is elkülönül. A falusias lakóterület déli részén, a meglévő lakásállomány még külterületi besorolás alá tartozik.

Mutató	Kaposvár	Toponár – Répáspuszta – Fészerlak - Deseda	Répáspuszta
Lakónépesség (fő)	68697	3359	133
Lakónépességen belül 0-14 évesek	10143		20,3%
Lakónépességen belül 15-59 évesek	44863		66,9%
Lakónépességen belül 60-x évesek	13691		12,8%
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aránya az aktív korúakon belül	19,9 %	20,9 %	47,2%
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	17,1 %	14,3 %	0,0%
Lakásállomány (db)	26694	1069	45
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	9,6%	10,6 %	40%
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	41,1 %	35,8 %	44,9%
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon belül	12,1 %	11,3 %	24,7%

Demográfiai és szociális helyzet

A fenti, 2001-es népszámlálási adatok alapján az aktív korú népesség 47,2%-a alacsony, legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik (felsőfokú végzettséggel pedig senki) és 44,9%-uk nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel sem. **E két mutató igazolja a terület veszélyeztetettségét, de még nem tekinthető szegregátumnak.**

2006-os demográfiai adatok szerint a veszélyeztetett terület lakónépesség száma 141 fő, amely a 2001-es adathoz képest minimális, 8 fős többletet jelent.

A segélyezések tekintetében rendszeres szociális segélyben 10-en, lakásfenntartási támogatásban (villany) 3-an (2-en nem visszatérítendő) részesülnek a területen. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt 11-en kapnak.

A Cigány Kisebbségi Önkormányzat információi szerint Répáspusztán kb. 50-60 roma család él.

Lakásállomány

A területre a falusias lakóterület jellemző. A lakások magántulajdonban vannak.

Belterületi határ módosítás történt a falusias lakóterület déli részén, ahol a meglévő falusias lakóterület még külterületen található. (Településszerkezeti terv) A külterület miatt a gáz és csatorna nincsen kivezelve, nincs szilárd útburkolat. A terület a várostól nagyon el van szigetelve, elszegényedett falusi környezet alakult ki.

A fent leírtak ismeretében Répáspuszta az erősen veszélyeztetett területek közé tartozik, melynek felzárkóztatására kiemelt figyelmet kell fordítani.

Integrációs feladatok

Répáspuszta jelenleg nagyon alacsony értéket képvisel a köztudatban, nem lakódesztináció. Az itteni lakosság halmozottan hátrányos helyzetű, zömében napi megélhetési problémákkal küzd. A munkahellyel és minimális bevétellel rendelkező családok gondja az, hogy lehetőségeik nem teszik megvalósíthatóvá a továbblépést, illetve a felrajzolható szociális életpálya megváltoztatását.⁸

⁸ Cigány Kisebbségi Önkormányzat vezetőjével készített interjú alapján

14. FÉSZERLAKPUSZTA

Általános helyzetkép

Fészerlakpuszta - Répáspusztához hasonlóan - városszövettől elkülönülő szegregátumterület, mely a Toponár - Répáspuszta - Fészerlak - Deseda városrészben található.

Mutató	Kaposvár	Toponár – Répáspuszta – Fészerlak – Deseda	Fészerlakpuszta
Lakónépesség (fő)	68697	3359	56
Lakónépességen belül 0-14 évesek	10143		19,6%
Lakónépességen belül 15-59 évesek	44863		69,6%
Lakónépességen belül 60-x évesek	13691		10,7%
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aránya az aktív korúakon belül	19,9 %	20,9 %	43,6%
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	17,1 %	14,3 %	2,5%
Lakásállomány (db)	26694	1069	27
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	9,6	10,6 %	44,4%
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	41,1 %	35,8 %	41,0%
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon belül	12,1 %	11,3 %	30,8

Demográfiai és szociális helyzet

Fészerlakpuszta Kaposvár külterületén található. A 2001-es népszámlálási adatok alapján lakónépessége 56 fő. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 43,6 %. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 41 %. **A két mutató Fészerlakpusztán is a szegregáltság veszélyére hívja fel a figyelmet.**

Fészerlakpuszta lakossága a 2006-os adatok alapján már 70 fő. Rendszeres szociális segélyben 4-en és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben is 4-en részesülnek.

Lakásállomány

Falusias lakóterületek találhatóak Fészerlakpusztán, javasolt a rész belterületbe vonása. A terület egykor a Kaposvári Egyetem Agrártudományi Karának telephelye volt a terület. A volt egyetem területén az egykori mezőgazdasági épületekben lakásokat alakítottak ki, melyeket a volt dolgozók vásárolták meg.

Tervezett fejlesztések

- ✓ A szennyvíztisztító bővítése
- ✓ Térségi hulladéklerakó létesítés

Bár új gazdasági terület kijelölése történt meg a hulladékgazdálkodás számára Fészerlakpusztától délre, valamint a szennyvíztisztító telep bővítésére is kijelölésre került egy terület, belterületbe csatolás nem történik (településszerkezeti terv).

A fent leírtak ismeretében Fészerlakpuszta a veszélyeztetett területek közé tartozik, melynek felzárkóztatására kiemelt figyelmet kell fordítani.

III. ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM

Bevezetés

Reprezentatív felmérések, illetve becslések szerint a roma népesség száma ma Magyarországon mintegy 800 ezer - 1 millió fő körülire tehető. A roma népesség száma Somogy megyében közel 40.000 fő, ebből a városban élő romák száma pedig kb. 2000 fő.

A roma kisebbség a magyar társadalom része. A város egyik alapvető célja, hogy a romák közül minél többen váljanak munkából élő, családjuk eltartására és a közterhek viselésére képes polgárokká.

Romák elsősorban Szentjakab, Cseri-dűlő, Répáspuszta és Fészerlakpuszta egyes részein laknak. Azokat a városi szegregált területeket, ahol a roma lakosság koncentráltan van jelen, két típusba sorolhatjuk. Az egyik típust – mint az előzőekben is bemutattuk – a városszövetben integráltan elhelyezkedő területek jelentik, és itt a lakosság összetételében még érvényesül a vegyes jelleg. A másik típust a városszövettől elkülönült, szegregált telepek alkotják, ahol a roma lakosság aránya szélsőségesen magas értéket ér el. Kaposvár roma lakta területei jellemzően a városrészekről elkülönülő, általában telepszerű képződmények. A répáspusztai és fészerlakpusztai szegregáltsággal veszélyeztetett területek Kaposvár külterületén találhatóak.

A szegregátumokat illető beavatkozás általában kétféle gyakorlatot követ: a **szegregált területeket rehabilitációja**, vagy - ha indokolt - a **telepek felszámolása**.

Kaposváron egyetlen szegregátum található, a szentjakabi, ahol mind a 2001-es népszámlálási adatok, mind az önkormányzat adatai, mind pedig a jelenlegi településkép alátámasztja a szegregáltságot. Ez a terület is a várostól elkülönülő, telepszerű szegregátum (lásd az előző fejezet részletes helyzetelemzésénél).

Ebben a fejezetben a város általános, roma esélyegyenlőségi, oktatási és szociális intézkedéseit foglaljuk össze, melyekkel a város elő kívánja segíteni a szentjakabi szegregátum, illetve a másik 4, eltérő mértékben veszélyeztetett terület társadalmi integrációját.

III.1. A roma népesség integrációját elősegítő városi intézkedések

A városvezetés Kaposvár **4 éves Gazdasági Tervében** több célt, fejlesztést is meghatározott szociális, oktatási területeken a roma lakosság társadalomba integrálása érdekében. Továbbá **Esélyegyenlőségi Tervet** készített, hogy biztosítsa a város minden lakójának az oktatási esélyegyenlőséget, valamint az infrastruktúrákhoz és a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést.

Az önkormányzat a segélyezéssel szemben a **munka lehetőségét** próbálja előtérbe helyezni.

Kaposvár esélyegyenlőségi programjában szereplő adatok szerint a roma lakosság 40%-a munkanélküli, állandó munkahellyel csak 8%-uk rendelkezik. Rokkantsági nyugdíjat 25%-uk kap, 10%-uk gyesen lévő. Elsősorban az iskolázottságot, a foglalkoztatottságot, a cigányság létbiztonságát erősítő, a kirekesztettséget kölcsönös erőfeszítésekkel fokozatosan gátló és feloldó, hosszú távú politikára van szükség. Ezen kívül **Mentor Programot** kell biztosítani, mely komplex módon járul hozzá a kaposvári romák felzárkóztatásához.

Havonta 50 roma származású ember dolgozik **közhasznú munka** keretében, segítve ezzel családjá megélhetését. Az önkormányzat parkfenntartó tanfolyamot szervez, hogy szakmailag képzetebbek legyenek, a Közmunka-program keretében próbálnak olyan munkalehetőségeket biztosítani a roma népességnek, ahol saját környezetében dolgozhatnak és a munka hatékonysága érdekében roma vezetőket is alkalmaznak. 2007-ben a Városgondnokság kb. 500 főt foglalkoztatott közmunka keretében, ebből közel 80%-os arányban roma származásúakat (önkormányzati adat) A Deseda-tó környezetében történő szemétszállítással és a kerékpárút karbantartásával a Cigány Érdekképviseleti Közhasznú Szervezetet bízta meg - az együttműködés 2005 óta folyamatos. (önkormányzati adat, Városgondnoksági Iroda)

A foglalkoztatottság növelése érdekében fontos a **felntőtkori képzések** létrehozása. Javasolt az önkormányzatnak felmérni, hogy mely szakmákban vannak hiányok a városban és a tartósan munkanélküli lakosokat a hiányszakmákra épülő képzésekben képezni.

Az oktatás közép- és hosszú távon a cigányság integrációjának legfontosabb eleme, amely tartós eredményt hoz, a középosztály kialakulásának záloga. Ennek elengedhetetlen feltétele, hogy óvodába és iskolába is járjanak a roma gyermekek.

A roma népesség **iskolai végzettsége** rendkívül alacsony, többnyire általános iskolai és szakmunkás végzettséggel rendelkeznek. A megyében élő romák csaknem egytizede járt iskolába. Több mint egynegyede járt ugyan iskolába, de csak 70%-uk fejezte be az általános iskolát. Egyetemet vagy főiskolát 0,3%-a végzett. A roma fiatalok tanulási hajlandósága erősebb az idősebbeknél, főként az általános iskolát szeretnék befejezni vagy OKJ-s tanfolyamot végeznének el szívesen. Érettségit vagy felsőfokú végzettséget azonban csak 10 % alatti arányuk kíván megszerezni. Az oktatás területén több **ösztöndíj** elérésével próbálja a város a roma gyerekeket a tanulásra ösztönözni.

Kiemelt figyelemmel kíséri az Önkormányzat a Szentjakabi Óvodát és a Pécsi Utcai Általános Iskolát. Ezekbe az intézményekbe közel 100 %-ban roma gyermekek járnak. Az ott dolgozóknak köszönhetően magas színvonalú nevelésben és oktatásban részesülnek. Eddig mintegy 200 roma gyermek kapott ösztöndíjat. Tanulmányaikhoz havi 1000-6000 forinttal járul hozzá az önkormányzat.

Cigánytanulók ösztöndíja Kaposvár Népjóléti Igazgatóság Szociális és Gyámügyi Iroda adatai alapján:

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata a Kaposvár városban állandó lakcímmel rendelkező, saját családjukban nevelkedő cigány tanulók részére tanulmányi ösztöndíjat állapít meg az általános iskolai tanulók 7. osztályától, akiknek tanulmányi átlaguk a 3,6 egészet elérte vagy meghaladta, szakiskola, közép –és felsőfokú intézmények tanulói, hallgatói, amennyiben tanulmányi átlaguk a 3,0-ot elérte, vagy meghaladta.

2006. évben 65 fő, 2007. évben 67 fő részesült ösztöndíjban, melynek összege az iskolatípus és tanulmányi eredmény függvényében havi 1.500 – 8.000,-Ft-ig terjedt.

Az egyetemre készülő, kifejezetten roma fiatalok számára külön ösztöndíjalapot az önkormányzat nem működtet. Ezeknek, a fiataloknak a **Bursa Hungarica** Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer és a cigánytanulók tanulmányi ösztöndíjának keretében nyújt támogatást, amely a jelentkező igényeket ezidáig lefedte. „Bursa” ösztöndíjat 2 fő részére folyósított az önkormányzat, havi 7.000 - 8.000,-Ft értékben, tanulmányi ösztöndíjat 4 fő részére biztosított havi 4.000 - 7.000,-Ft értékben. Ösztönözni kell a tanulókat szakmák megszerzésére.

A felsőfokú végzettséggel rendelkező roma fiatalok aránya még mindig alacsony, ezért bizonyos területeken kiemelten szükséges támogatni a roma származású szakemberek képzését. **Ösztönözni kell, hogy a roma fiatalok elsősorban az integráció szempontjából kiemelten fontos területeken szerezzenek felsőfokú képesítést (oktatás, egészségügy, közbiztonság, közigazgatás).**

A romák felemelkedésének fontos eleme, hogy kitörhessenek a kitaszítottságból. Az oktatási program mellett, fontos **egészségügyi programokat** is létrehozni. Útjára kell indítani a cigányságra irányuló megelőzési, egészségnevelési programokat. A roma népesség nagy részének rossz egészségügyi állapota megköveteli a megfelelő szűrések biztosítását.

Az önkormányzatnak támogatnia kell őket olyan kulturális események megszervezésében, ahol a hagyományokat át tudják egymásnak adni, illetve a kultúrájukat a többségi társadalom felé megismertetik. A Móricz Zsigmond Művelődési Ház munkáját pl.szakképzett **romológus** segíti (Szentjakabi szegregátum). A **kultúra** minél szélesebb körben történő bemutatása csökkenti a többségi társadalom másságtól való tartózkodását. Évente mintegy 6 millió forinttal támogatja az Önkormányzat a Művelődési Ház működését. A ház egy nyitott közösségi tér, ahol a településrész lakói, különböző szervezetei, és részönkormányzata szervezi rendezvényeit. A hagyományos intézményi programok kibővültek a **Roma Ifjúsági Klub** tevékenységével és a **Fund Cigány Alapfokú Művészetoktatási Iskolával**.

III.1.1. A 2007-13 között tervezett beavatkozások

Cél: csökkenjen a szegregáltnak minősülő lakókörnyezet szegregáltsági foka, azaz az alacsony státuszú lakosok magas koncentrációja lehetőség szerint közelítsen a városi átlaghoz. Ugyanakkor a beavatkozások következményeként a város más területein, illetve más településeken (pl. városkörnyéki falvak) ne növekedjen az alacsony státuszú népesség koncentrációja, és ne alakuljon ki új szegregátum a kaposvári szegregált területrészek felszámolása, megszüntetése révén.

III.1.2. A programok eszközzrendszere

III.1.2.1. Lakhatási és mobilizációs integrációs program

A lakhatási integráció célja a rossz minőségű lakásállomány korszerűsítése, illetve felszámolása, az ott élők integrálása

- Magasabb komfortfokozatú, egészségesebb szociális bérlakások biztosítása a városrészen belül, illetve azon kívül
- Lakókörnyezet rehabilitációja, életminőség javítása
- Segítség lakástulajdonhoz jutáshoz

A lakhatási integrációs program célja, hogy a szegregátumok lakhatási körülményei közelítsenek a városi átlaghoz a lakások komfortosságának növelését lehetővé tevő infrastruktúrális fejlesztések és a lakókörnyezet révén.

Az önkormányzat fontos feladatának tekinti lakosság lakhatásának megőrzését, különböző igényű, és élethelyzetű családok lakáshoz jutásának segítését, a lakásállomány állagának megőrzését, illetve korszerűsítését, valamint a lakásállomány növelését.

Az önkormány a **lakhatás megőrzése** érdekében lakbértámogatást, lakásfenntartási támogatást, és adósságkezelési támogatást nyújt, amelyek célja, hogy az érintettek anyagi nehézségeik miatt ne veszítsék el otthonukat, illetve lakhatásukat.

A lakosság anyagi, és élethelyzetétől függően több ellátási forma is működik a bérlakáshoz, illetve az önálló **lakáshoz jutás** elősegítése érdekében, úgymint szociális bérlakás biztosítása, helyi támogatás nyújtása lakás építéséhez, illetve vásárlásához, bérlő-kiválasztási jog biztosítása munkáltatók részére, valamint nyugdíjasházi elhelyezés.

- Meglévő **szociális bérlakások** kiutalása

Bérlakásra jogosultak köre: bérlakásra lakásnyilvántartásba vételi kérelmét az a nagykorú személy jogosult benyújtani, akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (továbbiakban: nyugdíjminimum):

- a./ családban élők esetében 200 %-át,
- b./ gyermekét, gyermekeit egyedül nevelő szülő, a mozgáskorlátozott és volt állami gondoskodás keretében felnőtt esetében 225 %-át,
- c./ gyermektelen fiatal házaspár, egyedül élő személy esetében a 250 %-át nem haladja meg és vagyoni körülményei folytán lakhatását más módon megoldani nem tudja.

A szegregált területeken a lakhatási problémák megoldása az önkormányzat egyik fontos feladata. A meglévő rossz állapotú lakásokat és környezetüket ahol lehetséges **rehabilitálni** kell.

Segíteni kell a fiatalokat saját otthon kialakításában, illetve ahol ennek megvalósítására csekély esély van, az önkormányzatnak biztosítania kell bérlakások elérését. Mindazoknak, akiknek saját otthon nem vagy csak aránytalan tehervállalás mellett lenne elérhető – megfelelő állami támogatás esetén – az **önkormányzat lakásokat épít**.

A lakhatás segítésének egyik leghatékonyabb eszköze a bérlakás állomány növelését célzó szociális bérlakás építés. A Széchenyi Terv segítségével megkezdett programot folytatva központi támogatással 2010-ig Kaposváron 500 új bérlakás épül.

2002-ben 79 új önkormányzati bérlakás került átadásra a Nádasdi és a Berzsenyi utcában, továbbá átadásra került a Kecelhegyen a nyugdíjasok számára épített bérlakás-komplexum (Nyugdíjasház), mely 60 lakóegységben biztosít nyugodt és kényelmes lakhatást csendes és tiszta környezetben a nyugdíjas házaspárok, illetve egyedül élő nyugdíjasok részére. A Nyugdíjasház a hagyományos bérlakás-funkción túl hétköznapokon napi 8 órában gondozónőt és heti rendszerességgel helyben nyújtott orvosi ellátást is biztosít.

A bérlakásépítések megtorpanása miatt az elmúlt időszakban a nyugdíjasházi lakásokon túl csak a megüresedő bérlakások pályáztatására volt lehetőség a városban, és a pályáztatásra szóba jöhető lakások számát is csökkentették azok a lakások, amelyeket a szanálendő területeken élő bérlők elhelyezésére kellett fordítani. A szanálással egyidejűleg viszont csökkent a rossz állapotban lévő bérlakások, illetve a szükséglakások száma.

A bérlakásépítés központi feltételeinek beszűkülése miatt a lakhatást segítő egyéb eszközökre nagyobb szerep hárul. Így a hagyományosan működő és országos szinten is magas színvonalúnak mondható lakásfenntartási támogatási rendszer mellett Kaposváron 2005-ben előkészítésre került az új lakbér támogatási rendszer, melynek segítségével a magántulajdonú lakásban élő bérlő bérleti díj terhei csökkenthetők.

Az Önkormányzat a fentiek mellett önként vállalt feladatként helyi támogatást biztosít elsősorban a fiatal házásoknak otthonteremtésük elősegítése érdekében.

Szociális bérlakáshoz jutás:

1. Lakásigénylés nyilvántartásba vételének feltétele:

- kaposvári lakóhely, vagy munkahely;
- egy főre jutó jövedelem összege maximálva van (sávosan 57.000 Ft-71.250 Ft)
- vagyon mértéke maximálva van (jelenleg: 1.995.000 Ft);
- egyéb feltételek (önkormányzati bérlakással rendelkezett-e, tartási szerződés kizáró ok, 3 évig figyelembe kell venni az elidegenített vagyontárgyakat).

2. Lakáspályázat benyújtása (pályázatot csak nyilvántartott lakásigényléssel rendelkezők nyújthatnak be); a beérkező pályázatokról a Népjóléti Bizottság dönt, az alábbi szempontok alapján:

- a család lakhatási körülményei,
- jövedelmi viszonyai,
- vagyoni viszonyai,
- egészségügyi állapotuk,
- gyermekek száma, /kiskorúak/,
- együtt lakók száma,
- kaposvári állandó lakcím létesítésének időpontja,
- az első nyilvántartásba vétel időpontja,
- korábban benyújtott pályázatok eredménye,
- család összetétele /csonka, vagy teljes család/.

A pályázatok értékelése során az Önkormányzat vállalja az integrált elhelyezés elvének érvényesítését.

Egyéb lehetőségek:

Nyugdíjasház

A nyugdíjasok házában lévő önkormányzati bérlakások az önkormányzati lakásra vonatkozó határozatlan idejű bérleti jogviszonnyal és lakástulajdonnal nem rendelkező, nyugdíjas vagy öregségi nyugdíjkorhatárt elért kaposvári lakosok határozatlan időre szóló elhelyezésére szolgálnak.

Szolgálati lakás

Szolgálati lakás a Polgármesteri Hivatalnál, valamint a Közgyűlés intézményeinél szolgálati viszonyban álló személyek, illetve az egészségügyi közszolgáltatás biztosításában vállalkozóként közreműködő személyek részére juttatható.

Több munkaadó jelezte, hogy szívesen támogatná fiatal szakembereit munkahelyi kölcsönrel azért, hogy családi házat tudjanak építeni erősítve ezzel a munkahelyhez, így Kaposvárhoz való kötődését is.

Segítve ezt, az önkormányzati tulajdonban lévő telkeket a város 1 Ft-ért adja tulajdonba.

Közművesített telkek

Az önkormányzati lakásépítések mellett a város támogatja azokat a vállalkozásokat, amelyek közművesített telkeket alakítanak ki. Az önkormányzat tulajdonában lévő lakótelkek árából levonhatják azok közművesítésének költségét.

Az elmúlt négy esztendőben ezzel a konstrukcióval 338 közművesített telek alakult ki.

Panelprogram

Panelfelújítási programot 2001-ben kezdte az önkormányzat, és a tervek szerint 2009-re minden panelház felújítása megtörténik.

Cél a panellakások, a panelházak és lakókörnyezetük egyidejű javítása, a zöld területek korszerűsítése, az intézményekkel, szolgáltatásokkal való ellátottság bővítése.

III.1.2.2. Oktatási integráció

Kaposvár a 2007-2013 időszakra vonatkozóan Közoktatási Esélyegyenlőségi Tervet készített, elősegítve ezzel, hogy a minőségi oktatás az intézményekben mindenki számára elérhető legyen. A közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv alapján az elsődleges cél az esélyegyenlőség biztosítása a közoktatásban.

Települések, kistérségek, régiók kiemelt feladata a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése. Az esélyegyenlőség biztosítása és előmozdítása nem összemosható, egymással nem helyettesíthető fogalmak, egymást kiegészítő célokat jelölnek meg. Az **esélyegyenlőség** biztosítása olyan, általában passzív cselekedet, amely valamit kinyit, lehetővé tesz az adott védett csoport számára is. Előmozdítása aktív cselekedet, eredménye, hogy a védett csoport tagjai valóban élni tudnak a számukra is nyitott lehetőségekkel. Esélyegyenlőség érvényesüléséről csak akkor beszélhetünk, ha mindkét cél egyszerre teljesül, az adott védett csoport tényleges résztvevővé válik. Ennek szellemében a fenntartók fogadókészségét fejleszteni kell, és biztosítani a megkülönböztetés tilalmát, az egyenlő bánásmódot, az emberi méltóság tiszteletben tartását és a társadalmi szolidaritást.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény, valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény alapján a fogyatékos gyermek, tanuló nevelése-oktatása az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, vagy a többi gyermekkel, tanulóval együtt folyhat. Az **integrált oktatás** jogi kereteit a közoktatási törvény biztosítja. Az integrált képzési formák elterjedése érdekében szükségessé vált a sajátos nevelésű igényű tanulók neveléséhez, oktatásához szükséges feltételekkel rendelkező közoktatási intézmények számának emelése, az ehhez szükséges feltételek megteremtése. Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyerekek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleménye alapján – a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítése, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében kell biztosítani.

Az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 65.§-a szerinti települési esélyegyenlőségi program elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok **esélyegyenlőségét elősegítő célokat**. Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítanunk minden infrastrukturális és szakmai fejlesztés támogatása esetén a **halmozottan hátrányos helyzetű** tanulók és a **sajátos nevelési igényű** tanulók oktatási helyzetére a beruházásokban, fejlesztésekben, a közoktatási intézményeinkben. Kiemelten fontos horizontálisan érvényesítendő szempont az érintett intézmények oktatásszervezési gyakorlatának áttekintésével, illetve az intézmények tanulói összetételének összehasonlításával annak vizsgálata, hogy érvényesül-e a városban a **diszkriminációmentesség, a szegregációmentesség, és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása**.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket. A legfrissebb kutatások szerint a közoktatásban jelen lévő szegregációs és szelekciós mechanizmusok korlátozzák az egyenlő hozzáférést a minőségi oktatáshoz, és továbbmélyítik a társadalmi különbségeket.

A 2006. évi adatok alapján Kaposvár népességének 14,4 %-a gyermekkorú (0-14 éves), közel tízezer vannak. A városban közel négyezer fő 15-19 év és tízezer körüli a 20-29 év közötti. Így **a lakosság 19,7 %-a gyermek- vagy fiatalkorú**.

A közoktatásról szóló törvényben meghatározott feladatok végrehajtása, szolgáltatások megszervezése a helyi önkormányzatok feladata.

A közoktatási törvény előírása szerint a megyei jogú város köteles gondoskodni:

- az óvodai ellátásról;
- az általános iskolai oktatásról;
- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátásáról;
- a nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozók óvodai neveléséről, általános iskolai neveléséről és oktatásáról.

A megyei önkormányzat köteles biztosítani:

- kollégiumi és a nemzeti és etnikai kisebbségi kollégiumi ellátást,
- a középiskolai és a szakiskolai ellátást,
- a nemzeti és etnikai kisebbség középiskolai és szakiskolai ellátását,
- a felnőttoktatást,
- az alapfokú művészetoktatást,
- a továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadást, a nevelési tanácsadást, a logopédiai szolgáltatást, a gyógytestnevelést

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata a törvényben meghatározott feladatokat részben saját intézményhálózat fenntartása útján, részben a többcélú kistérségi társulás keretében biztosítja. A város nem kötelező feladatokat is ellát: azoknak a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, tanulóknak az óvodai, iskolai ellátásáról is gondoskodik, akik a többi gyermekkel, tanulóval nem foglalkoztathatók együtt. Ugyanakkor a városban ellátatlan a családi napközi, a házi gyermekfelügyelet, továbbá hiányzik a családok átmeneti otthona.

Óvodák

A korábbi években sor került az óvodák racionalizálására. Ennek következményeként lettek a Bajcsy-Zsilinszky utcai Központi Óvoda Tagintézményei Irányi Dániel utcai, a Béke utcai és a Jutai úti óvodák. A Kaposfüredi Óvoda a Honvéd utcai Központi Óvoda, a Sörház utcai a Madár utcai Központi Óvoda tagintézményévé vált. E folyamat során lett a Szigetvári úti Óvoda a Rét utcai Központi Óvoda tagóvodája, a Szántó utcai Óvoda a Tar Csatár Központi Óvoda tagintézménye. A Tallián utcai és a Damjanich utcai óvodák ugyancsak tagintézményként kapcsolódnak a Temesvár utcai Központi Óvodához.

Az óvodások felvételei alapján a lakónépesség összetételére is lehet következtetni. **Kiugróan magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma a Szentjakabi Óvodában**, de Bajcsy-Zsilinszky utcai Központi Óvoda tagóvodáiban is magasabb, mint a többi intézményben: a **Béke utcai Tagóvodában közelíti az 50%-ot, Irányi utcaiban a 40%-ot**, de a **Jutai úti Tagóvodában** is meghaladja a 30 %-ot. Majdnem ugyanilyen arányú a **Tar Csatár Központi Óvoda** hátrányos helyzetű népessége. Még három óvoda van, amelyekben a gyermekek 1/5-énél is több a hátrányos helyzetűek száma. Ezek a Búzavirág Óvoda, a Festetics Karolina Művészeti Bázisóvoda és a Temesvár utcai Központi Óvoda. Azért szükséges odafigyelni ezekre az adatokra, mert ez azt mutatja, hogy az óvodák 40 %-ában 20 % feletti azoknak a gyermekeknek a száma, akik esélyhátránnyal vannak jelen a nevelési intézményekben.

Három intézményben kiugróan magas a **halmozottan hátrányos helyzetűek** aránya: az Arany János Óvodában, a Szentjakabi Óvodában és a Bajcsy-Zsilinszky utcai Központi Óvoda Jutai úti Tagóvodájában. Utóbbiban súrolja a 25%-os határt! Mindegyik óvoda olyan lakókörnyezetben van, amelyből következnek ezek az arányok. A szülők nem fogják a város másik végébe elvinni a gyermekeiket, ezért a fenntartónak a pozitív diszkrimináció eszközeivel olyan infrastrukturális és személyi feltételrendszert kell ezekben az intézményekben biztosítani, amelyek segítik az esélyhátrányok mérséklését, a majdani iskolai indulási hátrányok felszámolását. Ahol a közlekedési viszonyok lehetővé teszik, ott a székhely-intézmény és a tagintézmények közötti eltéréseket felmenő rendszerben meg kell szüntetni.

További feladat ezekben a lakóközterekben a védőnők, a gyermekorvosok és a gyermekjóléti szolgálat munkatársaival együttműködve a minél korábbi (3 éves korban történő) teljes körű „beóvodázás” szinten tartása.

Különös figyelmet kell fordítani azok a gyerekekre akik nem részesülnek óvodai képzésben. Ehhez segítség lehet a „Biztos Kezdet” elnevezésű program, mely a Brit Nagykövetség és az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium közös szervezésében került bemutatásra az Egyesült Királyságban működő Sure Start program mintájára.

A Biztos kezdet program

A szociális és érzelmi fejlődés támogatása

A gyermekek és a szülők között kialakuló korai kapcsolat támogatásával, a családok működésének segítségével, az érzelmi és magatartási nehézségek jeleit mutató gyermekek korai felismerésével és támogatásával teszi lehetővé. Ennek kiemelt célja, hogy csökkenjen azon 0-3 éves gyermekek számaránya, akiket gyermekvédelmi nyilvántartásba kell venni; legyen elérhető és támogassa a szülés utáni depresszióval küzdő anyákat; illetve, hogy a helyi programok vegyék fel a kapcsolatot a kisgyermekes családokkal, a szüléstől számított első két hónapon belül a szülői kompetenciák és szerepek erősítése érdekében.

Az egészségkultúra fejlesztése

Célja, hogy támogassa szülőket gyermekgondozási tevékenységükben, illetve, hogy előmozdítsa a gyermekek egészséges fejlődését, a szülés előtt és után. A védőnők, a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatók, a szülészeti osztályok kórházi szociális munkásai, valamint a szülésre, csecsemőgondozásra felkészítő szolgáltatásainak célja, hogy biztosítsa a zavartalan magzati fejlődés körülményeit, illetve, hogy támogatást nyújtsanak minden olyan körülmény elhárításához, ami veszélyezteti a családban élő és a születendő gyermekek egészségét.

A gyermekek fejlődésének elősegítése

A gyermek optimális kognitív fejlődéséhez hozzájárul a megfelelő minőségű környezet elősegítése, a korai, gazdag tapasztalatszerzés ösztönzése stimuláló és örömteli játékok biztosításával, a nyelvi készségek és jártasságok fejlesztése, továbbá a speciális szükségleteket mutató gyermekek korai felismerésével és támogatásával. A program célja, hogy a területén élő valamennyi gyermek jusson hozzá jó minőségű játék és egyéb fejlesztési lehetőségekhez, amelyek segítik a korai szocializációs és perszonalizációs célok, hosszabb távon pedig az iskolaérettség elérését. Szintén ennek a célnak a megvalósulása érdekében ösztönzi a könyvtárak igénybevételét a szülők önművelése, tanulása, illetve a támogatott családok hasznos, fejlesztő szabadidő eltöltése érdekében.

A családok erősítése, támogatása

A program és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások a településen élő kisgyermek és szüleik valódi és aktuális szükségleteire irányul, ezáltal segíti a szegénységből kivezető út, hatékony keresését. A családok támogatása révén a Biztos kezdet megcélolja a különböző társadalmi és egyéni okok miatt kialakult méltánytalanságok és akadályok

megszüntetését, kezeli a család életében jelenlévő problémákat, konfliktusokat és válsághelyzeteket. A program társadalmilag releváns tudások átadásával járul hozzá a családok mindennapi problémáinak megoldásához, a családok erősítésének célja társadalmi hátrányaik csökkentése, hosszú távon a deprivációs ciklus megtörése. A program további célja hogy megvalósítása során csökkenjen azoknak a 0-3 éves gyermekeknek a száma, akik olyan háztartásban élnek, ahol senkinek sincs munkája, ennek érdekében dolgozzon ki együttműködést a munkaügyi központokkal.

A közösségi részvétel és a helyi közösség erősítése

A közösségi részvétel megerősítése hozzájárul ahhoz, hogy a családok állampolgárként részt vegyenek saját környezetük alakításában, változtatásában és az őket érintő döntések előkészítésében.

A családok és a helyi közösség megerősítése annak érdekében, hogy a településen kapcsolatok alakuljanak és a családok közötti együttműködés tartóssá váljon. A közösségi munka módszereivel, támogatásával elindulhatnak helyi önszerveződési folyamatok melyek eredménye lehet önszervező csoportok, civil kezdeményezések megvalósítása. A Biztos Kezdet klubban a családok tapasztalatainak közös megbeszélése és rendszeres együttműködésük lehetővé teszi, hogy erőforrásaikat mozgósítva, egymást erősítve közösen gondolkodjanak saját és a helyi közösség problémáinak megoldásán.

Az egyéni fejlesztés mindegyik óvoda programjában kiemelt szerepet kap. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátására az önkormányzat nagy gondot fordít: mindegyik óvoda **alapító okiratába** bekerült **az integrált nevelés** biztosítása, melyhez az **utazó-gyógypedagógusi** hálózat működtetése adja a segítő szakembereket.

2005-ben mindegyik óvoda kiegészítette helyi nevelési programját a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve szerint. A szegregált nevelés a korábbi gyakorlatnak megfelelően folytatódik a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Diákotthon, Módszertani Központ és Nevelési Tanácsadó óvodai egységében.

Az óvodák fogadhatnak integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekeket. Számuk szerencsére elenyésző. Fejlesztésüket utazó szakember segíti.

A sajátos nevelési igényű SNI gyermekeket majdnem teljes egészében a Bárczy óvoda látja el. Kivételt csak a Madár Utcai Óvoda képez, ahol ellátnak sajátos nevelési igényű gyermekeket. Az esélyegyenlőség előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják ezen gyermekek óvodai sikerességét a városban.

A kaposvári óvodákban az intézmények által kitöltött adattáblák szerint nem folyik sem kisebbségi nyelvoktatás, sem más idegen nyelvű oktatás, integrált nevelés is csak egy intézményben zajlik, ez a Bajcsy Zs. utcai Óvoda Béke utcai tagóvodája.

Az önkormányzat a legnagyobb mértékű hozzájárulást a leghátrányosabb helyzetű gyermekeket iskolai életmódra felkészítő óvodáknak, a Szentjakabi és a Béke utcai óvodának biztosít.

A hátrányos helyzetű tanulók társadalmi integrációjának megalapozása intézményes keretek között legkorábban három éves kortól, az óvodába lépéssel kezdődhet. Ezért Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának

1. felül kell vizsgálnia a város szociális térképét – különös figyelemmel a peremvárosban és a lakótelepeken élőkre,
2. felül kell vizsgálnia az óvodai körzethatárokat, ha szükséges, el kell végezni a módosításokat annak érdekében, hogy egyes intézményekben csökkenteni lehessen a hátrányos helyzetűek arányát

3. a működési kiadások tervezésénél a pozitív diszkrimináció elvét alkalmazva, nagyobb támogatásban kell részesíteni azokat az óvodákat, ahol nagyobb arányban vannak jelen a hátrányos helyzetű gyermekek

4.

5. az óvodák tárgyi környezete, infrastrukturális feltételrendszere fejlesztésénél mindenkor prioritást kell kapniuk a hátrányos társadalmi közegben működő óvodáknak

6. ahhoz, hogy az óvodapedagógusok megfelelő kompetenciával rendelkezzenek a fejlesztésre szoruló gyermekek segítéséhez, gondoskodni kell a megfelelő humán erőforrások biztosításáról: a képzésbe történő bekapcsolódás során élvezzenek előnyt azok, akik fejlesztő óvodapedagógus szakvizsgás vagy egyéni bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztő pedagógiája szakos képzésekbe kapcsolódnak be. Az akkreditált tanfolyamok közül a következők kapjanak támogatást: Hatékony együttnevelés - IPR képzés; Egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulás-szervezés; Kooperatív tanulás; Projektpedagógia; Drámapedagógia.

7. Az óvodákban a nevelés alapelve a gyermek jogainak, egyéni különbségeinek tiszteletben tartása legyen.

8. A HH/HHH gyermekek felvételének biztosítása-, a védőnővel való együttműködés ennek feltárása és megvalósítása érdekében.

9. A hátrányos helyzet csökkentését pedagógiai tevékenységgel, egyéni foglalkozással, szülőkkel és egyéb szakemberekkel, a gyermekjóléti szolgálattal való együttműködéssel is segítsék.

10. A nevelőtestület folyamatosan informálja a szülőket a legújabb gyermekvédelmi intézkedésekről és szociális támogatásokról, nyújtson segítséget ezek igénybevételében.

11. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően kövessék nyomon a gyermekek fejlődését, egyéni fejlesztési tervek alapján biztosítsák az egyéni képességfejlesztést, az iskolai tanuláshoz szükséges készségek kialakulását, a komplex személyiségfejlesztést.

12. Az óvodák nevelési programjában kapjon különös hangsúlyt az egyéni szükségletek kielégítése, az eltérő fejlődésű gyermekek segítése, támogatása, a másság elfogadása, a különböző hátrányokból adódó problémák leküzdése, megszüntetése.

13. Az óvodai felvételnél előnyben kell részesíteni azokat a gyermekeket, akikről a védőnő vagy a Gyermekjóléti Szolgálat jelzéssel él.

14. Fokozott figyelmet kell fordítani a hátrányos szociokulturális környezetben nevelkedő gyermekek mielőbbi óvodába járására.

15. A különböző információkból nyert adatok alapján évente el kell készíteni az óvoda felvételi körzetében élő hátrányos és veszélyeztetett gyermekekről szóló kimutatást.

16. Amennyiben a negatív környezeti hatás az oka a gyermek nem megfelelő fejlődésének, differenciált egyéni bánásmód alkalmazásával kell ellensúlyozni, ill. kompenzálni a hátrányt, mind a család mind a gyermek esetében.

17. A speciális bánásmódot igénylő /sajátos nevelési igényű/ gyermekek eredményes fejlesztését utazó logopédusokkal, gyógypedagógusokkal, óvodapszichológussal együtt kell felvállalni.

18. Törekedni kell arra, hogy minél több óvodapedagógus rendelkezzen fejlesztőpedagógus-szakvizsgával, illetve sajátítsa el a hatékony fejlesztés módszereit.

Általános iskolák

Az 1996-2007. közötti időszakban – a jelentős gyermek/tanuló létszám csökkenés ellenére is – mindössze két általános iskola összevonására, illetve megszüntetésére került sor: 1996-ban a Petőfi Sándor Utcai Általános Iskola szűnt meg, 2007-ben a Németh István Általános Iskola olvadt be a Bartók Béla Úti Általános Iskolába. A kaposfüredi városrész Benedek Elek Általános Iskolája ugyancsak 2007-ben – a közoktatási törvény 26. §. (1) bekezdése következtében – lett a Kinizsi Lakótelepi Általános Iskola 1-4. évfolyamos tagintézménye.

Kaposváron jelenleg 17 általános iskola működik, amelyből 3 nem önkormányzati fenntartású. A gyermeklétszám csökkenő tendenciát mutat. A csökkenés mértéke 1990-1999 között 24,8 %-os, 2000- 2007 között 11,7 %-os volt. A csökkenő tanulói létszámokat – a törvényi szabályozással összhangban – minden esetben követte a tanulócsoporthoz számának módosítása. A tanulói létszámmal együtt csökkent, a pedagógusok létszáma is. 2000 és 2007 között 486-ról 424-re csökkent az általános iskolában tanító pedagógusok száma. (12,8 %-os csökkenés).

A tanulólétszám csökkenése mellett a tanítási és magatartási zavarokkal küszködő tanulók száma növekszik. Őket kis létszámú osztályokban, külön fejlesztő programmal próbálják felzárkóztatni az iskolák. A fejlődési rendellenességek miatt felzárkóztatásra szoruló gyermekek nevelését, képzését a Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Szakiskola és Kollégium végzi. A felzárkóztatás mellett a tehetséggondozás is fontos feladat. Alapfokú művészeti képzés folyik a Liszt Ferenc Zeneiskolában, az Együd Árpád Művelődési Központban és a Mikrokozmosz Alapítványi Iskolában. Az óvodákhoz hasonlóan az általános iskolákban is magas, évről-évre nő a környező településekről bejáró tanulók száma. (2005-ben 816 fő)

A város iskoláiba járó fiatalok számára – az egyházi iskolákat is beleértve – a helyi önkormányzat térítésmentesen biztosítja a Jégcsarnok használatát, az úszásoktatás lehetőségét, az iskolatejet, a táborozási támogatást, valamint az ECDL vizsgadíj visszatérítését.

A Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Diákotthon, Módszertani Központ és Nevelési Tanácsadó általános iskolai intézményegysége **szegregáltan nevelhető sajátos nevelési igényű tanulók** nevelést-oktatását végzi.

A város többi intézményében ellátja a szakszolgálati feladatokat és az integráltan oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációját. A Benedek Elek Tagiskola a kaposfüredi városrészben a Kinizsi Lakótelepi Általános Iskola 1-4. évfolyammal működő telephelye.

A hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók aránya az általános iskolákban

Az iskolák 472 pedagógusa 4916 gyermek nevelést-oktatását végzi. Egy pedagógusra 10,4 tanuló jut, ami nem tér el jelentősen az országos átlagtól, de kedvezőbb a nagyvárosi átlagnál. (Magyarországon az egy pedagógusra jutó tanulók átlagos száma nemzetközi viszonylatban igen alacsonynak mondható: 9,4 fő). **A tanulók 22,62 %-a hátrányos helyzetű**, s ez a tény feladatot határoz meg mind a fenntartó, mind az intézmények számára: olyan képesség-kibontakoztató és integrációs stratégiák beépítését teszik szükségessé a pedagógiai programokba, és ezek alkalmazását követelik meg az iskolai extracurriculum egészében, amelyek meggátolják azt, hogy az esélyhátrányok a tanulmányi eredményességben/eredménytelenségben jelenjenek meg.

Kiugróan magas a hátrányos helyzetű tanulók aránya az alábbi intézményekben:

1. Pécsi Utcai Általános Iskola	86,3 %
2. Bartók Béla Úti Általános Iskola	44,47 %
3. II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola	40,78 %
4. Gárdonyi Géza Általános Iskola	32,86 %
5. Kinizsi Lakótelepi Általános Iskola	25,69 %

Ezekben az intézményekben az SNI és a hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek növelése érdekében a következő tanévtől **ki kell terjeszteni a kompetencia alapú programcsomagok** alkalmazását. Ehhez ajánlatos, hogy a tantestületek teljes létszámban megismerjék a hatékony együttnevelés módszertanát, a kooperatív technikákat, illetve elvégezzék a 90-120 órás tanfolyamokat a kompetencia-alapú oktatáshoz szükséges ismeretek elsajátításához.

A **sajátos nevelési igényű tanulók** többi tanulóhoz viszonyított együttes aránya (a Bárczi Gusztáv Általános Iskola nélkül) 6,22 %, amely alacsonyabb ugyan, de közelíti az országos átlagot, vagyis jelenleg nem több 7%-nál. Mégis megkülönböztetett odafigyelést követel ezek a tanulók mind a fenntartótól, mind az intézményvezetőktől és pedagógusoktól azokban az iskolákban, ahol a városi átlagnál magasabb számban fordulnak elő. Ezek a következők:

1. II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola	21,84 %
2. Bartók Béla Úti Általános Iskola	18,94 %
3. Gárdonyi Géza Általános Iskola	7,24 %

A fenntartó meghatározza az egyes intézményekbe felvehető sajátos nevelési igényű tanulók számát, illetve azt, hogy melyik intézmény milyen integráltan nevelhető tanulót fogadhat be.

Az általános iskolák zöme normál tanterv szerinti oktatást folytat. A 199 tanulócsoporthoz 3234 gyerek tanul: az 1-4. évfolyamon 1690, az 5-8. évfolyamokon ennél 146 fővel kevesebben.

A normál tanterv szerint tanulók között 945-en hátrányos helyzetűek. A felsősök 418-an, az alsósok 109-cel többen vannak. Ezek a számok arra utalnak, hogy az iskoláknak fel kell készülni az egyre növekvő számú hátrányos helyzetű gyermekek fogadására: a pedagógusoknak meg kell szerezniük azokat a kompetenciákat, amelyek a fejlesztés eredményességét segítik, a fenntartóknak pedig meg kell teremteni azt a tárgyi környezetet, amely a hátrány-kompenzálást támogatják. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szinte valamennyien a normál tantervű osztályokban tanulnak: közöttük 52-an vannak az alsósok, 53-an a felsősök.

A normál tantervű osztályokban tanuló sajátos nevelési igényű gyerekek 179-en vannak: a 8. évfolyamon 5,5-szer annyian vannak, mint az elsőben. Szinte valamennyien a pszichés fejlődés zavarai miatt tanulásban akadályozott tanulók, vagyis „diszesek”.

Összességében megállapítható: a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság egyre kevesebb gyermeket jelöl meg a sajátos nevelési igényű jelzővel.

Az emelt szintű csoportokban 1532 gyermek tanul: 560 alsós és 382-vel több felsős. Közöttük 131 a hátrányos helyzetű, és csak egy a halmozottan hátrányos helyzetű tanuló. Az emelt szintű csoportokban mindössze 17 sajátos nevelési igényű gyermek tanul.

A lemorzsolódás mutatói

Kaposvár négy általános iskolájában haladja meg az évfolyamismétlők aránya az országos átlagot. Ezek az intézmények a következők: Gárdonyi Géza Általános Iskola, Pécsi Úti Általános Iskola, II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Toponári Általános Iskola. Az intézmények tárják fel az eredménytelenség okát, intézkedési tervben határozzák meg a feladatokat a vezetésnek és az egyes pedagógusnak egyaránt. A fenntartó – ha szükséges- vegye igénybe szakértő segítségét!

Magántanulók aránya

A vizsgálható 12 intézmény *felében magasabb az országos átlagnál a magántanulók aránya.* Ezek a következők: Gárdonyi Géza Általános Iskola, Pécsi Úti Általános Iskola, II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Toponári Általános Iskola, A Bartók Béla úti Általános Iskola és a Kinizsi Lakótelepi Általános Iskola. (A Bárczi itt nem releváns, a Benedek csak alsó tagozattal működik.) Megvizsgálandók a **magántanulóvá minősítés okai**, indokai. Az érintett intézmények készítsenek intézkedési tervet, amelyben meghatározzák az azonnali, illetve a rövidtávon szükséges tevékenységeket, felelősöket. Térjenek ki a gyermekjóléti- és a családsegítő szolgálattal való együttműködésre. Vizsgálják felül (éves) gyermekvédelmi munkatervüket.

Magas számú hiányzások

Pécsi Úti Általános Iskolában magasabb a hiányzási mutatószám az országos átlagnál. A tanulónépszerűség összetétele indokolja, hogy az iskola kapcsolódjon be a „Patrónus programba”, mely 3 évre (90%-os bértámogatással) segítő szakembert biztosít a probléma felszámolására.

Továbbtanulási mutatók

Három iskola van, amelyekben magasabb a gimnáziumban felvételt nyert tanulók aránya az országos átlagnál: Zrínyi Ilona Általános Iskola, Kodály Zoltán Általános Iskola, Honvéd Utcai Általános Iskola. Jelentéktelen az eltérés a Kisfaludy utcai Általános Iskola és a Berzsenyi Dániel Általános Iskola esetében, de a Toldi Lakótelepi Általános Iskola eltérése is 3 %-nyi. *A Pécsi Úti Általános Iskola, a Toponári Általános Iskola, a Bartók Béla Általános Iskola és a Gárdonyi Géza Általános Iskolában nagyon nagy az eltérés az országos átlagtól.* Rövidtávon igényel beavatkozást a fenntartó részéről!
Megvizsgálandó az iskolakörzetek átrajzolása!

A szakközépiskolákban továbbtanulók országos átlaghoz viszonyított arányát is a 2005/2006. tanév adatai alapján vizsgáljuk. Négy iskola van, amelyikből többen folytatják tanulmányaikat ebben az iskolatípusban. Ezek az iskolák a következők: Berzsenyi Dániel Általános Iskola, Toponári Általános Iskola, Toldi Lakótelepi Általános Iskola és Gimnázium, Gárdonyi Géza Általános Iskola. Nincs 1 %-nyi a lemaradása a Kinizsi Lakótelepi Általános Iskolának.

Általánosságban elmondható, hogy az érettségit adó **középiskolákban való továbbtanulási arány azokban az iskolákban van az országos átlag alatt, amelyekben magas a hátrányos helyzetű tanulók száma.** Ez beavatkozást igényel. A fenntartónak meg kell vizsgálni a körzethatárokat, esetleg a városon kívülről jövőekkel kell az arányon javítani.

Az országos átlagnál magasabb arányban tanulnak tovább **érettségit nem adó** szakiskolákban a következő iskolákból: **Pécsi Úti Általános Iskola, Bartók Béla Úti Általános Iskola, Gárdonyi Géza Általános Iskola és Toponári Általános Iskola.**

De a Honvéd utcai Általános Iskolából és a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolából is majdnem 10 %-kal többen tanulnak tovább ebben az iskolatípusban, mint az országos átlag. Ezek a mutatók még jobban alátámasztják – és sürgetik – a beavatkozást a fenntartó részéről annak érdekében, hogy csökkenjenek az iskolák közötti különbségek a továbbtanulási mutatókban. Akkor is így van ez, ha ezek az iskolák a „város peremén” helyezkednek el, és tanulóikat ebből a körzetből merítik.

Gyógypedagógiai intézmények

A szakszolgálati feladatok ellátása vonatkozásában a 77/2007. 1. pont (IV.26.) számú és a 135/2007. 18. pont (VI.7.) számú önkormányzati határozatok hoztak változásokat. Előbbi megszüntette a Nevelési Tanácsadót és a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Diákotthon, Módszertani Központ és Nevelési Tanácsadó egyik szervezeti egységévé tette. A **közös igazgatású közoktatási intézmény** alaptevékenységét a következőkben állapította meg a fenntartó:

- Sajátos nevelési igényű (azaz enyhe, közepsúlyos értelmi fogyatékos, súlyosan - halmozottan fogyatékos, autista, beszéd fogyatékos) gyermekek, tanulók pedagógiai, gyógypedagógiai ellátása. Állapotuknak megfelelő óvodai, iskolai, speciális szakiskolai nevelése és oktatása, logopédiai, gyógytestnevelési, pszichológiai feladatok ellátása, fejlesztő felkészítés, fejlesztő iskolai oktatás gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, konduktív pedagógiai ellátás biztosítása.
- Változó létszámmal beiskolázásra kerülő, autisztikus tüneteket mutató, és autista tanulók nevelése, oktatása.
- Az utazó szakemberhálózat keretében a többi gyermekkel együtt nevelt, integrált, sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztése utazó gyógypedagógussal.

Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményként pedagógiai szakszolgálati ellátás óvodák, iskolák számára.

- Nevelési, pszichológiai tanácsadás óvodák, iskolák számára.

Pedagógiai – szakmai szolgáltatás szakmai fejlesztés az integrációra is kiterjedően:

- szaktanácsadás, pedagógiai tájékoztatás, igazgatási, pedagógiai szolgáltatás, pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének segítése, szervezése, tanuló tájékoztató, tanácsadó szolgálat.
- Felsőfokú, főiskolai és egyetemi szintű képzésben résztvevő hallgatók gyakorlati képzése.

Akiknek gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben való tanulásukhoz a lakóhelyükön nincs lehetőségük, diákotthoni elhelyezése: 80 intézeti férőhely azoknak, akiknek a mindennapi bejárása nem biztosított. A nevelési tanácsadás feladata

- a beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességgel küzdő gyermek problémáinak feltárása, szakvélemény készítése, rehabilitációs célú foglalkoztatása a pedagógus és a szülő bevonásával.
- A közösségbe nehezen illeszkedő, különleges nevelési módszereket igénylő gyermekek nevelését segítő, tanácsadó szolgáltatás.
- Gyermekek iskolaérettségi, fejlettségi, képesség és tehetség vizsgálata.
- Lelkiekben sérült és emiatt az oktatásban tanulmányi vagy magatartási problémákkal küzdő fiatalok pszichológiai vizsgálata és kezelése.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának a fenntartásában **egy önálló egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény** működik, a már többször említett **Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Diákotthon és Módszertani Központ**. Az intézmény elsősorban enyhe értelmi fogyatékos, továbbá középsúlyos értelmi fogyatékos, autista, halmozottan fogyatékos gyermekek, tanulók, óvodai, iskolai, speciális szakiskolai felkészítését látja el. Minden fogyatékoságtípust fogadni tud, rendelkezik megfelelő gyógypedagógiai, fejlesztő, terápiás szakemberekkel, pedagógiai, gyógypedagógiai asszisztensekkel. A speciális szakiskolai képzés keretében a választható szakmák köre fokozatosan bővíthető.

Az utóbbi időben egyre több sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló integrált fejlesztését vállalják fel a város óvodái, iskolái is. Az óvodák 1998 óta, az iskolák 1999 óta látják el gyógypedagógiai fejlesztést utazó gyógypedagógussal. 2003-ban minden városi intézmény alapító okiratába bekerült a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátása utazó gyógypedagógussal, így az integrált oktatás minden városi óvodában és iskolában szükség szerint megvalósulhat, a jogszabályi feltételek rendelkezésre állnak.

A városban élő gyermekek, tanulók speciális fejlesztését, képzését a Bárczi Gusztáv Módszertani Központ gyógypedagógusai, logopédiai és gyógytestnevelési szakszolgálatok látja el. A központ további szakszolgálatok - fejlesztő felkészítés, konduktív pedagógia, gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás - mellett utazó gyógypedagógiai hálózat működik, és pedagógiai szakmai szolgáltatás valósul meg. *A pedagógiai-szakmai szolgáltatás keretében készítik fel az óvodapedagógusokat, tanítókat, tanárokat az integrációs feladatok ellátására, a megfelelő környezet biztosítására, az együttnevelésre.* A megalakult szülői klubok, szülői tanácsadás, a módszertani kiadványok segítik a szülőket a speciális helyzetű gyermekek elfogadására.

A tárgyi feltételek folyamatosan javulnak, az alapfeltételek mindenütt biztosítottak.

A városban több **gyógypedagógiai intézmény** működik. Az egyik a Duráczky József Pedagógiai Fejlesztő és Módszertani Központ megyei önkormányzati fenntartású, a siket, nagyothalló és beszéd-fogyatékos gyermekek, tanulók óvodai, iskolai nevelését-oktatását biztosítja, a másik, a Napsugár Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő Központ, Óvoda és Fejlesztő Iskola nem önkormányzati fenntartású, a korai fejlesztést és gondozást, a fejlesztő felkészítést, az autista tanulók képzését és rehabilitációját vállalta fel.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő Gyöngyfa Napközi Otthon az iskoláztatásból kikerülő középsúlyos értelmi fogyatékos, autista, halmozottan fogyatékos fiatalok további fejlesztését látja el.

A város középfokú iskoláiban integrált nevelés keretében folytatják tanulmányaikat a testi és érzékszervi fogyatékos tanulók. A fogyatékos tanulók szakképzési lehetőségei több intézményben megoldottak, egyrészt a Bárczi Gusztáv Módszertani Központ speciális szakiskolájában, másrészt az integrálható tanulók a város szakképző intézményeiben szereznek képzettséget.

A városban nem megfelelően biztosítottak az ép értelmű, testi, érzékszervi fogyatékos gyermekek, tanulók oktatásának feltételei, mivel az épületek **akadálymentesítése** csak részben megoldott, és speciális eszközök, hang- és fényjelzések, berendezések hiányoznak.

Az Önkormányzat által fenntartott Nevelési Tanácsadó a beilleszkedési, magatartási rendellenességgel, tanulási nehézséggel küzdő tanulók szűrését, fejlesztését, az iskolaérettség vizsgálatát látja el. Évente 400-500 gyermek speciális fejlesztését vállalja fel.

A Bárczi Gusztáv Módszertani Központ a védőnői hálózatra alapozva pályázati keretből megkezdte a város perifériáján élő gyermekek *korai fejlesztését, gondozását*. A Gyermekjóléti Szolgálatot bevonva hatékony rendszert kell kiépíteni, működtetni.

A *fejlesztő felkészítés* a tankötelezettség időtartama alatt a súlyosan fogyatékos gyermekek számára a városban működő intézményekben megoldott.

Kaposvár város és a Kaposvári Többcélú Kistérségi Társulás szoros együttműködése következtében megnőtt az igény a kistérségben a Bárczi Gusztáv Módszertani Központ és a Nevelési Tanácsadó szolgáltatásaira. A *kistérségben* a módszertani központ értelmi, testi, érzékszervi, autista, halmozottan sérült, súlyos magatartási zavarokkal küzdő tanulók speciális ellátása mellett az utazó gyógytestnevelési szolgáltatás keretében több mint 500 gyermeket, tanulót fejleszt, s e területeken a felnőttképzést - szülőknek, pedagógusoknak - is megoldja. A módszertani központ vezetésével létrejött a városi-kistérségi gyógytestnevelők és a fejlesztő pedagógusok munkaközössége.

A Nevelési Tanácsadó a kistérséggel együttműködve nyújtja szolgáltatásait.

A fogyatékos gyermekek nem részesülhetnek hátrányos megkülönböztetésben, illetve kirekesztésben, ezért továbbra is *törekedni kell a szegregáció megszüntetésére, az integrációban résztvevő intézmények számának növelése a befogadó óvodák, iskolák tárgyi feltételeinek további javítására, a segítő intézményhálózatok együttműködésének erősítésére.*

A speciális oktatás területén felhalmozódott *tudást át kell vinni az integrált területre*. Az oktatásban elsődleges forma az integráció, a speciális intézmény, mint forrásközpont, fejlesztő, tanácsadó, szakmódszertani központ működik. Kapcsolatot tart a szülőkkal, pedagógusokkal, az integrációban résztvevő szakemberekkel, speciális szakemberekkel, társadalmi intézményekkel.

A fogyatékos emberek kapcsolatlétesítése, és az érintkezés feltételeinek biztosítása érdekében közlekedésük könnyítése, az *akadálymentesítés*, szállító szolgálatok, távközlés, jelnyelvi tolmácsok, olvasható információk létesítése szükséges az intézményekben.

A város és a kistérség *hosszú távú együttműködése erősítendő, közös szakszolgálati feladat-ellátással, közös pályázatokkal, új munkaközösségek létrehozásával, az utazó szolgáltatói hálózat további kiépítésével a decentrumokban és a hozzá tartozó településeken.*

A város területén működnek **magán-, alapítványi-, egyházi óvodák, iskolák** is, melyek tovább szélesítik a képzési kínálatot:

- Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Szakközépiskola, Művelődésér Alapítvány,
- Lórántffy Zsuzanna Református Általános Iskola és Gimnázium
- Nagybaldogasszony Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium
- KE CsVM Pedagógiai Főiskolai Kar Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium
- TIT Alapítvány Középiskolája

A **tankötelezettségi korhatár betöltése után sokan nem tanulnak tovább**. Ezek a tanulók a közölt adatok szerint elsősorban a Pécsi Úti Általános Iskolából, a Bárczi Gusztáv Általános Iskolából (gyógypedagógiai intézmény), a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolából és a Gárdonyi Géza Általános Iskolából kerülnek ki.

A lemorzsolódási és továbbtanulási mutatók értékelését nehezíti, hogy **nem állnak** rendelkezésre megfelelő **információk a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókról**. Ez beavatkozást tesz szükségessé!

Cél, hogy a fenntartó rendelje el, hogy az év végi intézményvezető beszámolók külön térjenek ki erre a két csoportra. Az intézményvezetők az IMIP-ben **szabályozzák** a hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók nyilvántartásának rendjét, az **adatszolgáltatás tartalmát és gyakoriságát**. Az osztályfőnöki és napközis (tanulószobai) foglalkozási tervek térjenek ki az említett tanulók integrációjának feladataira, lehetőségeire, eljárásaira. Valamennyi intézmény gyermek-, és ifjúságvédelmi munkatervében kapjon kiemelt teret a velük való törődés feladatköre.

Az **Útravaló program** a tehetséges hátrányos helyzetű tanulók iskolai karrierjéhez teremt alapokat. **Mentortanárok** segítik a középiskolákba történő felkészülést és bejutást. (És alapozzák meg a bennmaradást.)

Törekedni kell a hátrányos helyzetű tanulók még nagyobb arányú bevonására a tanórán kívüli programokba. Az is látszik, hogy az intézmények életében nagyobb arányt foglal el a tehetséggondozás, mint a felzárkóztató foglalkozások. Az esélyegyenlőség biztosítása igényli az arányok közelítését!

A képesség-kibontakoztató és integrációs pedagógiai rendszert több iskola is alkalmazza, de támogatást nem vesz igénybe. Van olyan általános iskola, ahol a hátrányos helyzetűek, és a halmozottan hátrányos helyzetűek aránya jelentősen meghaladja a többi iskola átlagát.

Az iskolák pedagógusai éltek a **suliNova (Educatio)** kínálta lehetőségekkel és bekapcsolódtak az együttnevelést segítő képzésekbe. A II: Rákóczi Ferenc Általános Iskola, a Bartók Béla Úti Általános Iskola, a Berzsényi Dániel Általános Iskola, a Toldi Lakótelepi Általános Iskola és a Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola vezetését illeti elismerés ezért.

Kaposvár város él a pozitív diszkrimináció eszközével. Az egy tanulóra eső hozzájárulás mértékéből megállapítható, hogy a fenntartó többlet-forrásokat biztosít annak a három intézménynek, amelynek a tanulói között nagyobb számban vannak jelen a hátrányos helyzetűek. Mégis *megfontolandó akár Hódmezővásárhely, akár Nyíregyháza példája.* Ezekben az iskolák és a tanulók közötti különbségek megszüntetése oly módon valósult meg, hogy a leghátrányosabb helyzetű tanulókat összegyűjtő, ezáltal szegregálttá lett általános iskolát megszüntették, a gyerekeket pedig szétosztották a többi iskolába.

Érdemes megvizsgálni a törvény 28. §-a (2) b.) pontja szerinti oktatásszervezés lehetőségét is, vagy a 27. § (2) a.) kínálta kulturális önazonosság megerősítését szolgáló nevelés-oktatás megvalósítását.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, (továbbiakban: Törvény) valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (továbbiakban: közoktatási törvény) alapján a fogyatékos gyermek, tanuló nevelése-oktatása az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, vagy a többi gyermekkel, tanulóval együtt folyhat. Az integrált oktatás jogi kereteit a közoktatási törvény biztosítja.

Az integrált képzési formák elterjedése érdekében szükségessé vált a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez, oktatásához szükséges feltételekkel rendelkező **közoktatási intézmények számának emelése, az ehhez szükséges feltételek megteremtése**. Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően - a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleménye alapján - a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében kell biztosítani.

Középiscolák

A racionalizálás a középiscolákat sem kerülte el: 2007. áprilisában döntött a Közgyűlés a Rippl-Rónai József Közlekedési Szakképző Iskola és Kollégium megszüntetéséről, illetve jogutóddal történő beolvadásáról és telephelyként történő továbbműködéséről az Eötvös Lóránd Műszaki Szakközépiscola, Szakiskola és Kollégium szervezetén belül.

A 6969 középiscolás közül *1201 hátrányos helyzetű*. Ez a tanulók 17,2 %-a. Természetesen a „középiscolákat” nem lehet egységes halmaznak tekinteni. *Az átlagtól jelentősen eltér lefelé a Munkácsy és a Táncsics átlaga*: előbbiben alig múlja felül a 2 %-ot, utóbbiban a 8 %-ot. (A Munkácsy Mihály Gimnázium és Szakközépiscola adatait a két intézménytípus vonatkozásában együtt adta meg.) *A szakmai képzést adó iskolákban a kétszeres, sőt majdnem háromszoros aránnyal is találkozunk. Ezek (növekvő sorrendben): Zichy, Kinizsi, Széchenyi, Szigeti és a Bárczi szakiskola*. Az egy pedagógusra jutó gyermeklétszám a Táncsics Gimnáziumban a legmagasabb (15 diák/tanár) és a Széchenyiben a legalacsonyabb (6,19). A többiben – függetlenül attól, hogy ad-e érettségit vagy nem – 6,3 és 9,02 között mozog. Emelt szintű oktatást négy középiscolában folytatnak: a Munkácsy, Toldi és a Táncsics Gimnáziumokban és a Noszlopy SZKI-ban. A 9-13. évfolyamokon 1047 diák tanul, közöttük 38 a hátrányos helyzetű tanuló. Halmozottan hátrányos helyzetű nincs, sajátos nevelési igényű csak 3 van.

Normál tanterv szerint tanulók

A normál tanterv szerint a 9 – 12. évfolyamon 5433 diák tanul. Az Eötvös, a Széchenyi és az Építőipari SZKI-ben 52 tanuló részére szerveztek 0. évfolyamos „felzárkóztató osztályt”. *A hátrányos helyzetű tanulók száma évről évre nő*: a 9. évfolyamon 335 fő, a 10. évfolyamon 261, a 11-en 222, 12. évfolyamon 160 HH tanuló van. Ugyanez mondható el a HHH tanulókról is, de ennek van pozitív üzenete is: ezek a tanulók benn vannak az iskolarendszerben! A sajátos nevelési igényű gyermekek számáról is ez mondható el. 13. és 14. évfolyamok az érettségire épülő szakképzést folytató középiscolában vannak. Ez 1471 fiatalat érint, 84 közülük a hátrányos helyzetű. (5,7%) A Bárczi iskola foglalkoztató-továbbképző évfolyamain 15 fiatal van az intézményrendszerben.

A közoktatás hatékonyságának, eredményességének javítása, az oktatási szektorban működő intézmények együttműködési, fejlesztési, koordinációs, valamint szolgáltató kompetenciáinak korszerűsítése elősegíti a közoktatási intézményrendszer egészének modernizációs folyamatát. A gyerekek magukkal hozott társadalmi eredetű teljesítmény különbségeiket az iskolázatás ideje alatt általában nem tudják csökkenteni. Ez a későbbiekben nagy tömegeket szorít ki a munkaerőpiacról, illetve végzetesen determinálja az egyéni életpályák alakulását, ami további terheket ró a társadalom egészére.

Az **esélyegyenlőségi program** általános céljai a halmozottan hátrányos helyzetű és roma gyermekek oktatási **szegregációjának csökkentése**. Törekedni kell a körökben kirívóan magas fogyatékos minősítési arányok visszaszorítására, az alacsony óvodáztatási arányok további javítására, az oktatási szolgáltatásokhoz történő egyenlőtlen hozzáférés biztosítására, a halmozottan hátrányos helyzetűek lemorzsolódásának csökkentésére. Az esélyegyenlőségi intézkedések célja, hogy a város intézményeiben a jövőben egyszerre javuljon az oktatás eredményessége, hatékonysága, ugyanakkor továbbra is mindenki számára biztosított legyen a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés, az iskolák használható tudást, valamint a tudás és képességek folyamatos fejlesztését megalapozó alapkészségeket adjanak át minden gyerek számára. Az infrastrukturális fejlesztések csak akkor járulhatnak hozzá az oktatás eredményességének és hatékonyságának javításához, ha azok összekapcsolódnak a szükséges szakmai (tartalmi, módszertani) fejlesztésekkel. A **kompetencia alapú és integrált szemléletű korszerű pedagógiai** módszereket alkalmazni tudó pedagógusok képesek a közoktatás modernizációjának végrehajtására.

A sajátos nevelési igényű gyerekek, tanulók sikeres munkaerő-piaci alkalmazkodáshoz szükséges, az **egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességfejlesztés és kompetencia alapú képzés**, a befogadó szemlélet elterjesztése hozzájárul a foglalkoztatási helyzet javításához.

Az oktatás hatékonyságának, eredményességének javítása, az oktatási szektorban dolgozók szakmai kompetenciáinak fejlesztése, korszerűsítése, módszeres befektetéseket igényel az oktatási ágazat humán-erőforrása

Általános célkitűzések az oktatási integráció terén 2007-2013

- A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók közül az együtt nevelhetők számára biztosítani a középfokon is az **együttnevelés** lehetőségét
- **Egyenlő esély** biztosítása minden gyermek, tanuló számára a pedagógiai szakszolgálatok igénybe vételére.
- A **szakszolgálati ellátáson** belül a fejlesztésekre még nagyobb hangsúly fektetése.
- A pedagógiai szakszolgálatok igénybe vétele minden település (bejáró) gyermeke számára elérhető legyen (**utazó szakember hálózat működtetése**)
- Gondoskodni arról, illetve biztosítani, hogy a város iskoláiban végbemenjen a paradigmaváltás, a **kompetencia alapú nevelés-oktatás** elterjedése, kapjon még nagyobb hangsúlyt a kompetencia alapú nevelés beépítése az óvodai nevelési programokba is.
- A hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése a közoktatás **fejlesztésével**, az óvodák és az iskolák épületeinek korszerűsítése, felújítása, az eszközellátottság folyamatos javítása, korszerű informatikai eszközök biztosítása valamennyi intézményben.

- A hálózat-szerű együttműködések erősítése, az egymástól való tanulás megszervezése a közoktatási intézmények között a **kompetencia alapú oktatás** és egyéb jó gyakorlatok terjesztéséhez.
- Az óvodai nevelés eredményességének, hatékonyságának növelése intézményközi szakmai **együttműködések** megtartásával.
- Városi szintű minőségirányítási rendszer kialakítása, az összehasonlíthatóság biztosítása. A közoktatás azonos szintjén lévő intézmények által kialakított **esélyegyenlőségi program folyamatos egyeztetése** történjen meg a horizontális eszközök bevonásával.
- A közoktatás különböző szintjein működő intézményeinek együttműködése a **halmozottan hátrányos helyzetű** tanulók **folyamatos nyomon követése**, az átmenetek megkönnyítése érdekében valósuljon meg

Fejlesztési célú beavatkozások

Kaposvár Megyei Jogú Város közoktatási *intézményhálózata biztosítja* a megkezdett óvodai, iskolai pedagógiai programok folytatását, a szakmai előrehaladást, a szakképzés koncentráltabb megvalósítását, szakképző központ kiépítését, a szakmai, szakközépiskolai és a gimnáziumi oktatás továbbfejlesztését, a sajátos nevelési igényű gyerekek megfelelő elhelyezését és ellátását. Előfordulhat, hogy közülük több halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nem jár 3 éves korától oktatási intézménybe, ezért a jövőben az óvodák erre még nagyobb figyelmet kell fordítsanak.

A középiskolákban nem kiegyenlített a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya. A középfokú intézmények között jelentős eltérés van a lemorzsolódási, vagy továbbtanulási mutatókban, beavatkozás (az érintett intézmények komplex fejlesztését szolgáló programok) tervezése szükséges az oktatás színvonalának növelése, és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének biztosítása érdekében.

Amennyiben az elkövetkező tanévek bármelyikében az országos kompetencia-mérések iskolai eredményeiben bármelyik iskolában alulteljesítés tapasztalható az országos átlaghoz képest, akkor beavatkozás (az érintett intézmények komplex fejlesztését szolgáló programok) szükséges. Ha azonban egyik iskolában sem térnek el jelentős mértékben az országos kompetenciamérés eredményei az országos átlagtól, de az egyes iskolák közötti eltérések mértéke jelentős, ugyancsak a beavatkozás tervezése szükséges az élenjáró iskolához képest alulteljesítő iskolákban. *A kompetenciamérés eredményeiről pontos kimutatással rendelkezzenek az intézmények és a fenntartó is.* Szükséges ezeknek az adatoknak az összesítése, ha indokolt, intézkedési terv készítése.

Amennyiben a szakrendszerű oktatásban a nem szakos tanári (vagy a műveltségi területnek megfelelő képesítésű tanítói) végzettségű pedagógusok is részt vesznek, továbbá, ha az intézmények között jelentős eltérés mutatkozik a szakrendszerű oktatásban a pedagógusok képzettségében és végzettségében (beleértve a továbbképzéseket is), beavatkozás tervezendő évenkénti konkrét, mérhető intézkedésekkel.

Az SNI és részképesség zavarokkal küzdő tanulók együttes aránya a városban lakó gyermekek, tanulók körében *7%-nál kisebb*, és az enyhe fokban értelmi fogyatékosnak minősített tanulók aránya sem haladja az 5%-ot, tervszerű fejlesztésükre mégis kiemelt figyelmet kell fordítani a fenntartónak. Törekedni kell arra, hogy minél többen kapcsolódjanak be a középfokú képzésbe, azt sikeresen befejezzék. (Ha szükséges, gyógypedagógusok bevonásával!)

Az intézmények nem rendelkeznek nyilvántartással a roma tanulókról. Ennek oka, hogy az alkotmány értelmében senki nem kényszeríthető arra, hogy nyilatkozzon például a vallási-világnézeti vagy etnikai hovatartozásáról. Ajánlott a rendszeres kapcsolattartás és

együttműködés a Cigány Kisebbségi önkormányzattal, amely információt tud adni, s az intézmények ennek megfelelően tudják a szükséges beavatkozásokat megtenni, illetve fejlesztési stratégiájukat meghatározni.

- Alapvető, hogy a tanulók ott kapják meg a pedagógiai szolgáltatásokat, ahol a lakóhelyükhöz legközelebb igénybe tudják azokat venni.
- A pedagógusok felkészítése az együttnevelésre, a befogadó, inklúzív iskola, óvoda megteremtésére.
- Fel kell készülni a Köznevelési Törvény 30.§. 7. bek. alapján a fejlesztő foglalkozások megszervezésére. Ezért a pedagógiai szakszolgálat továbbfejlesztése indokolt. Különösen fejlesztésre szorul az általános iskolások logopédiai ellátása és a gyógytestnevelési foglalkozásainak szervezése.
- A szakszolgálati feladatok ellátását, illetve az együttnevelést lehetővé tevő infrastruktúra és eszközök fejlesztését, a pedagógiai szakszolgálatokra vonatkozó kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékben foglaltakat biztosítani kell.
- A pedagógusok kompetencia alapú nevelés, oktatás bevezetésére történő felkészítése, a pedagógusok mérés-értékelési tudásának fejlesztése.

A pedagógusok felkészítése az együttnevelésre, a befogadó, inklúzív iskola, óvoda megteremtésére. Az Óvodai és Iskolai Integrációs Program városi szintű működtetése. Multikulturális programok működtetése a város iskoláiban, óvodáiban

Kaposvár Megyei Jogú Város a jogszabály megtartásával törekszik a helyi társadalom valamennyi rétege közneveléssel kapcsolatos elvárásainak kielégítésére, *kiemelten fontosnak tartja a társadalmi esélyegyenlőtlenségek csökkentését*, az abból következő hatások mérséklését a hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók felzárkóztatása, továbbá a tehetségek felismerése és gondozása révén. A helyzetelemzésre támaszkodva, figyelembe véve a jövőképből és a minőségpolitikai nyilatkozatban foglaltakat, a város köznevelési rendszerének egészére vonatkozó elvárásait az alábbi középtávú minőségcélok kitűzésében jelölte meg:

1. Az eddig nyújtott köznevelési szolgáltatások biztosítása.
2. Az alapfeladatok saját fenntartású intézményekkel való ellátása.
3. Az intézmények kialakult arculatának megtartása.
4. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatásának a megteremtése az intézményekben.

A következőkben határozta meg az intézmények feladatait:

1. A sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű tanulók iskolai lemorzsolódása csökkenjen.
2. A középfokú oktatáson belül a gimnáziumi nevelés-oktatás területén is biztosított legyen az általános tantervű osztályok szervezése, az általános tanterv szerinti képzés.
3. Az iskolai oktatás egészében, kiemelten a középfokú képzésben, a tanulók - az alapvető munkavállalói kompetenciákhoz is tartozó - idegen nyelvi, informatikai, kommunikációs képességei mérhetően fejlődnek.
4. A szakképző intézményekben olyan szakmai képzési kínálat álljon rendelkezésre továbbra is (TISZK), amely megfelel a helyi és regionális igényeknek, ennek értelmében ne növekedjen a városban a pályakezdő munkanélküli fiatalok száma a középfokú szakmai végzettségűek körében.
5. A szakképzés fejlesztése érdekében javuljon az együttműködés a kamarák, a szakképző intézmények és az önkormányzat között.

6. Valamennyi intézmény tűzze ki célul a hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók felzárkóztatását, feladatként tekintse a saját felzárkóztató program kidolgozását és bevezetését, vagy központi program bevezetését.

A Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv alapvető célja, hogy biztosítsa a városban a **szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését**. Az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl célul kell kitűzni az esélyteremtést, támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a településen élő **hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében**.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata, mint intézményfenntartó a következő kötelezettségeket vállalja:

- A városi (társulási!) közoktatási esélyegyenlőségi helyzetelemzés alapján készült intézkedési terv elfogadásáról az önkormányzat képviselőtestületi határozatot hoz.
- Az esélyteremtés érdekében az intézkedési tervben megfogalmazott rövid-, közép- és hosszú távú intézkedések elvégzéséről az önkormányzat gondoskodik.
- A megvalósulás eredményességét évente felülvizsgálja.
- A Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervben foglaltak **teljesüléséről minden év június 30-ig kell jelentést készíteni**, s azt a képviselőtestület elé terjeszteni, ennek alapján a szükséges korrekciókat elvégezni.

Szociális ösztöndíj

Többen vannak, akiknek a főiskola, vagy az egyetem anyagi helyzetük miatt elérhetetlen álom. Nekik ösztöndíj rendszert dolgozott ki az Önkormányzat. Évente mintegy 370 fiatalnak tud segíteni az önkormányzat.

Kaposvár elsők között csatlakozott a **Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíj** pályázathoz azzal a szándékkal, hogy a felsőoktatási intézmények nappali tagozatán az első diploma megszerzése érdekében tanuló hallgatók részére segítséget nyújtson. Az ösztöndíjra, az arra szociálisan rászoruló hallgatók pályázhatnak.

Általános iskolai közoktatás integráltságának felmérése⁹

Sorszám	Intézmény neve	OM azonosító	Főállású pedagógusok	Tanulók száma	Ebből magántanulók	Sajátos nevelési igényű tanulók	ebből		Hátrányos helyzetűek	halmozottan hátrányos helyzetűek	Más településről bejárók	Ebből hátrányos helyzetűek	Halmozottan hátrányos helyzetűek
							Integráltan neveltek	Szegregáltan neveltek					
1.	Bárczi Gusztáv Általános Iskola	38551	44	191		191		191	163	50	64	26	15
2.	Bartók Béla Úti Általános Iskola	33964	42	380	10	72	72		169	19	85	14	
3.	Berzsenyi Dániel Általános Iskola	33965	36	395		15	15		30		50	3	
4.	Gárdonyi Géza Általános Iskola	33978	38	359	4	26	26		118	7	26	6	
5.	Honvéd Utcai Általános Iskola	33970	35	426		9	9		69	2	60	16	
6.	Kinizsi Lakótelepi Általános Iskola	33968	37	362		19	19		93	9	59	17	2
	Benedek Elek Tagiskola		8	72		10	10		15		17	9	
7.	Kisfaludy Utcai Általános Iskola	33969	36	441					79	2	39	6	
8.	Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola	33966	49	618		12	12		33	7	113		
9.	Pécsi Utcai Általános Iskola	33975	20	168	1	10	10		145	39			
10.	II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola	33972	30	380	7	83	83		155	30	97	28	6
11.	Toldi Lakótelepi Általános Iskola	33974	32	418		14	14		71	1	55		
12.	Toponári Általános Iskola	33973	29	300		17	17		75	16	118	35	12
13.	Zrínyi Ilona Általános Iskola	33976	36	406		7	7		17		39		
Összesen:			472	4916	22	485	294	191	1232	182	822	160	35

⁹ Kaposvár Közoktatási Esélyegyenlőségi intézkedési terve alapján

III.1.2.3. Foglalkoztatási program

Kaposvár Önkormányzata elkészített egy esélyegyenlőségi tervet 2007. január 1 – 2012. december 31. közötti időszakra. A tervben olyan általános esélyegyenlőségi programot határoztak meg, mely érinti a munkáltatókat, a munkavállalókat, érdekeiket, és az esélyegyenlőség biztosítására vonatkozó konkrét célokat és eszközöket határoz meg.

Az esélyegyenlőségi program szerint a munkáltató kötelezettséget kell vállaljon, hogy a foglalkoztatás során megelőzi és megakadályozza a munkavállalók hátrányos megkülönböztetését. Ez kiterjed a munkaerő-felvételre, az alkalmazásnál a munkabérek, a jövedelmek, a juttatások, a képzés, a továbbképzés és egyéb ösztönzések meghatározására, az áthelyezés, a közszolgálati jogviszony megszüntetésével és egyéb foglalkoztatással összefüggő esetekre. Kiterjed továbbá a munkavállalók bárminemű, különösen koruk, nemük, családi állapotuk, nemzetiségük, fajuk, származásuk, vallásuk, politikai meggyőződésük stb. miatti diszkriminációra. Kiemelt figyelmet kell fordítson a munkavállalók életkora, neme, nemzetiségi hovatartozása, családi vagy egészségi állapota miatt bekövetkező közvetlen és közvetett megkülönböztetés megelőzésére, megszüntetésére.

Az esélyegyenlőség biztosítása a következő csoportokat érinti:

- nők,
- a 40 évesnél idősebb,
- a roma,
- a fogyatékossgal élő,
- a két, vagy több 10 éven aluli gyermeket nevelő,
- a 10 éven aluli gyermeket egyedül nevelő,
- tartósan beteg gyermeket nevelő
- vagy idős szüleiket családjukban gondozó dolgozók

A munkáltatónak a foglalkoztatás során tiszteletben kell tartani a dolgozók emberi értékeit, méltóságát, egyediségét. A dolgozók és a saját érdekeit figyelembe véve, azokat összeegyeztetve olyan munkafeltételeket, munkakörülményeket kell kialakítania, amelyek hozzájárulnak ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzéséhez és megerősítéséhez.

Az egyenlő munkavállalási esély érdekében a munkáltatónak szabályozni kell az álláshirdetések megfogalmazását, mely nem tehet különbséget kor, nem, nemzetiség, családi és egészségügyi állapot szempontjából.

A munkához való esélyegyenlőség mellett az önkormányzat a munkavállalás több módját is támogatja:

Támogatjuk az otthonról végzett távmunkát.

A foglalkoztatás bővítésének jelentős, ma még kihasználatlan tartaléka a részmunkaidős foglalkoztatás és az otthonról végzett távmunka elterjesztése. Előnyük, hogy a napi 4-6 órás munkaidő jól igazítható a gyermekes családok és az édesanyák időbeosztásához. Ma sok családnak okoz nehézséget, hogy az édesanyák a gyermekszülés és a gyermekgondozás első éveit után nem állhatnak újra munkába. Van szakmájuk, tettekre képesek, kenyérkeresők akarnak lenni, de nem találnak munkát.

A segélyek hozzászoktatása helyett az önkormányzat megpróbálja ösztönözni a munkakeresőket munkahelyek létrehozásával, közmunkával közcélú foglalkoztatással.

Az önkormányzat a foglalkoztatás elősegítése érdekében szervezett közmunkaprogramokat indít, például parlagfűvel fertőzött területek irtására, a csapadékvíz-elvezető árkok is felújítására. Az elmúlt években három új brigádvezetőt alkalmaztak, számuk még mindig kevés, még ugyanekkora létszám felvételére lenne szükség.

Az önkormányzat jó példával elől járva támogatja a fogyatékkal élők foglalkoztatását. Kaposvár esélyegyenlőségi programjában valamilyen fogyatékossgal élők esélyegyenlőségi céljait határozta meg. A városban élő fogyatékos emberek létszámára és fogyatékossguk mértékére statisztikai adat nem áll rendelkezésre, arra csak a fogyatékossgai támogatás kapcsán lehet következtetni. A Magyar Államkincstár adatai alapján fogyatékossgai támogatásban közel 4000 fő részesül, a civil szervezetek közel 14000 főt tartanak számon. A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy jelentősebb számban vannak az időskorúak (életkor előrehaladta következtében vált fogyatékossga).

A város által létrehozandó foglalkoztatási keretből támogatást kapnak azok a foglalkoztatók, akik megváltozott munkaképességű kaposváriakat alkalmaznak.

Munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek segítségével foglalkozó szervezetek:

Állás-Foglalás Alapítvány, Forrás Alapítvány, Non-Profit Szektorért Alapítvány, Somogyi Munkanélküliekért Alapítvány, Szövetség a Polgárokért Alapítvány.

A város nem mondhat le azokról sem, akik hosszabb ideje munkanélküliek, ellátásban nem részesülnek, önmagukat és családjukat csak segélyből képesek fenntartani. Nekik is **segély helyett a munka** lehetőségét ajánlják.

A város elmúlt 4 évben közhasznú és közcélú munkára, munkabéreként évente 120 millió forintot fizetett ki.

Az Önkormányzat az általa alkalmazható foglalkoztatáspolitikai eszközökkel, ellátatlan munkanélküliek foglalkoztatásával (havi 10 munkanap időtartamban), közhasznú, közcélú munka biztosításával, illetve közmunkaprogramba való bekapcsolódással járult hozzá a munkanélküliek munkához juttatásához. Ezzel elérte azt, hogy minden munkanélkülinek, aki az önkormányzatnál munkára jelentkezett munkalehetőséget biztosított.

A szakképzést a piaci igényekhez próbálja igazítani. Dombóvár és Szigetvár városával közösen kaposvári központtal a Rippl-Rónai Közlekedési Szakképző Iskolában 1,2 milliárd forintos beruházással európai színvonalú Térségi Integrált Szakképző Központot alakult. Ennek biztosítása érdekében szükség lenne a helyi gazdasági élet szereplőivel való intezivebb kapcsolat kialakítására, a tényleges igények felmérése, és biztosíthatósága érdekében. Csak akkor tudnak olyan szakemberképzést biztosítani, ha van visszajelzés arra vonatkozóan, hogy mire van szüksége a város gazdaságának. Ezáltal a migráció, az elvándorlás is valamelyest mérséklődhetne.

III.1.2.4. A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása

Az önkormányzat kiemelt fejlesztési célnak jelölte meg a szolgáltatások könnyebb elérése érdekében a **közüntézmények akadálymentesítését**. A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. Törvényben foglaltaknak megfelelően az önkormányzat kiemelten kezeli a középületek és közterületi közlekedési rendszerek akadálymentesítését.

Az egészségügy területén szükségesnek tartja a pozitív diszkriminációt, többletjogok, de inkább többletfeltételek biztosítása annak érdekében, hogy a fogyatékos személyek megfelelő egészségügyi ellátásban részesüljenek.

Kiemelt fejlesztési célok között szerepel a fogyatékos gyermekek nem részesülhetnek szegregációban, a szegregációt csökkenteni kell, és az integrációban résztvevő intézmények számát növelni kell.

Szociális intézmények

A városban jelentős rétegek szorulnak szociális gondoskodásra. A szociális támogatásban részesülő családok száma mintegy 7000, az utóbbi években számottevően nem változott. Ez az összes háztartás 27,1 %-a. A különböző támogatási formákat igénybevevők számának változását természetesen befolyásolja az ellátási formák körének, feltételeinek módosulása is. A város a központilag szabályozott és finanszírozott, kötelező támogatások mellett számos önként vállalt ellátási formát működtet, figyelembe véve a sajátos helyi igényeket (pl. buszbérletek vásárlása, iskolatej, gyermekétkeztetés, szociális kölcsön, főiskolások albérleti támogatása, krízistámogatás, cigány gyermekek számára ösztöndíj). A kaposváriak jelenleg 28 jogcímen kaphatnak támogatást, amelyből az önkormányzat 13 olyan célra nyújt támogatást, amely nem törvényi kötelezettség, hanem az önkormányzat által önként vállalt juttatási forma.

Az utóbbi években **a pénzübeli szociális juttatások egyre nagyobb részét természetbeni ellátásként biztosítja az önkormányzat**. (pl: rendkízüli szociális segély, és rendkízüli gyermekvédelmi támogatás esetében különösen.), illetve az utóbbi években a pénzübeli ellátások mellé szociális szolgáltatás párosult. (pl: adósságkezelési szolgáltatás)

A szociális ellátásra szoruló körét a munkanélkülivé válók, a tartós munkanélküliek, az egyedülálló időskorúak, a nyugdíjasok, a többgyermekes családok, a veszélyeztetett gyermekek, a krízishelyzetben lévők, a fogyatékosok, a marginalizálódott csoportok, a hajléktalanok alkotják. (Kaposváron a hajléktalanok becsült száma jelenleg 200-300 fő)

Szociális Gondozási Központ

A szociális alapellátási feladatok közül az étkeztetést és a házi segítségnyújtást látja el, valamint működteti a nappali ellátást nyújtó idősek klubjait.

Az étkeztetést (napi egyszeri meleg étel) igénybevevők száma tulajdonképpen növekvő tendenciát mutat. 1998-ban 614 fő, 2003-ban 765 fő, 2004-ben 727 fő, 2006-ban 794 fő részesült szociális étkeztetésben. Az ételt a 600 adagos Szigetvári utcai konyhán állítják elő.

A Szociális Gondozási Központ munkatársai elsősorban prevencióssal jelleget saját lakókörnyezetükben, házi segítségnyújtás keretében gondoskodnak a rászoruló időskorú emberekről. Az igénylők száma évről-évre növekvő tendenciát mutat. Az ellátottak száma 2003-ban 188 fő, 2005-ben 236 fő, 2006-ban 238 fő volt.

2005. január 1-jétől önálló szolgáltatóként ugyancsak a Szociális Gondozási Központ végzi a pszichiátriai betegek lakókörnyezetben történő ellátását.

A Szociális Gondozási Központ keretén belül a fentiek mellett 3 idősek otthona működik. (Petőfi, Szigetvári, Orci utcai)

Liget Időskorúak Otthona – 60 férőhely

A 60 férőhelyes intézményben a nyugdíjkorhatárt betöltött személyek teljes körű ellátását: ápolását, gondozását végzik. Az intézményen belül 20 férőhelyes nappali ellátást biztosító idősek klubja, valamint 2004-től egy 22 férőhelyes demens részleg is működik jelenleg 14 elláttal.

Az intézmény teljes kihasználtsággal működik, az időotthoni ellátásra várakozók száma magas, jelenleg 59 fő.

Gyöngyfa Napközi Otthon – 24 férőhely

Fogyatékos fiatalok nappali ellátását biztosítja a 24 férőhelyes intézmény. A kihasználtsága maximális, sőt jelenleg 5 fő az ellátásra várakozók száma.

Nappali melegedő – 50 férőhely

Az 50 férőhellyel működő nappali melegedő a város hajléktalan személyei számára biztosít lehetőséget a nappali tartózkodásra: a közösségi együttlétre, tisztálkodásra, pihenésre, étel melegítésre és fogyasztásra.

Éjjeli menedékhely – 40 férőhely

Az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését szolgálja, melyet a Regionális Családsegítő Központ Hajléktalan Gondozási Csoportja lát el. A menedékhely férőhelyszáma 2003-ban 30 fő volt, amely 2004 óta 10 fővel bővült.

2008. január 1-től ez utóbbi 3 ellátást a Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezete látja el ellátási szerződés keretében.

Hajléktalan személyek átmeneti szállása – 10 férőhely

A szolgáltatás szintén a Regionális Családsegítő Központ Hajléktalan Gondozási Csoport tevékenységévént valósul meg. Az átmeneti szállás engedélyezett férőhelyeinek száma 2003-ban 20 fő, 2004-től az igényekhez igazodva 10 fő.

2008. január 1-től ez utóbbi 3 ellátást a Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezete látja el ellátási szerződés keretében.

Egyéb önkormányzati intézmények, szervezetek:

- ⇒ Szigetvári utcai Idősek Klubja (40 férőhely)
- ⇒ Toponári Idősek Klubja (20 férőhely)
- ⇒ Petőfi utcai Idősek Klubja (40 férőhely)
- ⇒ Liget Idősek Klubja (20 férőhely)
- ⇒ Sántosi Idősek Klubja (30 férőhely)

Családsegítő Központ

A személyes gondoskodás körébe tartozó szociális alapellátást, a családsegítő szolgáltatást biztosítja a rászoruló lakosság részére. Feladatkörében hozzájárul az egyének, családok és közösségi csoportok életvezetési képességének megőrzéséhez, segítséget nyújt a krízis helyzetek megoldásában, prevenciós feladatai mellett speciális segítő szolgáltatást is nyújt. Az általuk nyújtott szolgáltatások folyamatosan bővülnek, az új ellátandó kliensek száma emelkedik.

Gyermekjóléti szolgálat a gyermekjóléti szolgáltatás biztosításáról gondoskodik. A szolgáltatás folyamatos forgalomnövekedése figyelhető meg. A szenvedélybetegek közösségi ellátása ugyancsak a Családsegítő központ feladatköréhez tartozik. A szolgáltatást igénybe vevők száma évről-évre növekvő igényeket jelez.

A Családsegítő Központ jelenleg 4 telephelyen működik, bár a közeljövő tervei, a város kiemelt projektjei között szerepel, egy a jelenleginél kultúraltabb és korszerűbb körülményeket nyújtó Családsegítő Központ kialakítása (kb.650 m²-en).

Bölcsődei Központ

A 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmény. Külön szolgáltatásként óradíjas gyermekfelügyeletet is biztosít. Az összes bölcsődei férőhelyszám 220 fő, de 30 fő zárolt férőhelyszámmal is rendelkezik. Az átlag beíratottak száma 2007-re jelentősen (292 fő) emelkedett, így a beíratott gyermekek számához viszonyítva a kihasználtság 116,62 %-os. Az Önkormányzat 5 bölcsődei intézményt tart fenn.

Nem önkormányzati fenntartású szociális intézmények:

Ápolást - gondozást nyújtó intézmények:

- ⇒ Pannon Mentő KHT. Idősek Otthona (150 férőhely)
- ⇒ Csertán Márton Idősek Otthona (75 férőhely)

Fogyatékosok nappali ellátása:

- ⇒ Napsugár Rehabilitációs Központ (30 férőhely)

Családok átmeneti otthona:

- ⇒ Borostyánvirág Anyaotthon (34 férőhely)

Vöröskereszt Hajláktalan Ellátó Központ

Szenvedélybetegek nappali Ellátója (INDIT Közalapítvány)

A szociális intézmények tárgyi feltételei a Hajláktalan szálló kivételével minden intézmény esetében megfelelőek.

A hiányzó ellátások biztosítása érdekében az önkormányzat tervei között szerepel a fogyatékos személyek gondozóházának kialakítása, a pszichiátriai és szenvedélybetegek számára átmeneti otthon létrehozása, valamint a pszichiátriai beteg nappali ellátásának biztosítására irányuló fejlesztések megvalósítása.

Esélyegyenlőség az egészségért

A program **célja** a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek, közérzetének, egészségi állapotának javítása, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférésük segítése, szorgalmazása (prevenációs programok, szűrővizsgálatok).

Célcsoportok: a városlakók hátrányos helyzetű rétegei (fogyatékkal élők, munkanélküliek, hajléktalanok, romák).

- A hátrányos helyzetű lakosság speciális egészségproblémáinak, szükségleteinek meghatározása.
- Egészségügyi, higiénés felvilágosító, oktató programok szervezése.
- Szűrővizsgálatokon való részvételük szorgalmazása, segítése (tüdőszűrő, nőgyógyászati, emlő).
- Az egészségesebb környezeti feltételek kialakítása az érintettek bevonásával (hulladékgyűjtés, parkosítás).
- A megfelelő táplálékhoz, gyógyszerekhez való hozzájutás segítése.
- Az szegénységi faktorok (aluliskolázottság, munkanélküliség, lakó- és lakáskörülmények) javításával az egészségi állapotuk kedvező befolyásolása.
- A fogyatékkal élők segítése az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésben (akadálymentesítés, szállítás, kommunikáció segítése, speciális ellátás speciálisan képzett egészségügyi személyzettel).
- Óvodák, iskolák célzott egészségfejlesztő tevékenysége, egészségnevelő programjai az érintettek számára.
- A fogyatékosokat nevelő, gondozó hozzátartozók részére mentálhigiénés programok szervezése.

A hajléktalanok egészségügyi ellátásának segítése:

- az ellátás igénybevétele előtt tisztálkodási lehetőség biztosítása,
- szűrővizsgálatokba való bevonásuk,
- ha szükséges, folyamatos gondozásba vétel (tüdő, pszichiátria, bőr, nemibeteg, stb),
- kórházi kezelésük idején szociális gondozásuk megoldása (tisztálkodási szerek, ruha, papucs biztosítása, családi kapcsolatok építése, stb.),
- a lábadozás időszakában ápolásuk, gyógyszerelésük, gondozásuk megoldása,
- rehabilitációs lehetőségek, ápolást, gondozást nyújtó ellátáshoz való hozzájutásuk segítése.

A program szervezői és lebonyolítói: Orvosok, védőnők, romológusok, szociális segítők, utcai szociális munkások, családgondozók, gyermekjóléti szolgálatok, civil szervezetek, kisebbségi önkormányzat, érdekvédelmi egyesületek, pedagógusok.

Várható eredmények: A hátrányos helyzetű csoportok életfeltételeinek és egészségi állapotuk javulása, a szűrővizsgálatokon való részvételük arányának és hatékonyságának javulása, az egészségügyi ellátásokhoz való egyenlő hozzáférés esélyének növekedése, a hátrányos helyzetű lakossági csoportok egészségszemléletének, magatartásának javulása.

III.1.2.6. A társadalmi szegregációt csökkentő intézkedések

- Segély helyett a munka: közhasznú és közcélú munkák.
- A pénzbeli szociális juttatások egyre nagyobb részének természetbeni ellátásként való biztosítása (pl: rendkívüli szociális segély, és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetében különösen.)
- A pénzbeli ellátások mellé szociális szolgáltatás (pl: adósságkezelési szolgáltatás)
- A Szentjakabi és a Béke utcai óvodának a legnagyobb mértékű önkormányzati hozzájárulás biztosítása a leghátrányosabb helyzetű gyermekeket iskolai életmódra való felkészítésének érdekében
- Megfelelő információk beszerzése a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókról.
- Az oktatási infrastrukturális fejlesztések összekapcsolódása a szükséges szakmai (tartalmi, módszertani) fejlesztésekkel.
- A kompetencia alapú és integrált szemléletű korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása (és ehhez a pedagógusok képzése).
- Az oktatás hatékonyságának, eredményességének javítása érdekében az oktatási szektorban dolgozók szakmai kompetenciáinak fejlesztése, korszerűsítése, azaz befektetés az oktatási ágazat humán-erőforrás-fejlesztésébe
- A Pécsi Úti Általános Iskola, a Toponári Általános Iskola, a Bartók Béla Általános Iskola és a Gárdonyi Géza Általános Iskolában esetében megvizsgálandó az iskolakörzetek módosítása
- Az érettségit adó középiskolák körzethatárainak felülvizsgálata
- Az oktatási intézményvek vezetői az IMIP-ben szabályozzák a hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók nyilvántartásának rendjét, az adatszolgáltatás tartalmát és gyakoriságát.
- Kaposvár város, az általa fenntartott intézményekben többlet-forrásokat biztosít annak a három intézménynek, amelynek a tanulói között nagyobb számban vannak jelen a hátrányos helyzetűek.
- A városi esélyegyenlőségi programmal összhangban törekedni kell a kirívóan magas fogyatékos minősítési arányok visszaszorítására, az alacsony óvodáztatási arányok további javítására, az oktatási szolgáltatásokhoz történő egyenlőtlen hozzáférés biztosítására és a halmozottan hátrányos helyzetűek lemorzsolódásának csökkentésére.
- Esély Szakképzett romológus segíti (A Móricz Zsigmond Művelődési Ház munkáját pl.Szentjakabi szegregátum).
- Évente mintegy 6 millió forinttal támogatja az Önkormányzat a Művelődési Ház működését.
- Bérlet-építés: a Széchenyi Terv segítségével megkezdett programot folytatva központi támogatással 2010-ig Kaposváron 500 új bérlet-építés.
- egyenlőség az egészségért egészségügyi program bevezetése

III.1.3. A szegregált területet érintő városfejlesztési program

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése Kaposvár számára is az egyik legfontosabb célkitűzés. A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetésének alapfeltétele mindenki számára **egyenlően** biztosítani az oktatást, munkavállalást, lakhatást, alapvető infrastrukturális ellátáshoz való hozzáférést.

Ennek érdekében törekedni kell a már meglévő szegregátumok felszámolására, további szegregátumok kialakulásának megakadályozására, melynek legalapvetőbb lépéseit a lakhatási, oktatási, foglalkoztatási és szociális területeken kell biztosítani.

Integrációs stratégia a Kaposszentjakabi szegregátumra vonatkozóan

1. Lakhatási integráció

A **Kaposszentjakabi** szegregátum területén javasolt a koncentráció csökkentése. Ennek eszközeképpen szabályozandó a terület beépítése, például sorházak építésének tilalma, a népességszám növekedésének megakadályozása érdekében. Erre jó példa a **Csillag utcai** szociális önkormányzati bérlakássor, melyet 2001-ben Széchenyi terv keretében épített az önkormányzat, melybe a Vár utcai korábbi szegregátumból telepítették át a lakókat. Ez a mobilizáció nem oldotta a szegregátum lakosságának csökkenését. Az 1990-es évek közepén már épült a **Nádasdi utcában** szociális bérlakássor, ami szintén a szegregáció megmaradását erősítette.

Életminőség javítása érdekében az Önkormányzatnak felül kell vizsgálnia a bérlakások állapotát, komfortfokozatát. Javasolt az alacsony komfortfokozatú lakások komfortfokozatának és alapterületének növelése.

Meg kell vizsgálni, hogy a szegregátumban élők közül ki az, aki helyi támogatással önálló lakáshoz juttatható, mobilizálható, mely a szegregáció csökkentését is eredményezi.

Célszerű a szociális bérlakások területi koncentrációjának csökkentése és az integrált elhelyezése.

Javasolt a területen lévő lakásállomány, lakókörnyezet rehabilitációjának elősegítése. A lakókörnyezet rehabilitációjába a szegregátum lakóit is érdemes bevonni, akár közmunka keretében.

2. Oktatási integráció

A szegregátumban élők egyik legfontosabb integrációs eszköze az oktatás. **Kiugróan magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma a Szentjakabi Óvodában.** Az óvodák között különleges helyet tölt be a **Szentjakabi Óvoda**, ahol a nevelés külön etnikai program szerint történik: a gyermekek hátrányos szociokulturális környezete és családok alacsony szocializációs szintje miatt egyéni és mikro-csoportos foglalkozásokkal, személyre szabott felzárkóztatási tervek szerint fejlesztik a gyermekeket.

Pécsi Utcai Általános Iskolába közel 100 %-ban roma gyermekek járnak, a **hátrányos helyzetű** tanulók aránya 86,4 %. Az ott dolgozóknak köszönhetően magas színvonalú nevelésben és oktatásban részesülnek. Beiskolázási körzetébe tartozik az 1960-as években létrehozott romák által lakott terület, így tanulóik nagy része ezekből a családokból kerül ki. Kiemelt szerepe van az intézményben hátránykompenzációnak, a tanulási esélykülönbségek csökkentésének, a szabadidő hasznos eltöltésének.

A cigánykultúra megőrzése céljából 2004-ben bevezették a kisebbségi oktatást. Az iskola nagyon sokszínű szabadidős tevékenységet biztosít tanulóinak számára. Szövő,- fazekas, furulya, kézműves, rajz, háztartástan, angol és irodalom szakköröket működtetnek. Ehhez jól felszerelt kézműves és háztartástanterem áll a gyermekek rendelkezésére.

Ezekben az intézményekben az **SNI** és a hátrányos helyzetű **HH** tanulók esélyeinek növelése érdekében a következő tanévtől ki kell terjeszteni a **kompetencia alapú programcsomagok** alkalmazását. Ehhez ajánlatos, hogy a tantestületek teljes létszámban megismerjék a **hatékony együttnevelés** módszertanát, a **kooperatív technikákat**, illetve elvégezzék a 90-120 órás tanfolyamokat a kompetencia-alapú oktatáshoz szükséges ismeretek elsajátításához.

Az oktatás fejlesztése mellett törekedni kell arra, hogy a szülők is ösztönözve legyenek abban, hogy a gyerekek már az óvodába rendszeresen eljárjanak. A segélyek kiutalását a gyerekek közoktatási intézmények rendszeres látogatásához kellene kötni, az indokolatlan magas hiányzások visszaszorítása érdekében.

A gyerekeket ösztöndíj rendszerrel kellene tanulásra ösztönözni. Eddig mintegy 200 roma gyermek kapott idáig ösztöndíjat. Tanulmányaikhoz havi 1000-6000 forinttal járul hozzá az önkormányzat. Javasolt a meglévő ösztöndíj program felülvizsgálata, hogy minél több tanulóra ki tudják szélesíteni, valamint célszerű lenne a közoktatási esélyegyenlőség fejezetnél ismertetett Nyíregyházi példa megfontolása.

A tanulókat ösztönözni kell a továbbtanulásra, **versenyképes szakmák** elsajátítására. A Pécsi utcai általános iskolából tanulnak tovább legkevesebben érettségit adó intézményben. Ezen változtatni kell!

Biztosítani kell a felnőttképzést, a tartósan munkanélkülieknek a város hiány szakmáira épülő tanfolyamokat kell szervezni.

3. Foglalkoztatási integráció

Munkaerő-piaci integráció képzési, átképzési, munkahely-teremtési, elhelyezkedést, stb. segítő programok

Ahhoz, hogy a szegregátumban lakók a társadalom munkából élő tagjai legyenek, elsődleges útja az oktatás. Az oktatási integráció fejezete alatt már részletesebben kitértünk az oktatás fontosságára, versenyképes szakma elsajátítása. Ahhoz, hogy a szegregátumban élő tartós munkanélküliek az **elsődleges munkapiacra** bejussanak, képzéseket kell szerveznie az Önkormányzatnak. **Javasolt a segélyezést szakma tanuláshoz kötni.**

A Társadalmi Megújulás Operatív Program 2.1.1 "Lépj egyet előre II." elnevezésű program segítséget nyújt a tartós munkanélküliek képzésben való részvételéhez.

A "Lépj egyet előre II." programban kérelem alapján, támogatható iskolarendszeren kívüliképzése annak a felnőttnek, aki:

- rendelkezik legalább a 6. osztály befejezését igazoló bizonyítvánnyal, és alapfokú iskolai végzettség megszerzésére irányuló képzésben kíván részt venni;
- a 6. osztály befejezését igazoló általános iskolai végzettséggel nem rendelkezik, és a szakképzés megkezdéséhez szükséges közismereti és szakmai kompetenciák megszerzésére irányuló felzárkóztató képzésben, s ezt követő szakképzésben kíván részt venni,
- alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, de nem rendelkezik szakképzéssel, és szakképesítés megszerzésére irányuló szakképzésben kíván részt venni;
- érettségivel rendelkezik, de nem rendelkezik szakképzéssel, és olyan képzésben kíván részt venni, amelyre a munkaerő-piacon kereslet mutatkozik;
- Azok a felnőttek, akik már rendelkeznek valamilyen szakmai előképzettséggel,

lehetőséget kapnak magasabb szintű, hiányszakmára irányuló szakképesítés megszerzésére;

- Az elavult szakmával rendelkező felnőttek számára lehetőséget biztosít a program olyan új szakképesítés megszerzésére, amely iránt kereslet mutatkozik a munkaerőpiacon.

A legfeljebb 8 osztályt végzettek, ill. a felzárkóztató képzésben részt vevők minden 150 órás teljesítés után a minimálbér összegét kaphatják meg. Az alapfokúnál magasabb végzettségűek sikeres vizsga esetén egyszer kaphatják meg a juttatást. A résztvevők tankönyvvásárláshoz is kaphatnak segítséget, továbbá a regisztrált álláskeresők 90%-os utazási kedvezményt vehetnek igénybe a lakóhely és iskola között.

Az Önkormányzatnak felmérést kellene készíteni a város hiány szakmáira vonatkozóan és ezekre a szakmákra képzéseket kellene szervezni, amelybe a szegregátum lakói bevonhatók lennének. A képzésben résztvevő szegregált lakók képzésének finanszírozására meg kell egyezni helyi vállalkozókkal, akik vállalják a képzésben részt vettek foglalkoztatását, cserébe az Önkormányzat meghatározott időre **adókedvezményt** biztosítana számukra. Szintén sikereket tudnának a foglalkoztatottság növelése érdekében végrehajtani, ha közbeszerzések kiírásában a munka elnyerésének egyik feltételeként jelölhetnék meg a tartós munkanélkülieket.

Az Önkormányzat kialakíthatna a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal egy romaügyi referensi állást, aki folyamatos kapcsolatban állna az Önkormányzattal és a romákkal egyaránt.

Létre kellene hozni továbbá egy **támogató szolgálatot**, amely a munkaerőpiac és a tartósan munkanélküli lakosság közötti kommunikáció erősítésében, elősegítésében játszana fontos szerepet.

III.1.4. A nem szegregált területek programjai

Mint az az előző fejezetekből kiderült, Kaposvárnak egyetlen, minden szempontból szegregátumnak minősülő területe van, de mellette a városban elszórtan, több helyen találhatunk kisebb-nagyobb hátrányos helyzetű, leszakadt, a szegregálódás által veszélyeztetett területrészeket.

Az előzőekben ismertetett elvek és önkormányzati kezdeményezések, szándékok alapján az alábbi táblázatban foglaltuk össze a szegregátumra és az integrációs intézkedések szükségessége szempontjából nem elválasztható veszélyeztetett területekre vonatkozó vállalt önkormányzati programokat, azok ütemezését, valamint feladatait.

INTÉZKEDÉSI TERV

Oktatási integráció

Feladat	Felelős	Határidő
<p>A Köznevelési törvény 66§.-a értelmében: Az általános iskolák egymással határos felvételi körzeteit oly módon kell kialakítani, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az adott körzetben felvehető összes tanköteles tanulóhoz viszonyított aránya az egyes körzetekben egymáshoz viszonyítva legfeljebb huszonöt százalékban térjen el.</p> <ul style="list-style-type: none"> A 2008 május 31-i állapot felmérése után a 2009/2010. tanév felvételi eljárása előtt sor kerül a felvételi körzetek átalakítására. Ez az intézkedés növelheti az eddig szegregált intézményeket választók más iskolák felé történő elmozdulását, lehetőséget adva így a roma tanulók fokozottabb integrációjára 	Oktatási Tudományos és Kulturális Bizottság (átruházott hatáskörben)	2009. április 1.
A hátrányos helyzetű (HH), a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) és a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók érdekében kompetencia alapú programcsomag bevezetése	Oktatási Igazgatóság	folyamatos
A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek, tanulók közül az együtt nevelhető számú biztosítani középfokon is az együttnevelés lehetőségét	Oktatási Igazgatóság	folyamatos
A hátrányos helyzetű (HH) gyermekek esélyeinek növelése a köznevelés fejlesztésével, az óvodák és az iskolák épületeinek korszerűsítése, felújítása, az eszközellátottság folyamatos javítása által, valamint korszerű informatikai eszközök biztosítása valamennyi intézményben	Oktatási Igazgatóság	folyamatos
A köznevelés különböző szintjein működő intézményeinek együttműködése a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók folyamatos nyomon követése	Oktatási Igazgatóság	folyamatos
A hátrányos helyzetű gyermekek korai képességfejlesztésének, iskolai felkészítésének elősegítése	Oktatási Igazgatóság	Folyamatos <i>A programra állami támogatás igényelhető</i>
Óvodáztatási támogatás	Oktatási Igazgatóság	2008/2009 tanévtől <i>A programra állami támogatás igényelhető</i>

Az általános iskola felső tagozatán a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára ingyenes étkeztetés program előkészítése (az alsó tagozathoz hasonlóan)	Oktatási Igazgatóság Népjóléti Igazgatóság	2008/2009 tanévtől <i>A programra állami támogatás igényelhető</i>
Rendszeres kapcsolattartás és együttműködés a Cigány kisebbségi önkormányzattal	Titkársági Igazgatóság	folyamatos
Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő családokkal a kommunikáció erősítése (Ifjúságvédelmi felelősökön keresztül)	Oktatási Igazgatóság	folyamatos
Intézményi HH, HHH, SNI statisztikák pontosabb fenntartói nyomon követése, ellenőrzése	Oktatási Igazgatóság	2008/2009 tanévtől
Pályázatok előkészítésében együttműködés az informatikai képzés és fejlesztés a cigány kisebbségi önkormányzatok részére témakörben	Pályázati Igazgatóság	<i>A programra állami támogatás igényelhető</i>

Lakhatási integráció

Az antiszegregációhoz kapcsolódó valamennyi szakági koncepciót és rendeletet (pl. településfejlesztési és településrendezési terv, lakásrendelet, stb.) az IVS-hez és jelen Antiszegregációs tervhez kell igazítani, illetve a meglévőket ezek alapján felülvizsgálni.

Feladat	Felelős	Határidő
A Szabályozási tervmódosítása: Kaposszentjakab területén egy lakótelken csak egy lakóépület helyezhető el.	Városi Főépítész	2009. december 31.
A meglévő lakóépületek csak abban az esetben bővíthetők, ha a bővítés során a lakás legalább komfortossá válik, vagy a meglévőnél magasabb komfortfokozatot kell kialakítani ezzel csökkenthető az alacsony komfortfokozatú lakások száma.	Városi Főépítész	2009. december 31.
Előírásaként meg kell vizsgálni a területen lévő telkek nagyságát, és a szabályozási tervben olyan minimális teleknagyság kerülhet csak szabályozásra, amely a meglévő telkek tovább osztását megakadályozza.	Városi Főépítész	2009. december 31.
A város egész területén élő alacsony státuszú lakosságnak nem utalnak ki a bérlakást a szegregátumban.	Népjóléti Igazgatóság	folyamatos
Beépítetlen ingatlanra csak abban az esetben adható ki építési engedély, ha a szilárd burkolatú út, valamint a közművek kiépítésre kerültek. Több építéshatósági és építés-felügyeleti ellenőrzést kell tartani a területen, ezzel próbálva megakadályozni az engedély nélküli építkezéseket.	Építéshatósági Iroda vezetője	folyamatos
Az alacsony komfortfokozatú szociális bérlakások számának a komfort fokozat növelésével történő csökkentése	Népjóléti Igazgatóság	folyamatos

Foglalkoztatási integráció

Feladat	Felelős	Határidő
Szakiskolai fejlesztési program folyamatos fenntartása, amelynek célja a hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztató képzése, 10 hónap után a szakképző szakaszba lépés biztosítása.	Oktatási Igazgatóság, Gyermek és Családvédelmi Intézmény	Folyamatos
Folyamatosan egyeztetés a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal	Titkársági Igazgatóság	Folyamatos
Mobilizációs program megalkotása	Népjóléti Igazgatóság Főépítész	folyamatos
<p>A roma és hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerő-piaci integrációjának elősegítésében együttműködünk a munkaügyi központtal.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kedvezmény azon vállalkozó számára, aki állományi létszámát az előző évhez képest növelte, illetve az aki, legalább 12 hónapig pályakezdő munkanélkülit foglalkoztat Adókedvezményt vehet igénybe az is, aki vállalkozásában 45 év feletti regisztrált munkanélkülit foglalkoztat 	Pályázati Igazgatóság, Vagyongazdálkodási Igazgatóság	Folyamatos <i>A programra állami támogatás igényelhető</i>
A hátrányos helyzetű kistérségekben működő kis- és középvállalkozások fejlesztése, munkahelyteremtő komplex beruházások, illetve komplex technológiai beruházások támogatása	Vagyongazdálkodási Igazgatóság	Folyamatos <i>A programra állami támogatás igényelhető</i>

1. FÜGGELÉK

KAPOSVÁR MJV KÖZOKTATÁSI ESÉLYEGYENLŐSÉG AKCIÓTERVE

Feladatok	Felelősök/érintettek	Határidő
Meg kell vizsgálni az óvodai férőhelybővítés szükségességét a demográfiai előrejelzések és a konkrét beiratkozási adatok függvényében.	Jegyző Oktatási Iroda	Minden év március 1.
A rászoruló óvodások egyéni fejlesztéséhez a már fejlesztőpedagógus végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok számára biztosítani szükséges a fejlesztő órák anyagi fedezetét.	Jegyző Költségvetési Iroda Oktatási Iroda	Minden év szeptember 15.
Meg kell vizsgálni a társulási vagy együttműködési megállapodás megkötésének lehetőségét a többcélú kistérségi társulás települési önkormányzataival az általuk igényelt oktatási feladatellátási együttműködésre, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű tanulóira.	Jegyző Oktatási Bizottság	2008. június 30.
Meg kell vizsgálni fejlesztő felkészítés és fejlesztő iskolai oktatás megszervezésének tárgyi és személyi feltételeit.	Jegyző Oktatási Bizottság	2010. június 30.
Bővíteni szükséges az iskolapszichológusi hálózatot a mindenkori költségvetés függvényében.	Jegyző Költségvetési Iroda Oktatási Iroda	2009. június 30.
Biztosítani kell az igényeknek megfelelően 1 fő függetlenített státuszú fejlesztő pedagógus alkalmazását a mindenkori költségvetés függvényében az egyéni bánásmódot igénylő, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai előrehaladásának segítésére.	Jegyző Költségvetési Iroda Oktatási Iroda	2009. június 30.
Meg kell teremteni a mindenkori költségvetési lehetőségek függvényében az általános iskolák és kollégiumok számítógép parkjának működtetéséhez legalább 0,5-0,5 állású rendszergazda alkalmazásának feltételeit.	Jegyző Oktatási Iroda Költségvetési Iroda	Igény szerint folyamatos

Kezdődjön egyeztető megbeszélés Somogy Megye Önkormányzatával az oktatás területét érintő, együttműködésen alapuló, gyógypedagógiai jellegű feladatok közös megoldására.	Alpolgármester Oktatási Bizottság	2008. február 28.
Felül kell vizsgálni az intézmények jogszabályban előírt eszköz, felszerelés jegyzékét. Az intézmények minden pályázati lehetőséget használjanak ki a hiányzó eszközök beszerzésére.	Jegyző Oktatási Iroda Intézményvezetők	2008. június 30.
A Középiskolai Kollégiumok szobáinak 2-3-4 ágyassá történő alakításának folytatása indokolt a szükségletek és a költségvetési lehetőségek figyelembe vételével.	Jegyző Oktatási Iroda Költségvetési Iroda	folyamatos
Az iskolarendszerű szakképzés átfogó fejlesztése és a szakképzés intézményi struktúrájának felülvizsgálata érdekében készüljön komplex önkormányzati szakképzés fejlesztési stratégia az új moduláris rendszerű képzés figyelembe vételével.	Jegyző Oktatási Iroda Intézményvezetők	2008. április

Rövid-távú	Középtávú	Hosszú-távú
A városban lakó, óvodai nevelésben nem részesülő (3-5 éves) gyermekek, illetve tanulói jogviszonnyal nem rendelkező, nappali iskolarendszeren kívüli tankötelesek és gondviselőik személy szerinti felkeresése családsegítő szolgálat vagy más illetékes szervezet szakemberének/ szakembereinek rendszeres családlátogatása útján, szükség szerint a helyi kisebbségi önkormányzat, vagy civil szervezet segítőinek közreműködésével. Környezettanulmány végzése, különös tekintettel az óvodáztatást/iskoláztatást akadályozó tényezőkre.	Az SNI tanulók szakértői felülvizsgálatának kezdeményezésére irányuló intézményi programok támogatása, szülői tájékoztató programok szervezése.	Települési egészségügyi és szociális térkép elkészítése
Valamennyi intézményben a szakos ellátottság elérje a 100%-ot.		Valamennyi intézményben az infrastrukturális fejlesztések, eszközbeszerzések a mai kor színvonalának megfelelően megvalósulnak.
A rendszeres iskolába járás alóli felmentésre, illetve magántanulóvá nyilvánításra vonatkozó gondviselői kérelmek felülvizsgálata az illetékes iskola képviselője és külső szakemberek bevonásával. A felmentés, illetve magántanulóvá nyilvánítás indokainak azonosítása, az iskoláztatást biztosító lehetőségek azonosítása a családdal közösen.	Meg kell vizsgálni a nem önkormányzati fenntartású intézmények bevonásának szükségességét és mértékét, feltételeit.	A 7-8. osztályos SNI tanulók részére a foglalkoztatás lehetőségét biztosító minőségi szak-képzésbe való továbbtanulást elősegítő mentorált programok megvalósítása; általános iskola-középiskola együttműködések támogatása.
Azon családok azonosítása, ahol van olyan gyermek, aki nem részesül óvodai nevelésben (minden naptári év január-február hónapban az előző naptári év december 31-ei adatok alapján.)	Az oktatás-nevelés törvényességi feltételeinek (szakos ellátás, osztályösszevonások, személyi- és tárgyi feltételek, felülvizsgálatok) hiánytalan biztosítása, a rendelkezésre álló normatívák igénylése és célzott felhasználása.	Legalább ügyfélszintű akadálymentesítés valamennyi óvodában, általános és középiskolában
Tájékoztató az érintett gondviselők körében az óvodáztatási szándékról és az óvodáztatás esetleges akadályairól minden év március-április hónapban családlátogatás keretében. (családsegítő szakember, óvodapedagógus, szükség szerint szociálpedagógus vagy szociális munkás, kisebbségi képviselő stb. segíti.)	Preventív célú óvoda- és iskolafejlesztési program a pedagógiai munka modernizációjára, az integrált oktatás, esélyteremtés érdekében.	

<p>Intézkedések kezdeményezése az óvodáztatást akadályozó egyedi tényezők elhárítására: pl. beóvodázás támogatásának biztosítása, étkezés, utazás stb. költségeinek átvállalása.</p>	<p>A kompetencia-mérések eredményeit, tapasztalatait megvitató tantestületi-, intézményközi-, települési fórumok, szakmai munkaközösségek szervezésének támogatása és biztosítása az országos eredményektől való szignifikáns eltérések okainak feltárása és a beavatkozási lehetőségek meghatározása érdekében. A fejlesztések szakmai-módszertani és egyéb feltételeire vonatkozó intézkedési terv kidolgozása.</p>	
<p>Az óvodai beíratást elmulasztott szülők ismételt személyes megkeresése a nevelési év kezdetéig vagy kezdetén, és tájékoztatásuk egyedi óvodáztatási problémáik megoldásának lehetőségeiről.</p>	<p>A kétévente esedékes kompetencia-mérések követő elemzések, fejlődés-vizsgálatok tapasztalatai, ill. a fórumok, szakmai testületek ajánlásai alapján a fejlődési ütemet növelő fejlesztési programok megvalósításának támogatása, ill. az ahhoz szükséges feltételek (humánerőforrás-fejlesztés, átszervezés, pedagógiai módszerek és szemlélet megújítása, infrastrukturális feltételek, eszközellátottság javítása stb.) optimális biztosítása az érintett intézményekben.</p>	
<p>A közoktatási törvény iskolai körzethatárookra és a tanulók felvételére vonatkozó rendelkezéseit maradéktalanul érvényesíteni szükséges a településen belül minden évben az első osztályosok beiratkozásakor.</p>	<p>A lemorzsolódás kockázatában érintett tanulók mentorálása.</p>	
<p>Az óvodáztatás feltételeinek és körülményeinek tovább-fejlesztése a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél teljesebb körű és eredményes óvodáztatása érdekében, egyéni fejlesztés.</p>	<p>A releváns esélyegyenlőtlenségi indikátor folyamatos ellenőrzése, további korrekciós intézkedések tervezése és végrehajtása.</p>	

<p>Intézményi tartalmi-módszertani-, infrastrukturális és humán-erőforrás felmérés és intézkedések tervezése az optimális feltételek biztosítására.</p>	<p>Az érintettek (pedagógusok, szülők és társadalmi partnerek, pl. helyi cigány kisebbségi önkormányzat, civil szervezetek) bevonásán, meggyőzésén alapuló intézkedési és kommunikációs terv készítése.</p>	
<p>A gyermekek, tanulók egyéni adottságaihoz igazodó pedagógiai módszertanok adaptálásának támogatása a törésmentes továbbhaladás biztosításának céljából.</p>	<p>Pedagógus továbbképzések igénybevétele a hiányterületeken, módszertani adaptáció megtervezése és megvalósítása a tantestület aktív bevonásával, a tanórai gyakorlat megváltoztatása.</p>	
<p>A lemaradók esetében a szakszolgálatok és szakmai szolgáltatók igénybevitelével megvalósított komplex vizsgálatok és egyéni fejlesztési programok kidolgozásának támogatása, az optimális fejlesztés feltételeinek biztosítása.</p>	<p>A pedagógiai program átdolgozása (szükség szerint szakértői támogatás igénybevitelével.)</p>	
<p>Az iskolafokok közötti átmenet elősegítése, a lemorzsolódás megelőzése, a sikeres továbbhaladás és a tanulók után-követésének megvalósítása érdekében intézményi együttműködések (pl. mentorálás) támogatása és biztosítása.</p>		
<p>A többségükben halmozottan hátrányos helyzetűeket befogadó szakképző intézmények képzési kínálatának felülvizsgálata, intézkedési terv készítése a foglalkoztatást kínáló képzési formák biztosítása érdekében.</p>		
<p>Az érettségit adó közép-iskolákban továbbtanuló halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának növelése érdekében egyéni fejlesztési és (a tanulókat, szülőket egyaránt megcélzó) pályorientációs programok biztosítása.</p>		

Továbbképzések szervezésének és igénybevételének támogatása és a részvétel biztosítása az érintett intézmények ill. pedagógusok számára.		
Az infrastrukturális fejlesztési igények ismeretében a gazdaságosság és fenntarthatóság elvének érvényesítése a tervezésben (pl. funkcióbővítés- és átalakítás: felnőttoktatási, közösségi célú hasznosítás).		
A kommunikáció és együttműködés hatékonyságának növelése a szülőkkel és segítő szolgáltatásokkal, társadalmi partnerekkel. Egyeztető fórum létrehozása és működtetése. Esélyegyenlőségi Kerekasztal működtetése.		

Az egyes tevékenységek alábontását, ha szükséges a feladatok felelőseinek külön dokumentumban kell kidolgozniuk a 6.1 táblázat tervezett beavatkozásai alapján.

Helyzetelemzés megállapítása	Cél	Intézkedés leírása	Intézkedés felelőse	Határ-idő	Indikátor rövidtávon	Indikátor középtávon	Indikátor hosszú távon
Ellátatlan a családi napközi, a házi gyermek-felügyelet, hiányzik a családok átmeneti otthona.	Minden közszolgáltatás elérhetővé váljon a társulás településein	Igényfelmérés, a ki-alkítás lehetséges formáinak meghatározása, megszervezése	Kaposvár polgármestere	2008	Igényfelmérés, a ki-alkítás lehetséges formáinak meghatározása	Városi szinten biztosított minden közszolgáltatás.	Városi szinten biztosított minden közszolgáltatás.
Lehet olyan 3 éves halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, aki nem vesz részt óvodai nevelésben	2008-tól minden halmozottan hátrányos helyzetű gyermek óvodai felvétele biztosított legyen a Kaposvár és környéke Óvodai Közoktatási Intézményfenntartó Társulás területén.	Beazonosítás, intézkedés.	Kaposvár polgármestere	2008	Minden 3 éves halmozottan hátrányos gyermek részt vesz óvodai nevelésben.	Minden 3 éves halmozottan hátrányos gyermek részt vesz óvodai nevelésben.	Minden 3 éves halmozottan hátrányos gyermek részt vesz óvodai nevelésben.

Nem kiegyenlített a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a város általános iskolái között.	A város intézményeiben a HHH tanulók egyenlő esélyű, létszámarányos részvételének biztosítása	A körzethatárokon és a tanulók felvételére vonatkozó rendelkezéseket maradéktalanul érvényesíteni szükséges a városon belül minden évben, az első osztályosok beiratkozásakor. Az előírásoknak az első évfolyamtól felmenő rendszerben szükséges megfelelni.	Irodavezető	2008.	A nincs 25 %-nál nagyobb eltérés a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók arányában (a város iskolái között) az 1. és 5. évfolyamon.	A nincs 25 %-nál nagyobb eltérés a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók arányában (a város iskolái között) az 1-4. évfolyamokon.	A nincs 25 %-nál nagyobb eltérés a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók arányában (a város iskolái között) az 1-6. évfolyamokon.
Az SNI gyermekek/ tanulók aránya az országos átlagot megközelíti.	Az SNI gyermekek/ tanulók aránya az országos szintet nem haladja meg	Szaktevélmények felülvizsgálata, korai felismerés és fejlesztés megszervezése.	Irodavezető	2008	Szaktevélmények felülvizsgálata megtörténik, intézkedési terv elkészül.	Az SNI gyermekek aránya az országos szintet megközelíti.	Az SNI gyermekek aránya az országos szintet nem haladja meg.
A város intézményei között az oktatás hatékonyságában és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai eredményességében jelentős eltérés tapasztalható.	Minél nagyobb számban tanuljanak továbbérettségit is adó középiskolákban az általános iskolákból kikerülők.	Mentorálás pályatorientáció, kompetencia alapú, élménypedagógia bevezetése. Útravaló programok Tanoda,....., stb.	Irodavezető	2008	A mentorálás rendszere kialakult, megkezdődött a módszertani fejlesztés, Útravaló Programok alkalmazása.	Továbbtanulási mutatók (arányok) javulnak.	Továbbtanulási mutatók (arányok) elérik az országos átlagot.

<p>Nincs jelentős eltérés a település intézményeiben, illetve az azonos típusú intézmények között a rendelkezésre álló humán-erőforrás és szakos ellátottság tekintetében. Az intézmények szakos ellátottsága 100%-os.</p>	<p>Kiegyenlítettség, az egyenlő oktatási színvonal biztosítására</p>	<p>Továbbképzési és beiskolázási tervek össze-hangolása, belső továbbképzések megszervezése.</p>	<p>Irodavezető vezető</p>	<p>2008</p>	<p>Humán-erőforrás leltár, munkaerő-gazdálkodási terv elkészítése, és igény-felmérés, kapacitás-térkép készítése a településen.</p> <p>Továbbképzések szer-vezésének és igénybe-vételének támogatása és a részvétel biztosítása az érintett intézmények ill. peda-gógusok számára. A prioritások meghatározása a „helyzet-elemzés alapján: gyógypedagógusok, mérési szakemberek</p>	<p>Humánerőforrás kiegyenlítődik.</p>	<p>Minden pedagógus a részt vett a hátrányos helyzetűek eredményességét segítő módszertani továbbképzésen.</p>
<p>Van jelentős eltérés a pedagógiai munka hatékonyságát mérő országos kompetencia mérések intézményenkénti eredményeiben az országos átlaghoz képest.</p>	<p>Ne legyen jelen-tős eltérés a pedagó-giai hatékonyságát mérő országos kompe-tencia mérések intézményenkénti eredményeiben az országos átlaghoz képest.</p> <p>Az országos szint elérése minden területen és mindegyik intézményben.</p>	<p>Az országos ered-ményektől való szignifikáns eltérések okainak fel-tárása és a beavat-kozási lehetőségek meghatározása. A szükséges fejlesztések szakmai-mód-szertani és egyéb feltételeire vonat-kozó intézkedési terv kidolgozása. Az iskolák készüljenek fel a</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2008</p>	<p>Az iskolák feltárták az országos ered-ményektől való szignifikáns eltérések okait, és intézkedési tervben meghatározták a be-avatkozási lehetőségeket, a szükséges fejlesztések szakmai-módszertani és egyéb feltételeit. Az iskolák felkészültek a 2008. májusi</p>	<p>Az iskolák feltárták az országos ered-ményektől való szig-nifikáns eltérések okait, és intézkedési tervben meghatároz-ták a be-avatkozási lehetőségeket, a szükséges fejleszté-sek szakmai-mód-szertani és egyéb feltételeit. Az iskolák felké-</p>	<p>Az iskolák feltárták az országos eredm-nyektől való szig-nifikáns eltérések okait, és intézkedési tervben meghatározták a be-avatkozási lehetőségeket, a szükséges fejlesztések szakmai-módszertani és egyéb feltételeit. Az iskolák felké-</p>

		2008. májusi mérések kiértékelésére, a fenntartó az intézményvezetői beszámolóban kérjen a kompetencia-teljesítményekről tájékoztatást.			mérések kiértékelésére, a fenntartó az intézményvezetői beszámolóban kérte a kompetencia-teljesítményekről tájékoztatást.	szültek a 2008. má-jusi mérések kiértékelésére, a fenntartó az intézményvezetői beszámolóban kérte a kompetencia-teljesítményekről tájékoztatást. Kiegyenlítetttség az eredménymutatókban, országos szint elérése minden területen és intézményben	szültek a 2008. májusi mérések kiértékelésére, a fenntartó az intézményvezetői beszámolóban kérte a kompetencia-teljesítményekről tájékoztatást. Kiegyenlítetttség az eredménymutatókban, országos szint elérése minden területen és intézményben
Nincs pontos kimutatás az intézményekben a HHH gyermekek részvételéről szolgáltatásokban és eredményességükről.	Adatszolgáltatási rendszer kialakítása, különös tekintettel a HH és HHH tanulók eredményeinek, részvételének biztosításáról	Adatszolgáltatás rendszerének, dokumentumainak kialakítása	Polgármester	2008	Adatszolgáltatási rendszer elkészül, alkalmazza minden intézmény.	Nyilvántartás vezetése a HH és HHH tanulók eredményeinek, részvételének a különböző szolgáltatásokban való részvételükről.	Nyilvántartás vezetése a HH és HHH tanulók eredményeinek, részvételének a különböző szolgáltatásokban való részvételükről.
Eltérés tapasztalható az infrastrukturális feltételek tekintetében	Infrastruktúra fejlesztése, egyenlő hozzáférés biztosítása	Felmérések, tervek készítése, forráskeresés, pályázat-készítés	Kaposvár polgármestere	2008	Felmérések, tervek elkészülnek	Források keresése, pályázatkészítés megtörtént	Szükségterem kiváltása, korszerű intézményhálózat

<p>Nem minden intézménynek rendszeres a kapcsolata, együttműködése az intézmény környezetében működő társadalmi és szakmai szereplőkkel (családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, cigány kisebbségi önkormányzat, szociális és egészségügyi partnerek, civil szervezetek) a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének érdekében</p>	<p>Az intézmény és a társadalmi, szakmai partnerek közötti kapcsolat rendszeres, az együttműködés hatékony legyen. A társadalmi partnerek bevonása még hatványozottabb legyen az esélyegyenlőség növelése érdekében tervezett intézkedések, programok véleményezésébe, nyomon követésébe és értékelése kapcsán.</p>	<p>Partnerkapcsolatok kiépítése, fejlesztése, szabályozottá tétele.</p>	<p>Intézményvezetők Irodavezető</p>	<p>2008</p>	<p>Az intézmény és a társadalmi, szakmai partnerek közötti kapcsolat rendszeres, az együttműködés hatékony. A társadalmi partnerek bevonása még hatványozottabbá vált.</p>	<p>Az intézmény és a társadalmi, szakmai partnerek közötti kapcsolat rendszeres, az együttműködés hatékony. A társadalmi partnerek bevonása még hatványozottabbá vált.</p>	<p>Az intézmény és a társadalmi, szakmai partnerek közötti kapcsolat rendszeres, az együttműködés hatékony.</p>
<p>Az épületek nem akadálymentesek</p>	<p>Akadálymentes közoktatási intézmények</p>	<p>Felmérések, tervek készítése, forráskeresés, pályázat-készítés</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2008 2010</p>	<p>Felmérések, tervek elkészülnek</p>	<p>Lagalább ügyfélszintű akadálymentesítés az intézményekben</p>	<p>Lagalább ügyfélszintű akadálymentesítés az intézményekben</p>

FELHASZNÁLT DOKUMENTUMOK ÉS FORRÁSOK

DOKUMENTUMOK

- ⇒ 4 éves gazdasági program (Szita Károly, Kaposvár 2006)
- ⇒ Kaposvár hosszú távú településfejlesztési koncepciója (Kaposvár 2004)
- ⇒ Kaposvár megyei jogú város településszerkezeti terve (FŐBER Rt. 2004)
- ⇒ Kaposvár módosított településszerkezeti terve
- ⇒ Szabályozási terv (BFVT, 2005)
- ⇒ Helyi építési szabályzat (Kaposvár, 2007)
- ⇒ Kaposvár város egészségterve (Hegedűsné Sz. Kata, Kaposvár 2006)
- ⇒ Kaposvár hosszú távú közlekedésfejlesztési koncepciója (FŐMTERV, 2005)
- ⇒ Ady endre utca és környéke rehabilitációjának településfejlesztési akcióterve (Arker's kft Virányi építész stúdió kft 2007. május)
- ⇒ Vagyonkoncepció
- ⇒ Kaposvári lakótelepek rehabilitációja településfejlesztési akcióterve (Kaposvári Gazdaságfejlesztési Kft.)
- ⇒ Kaposvár helyi hulladékgazdálkodási terve
- ⇒ Kaposvári többcélú kistérségi társulás társulási közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terve 2007-2013 (Euron kft. 2007)
- ⇒ Kaposvár közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terve 2007-2013 (Euron kft. 2007. November)
- ⇒ Kaposvár város környezetvédelmi programjának felülvizsgálata 2006.
- ⇒ Kaposvár megyei jogú város önkormányzata 49/1993. önkormányzati rendelete a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. Évi LXXVIII. Törvény végrehajtásáról
- ⇒ Előterjesztés a szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálatáról, (Kaposvár 2007. Horváth Mónika)
- ⇒ Kaposvári kistérség agrárstruktúra- és vidékfejlesztési program, 2004-2006 – helyzetfeltárás ez a felülvizsgálat (2004. Január)
- ⇒ Kaposvár hulladékgazdálkodási tervének felülvizsgálata, 2006.
- ⇒ Kaposmenti Hulladékgazdálkodási Terv
- ⇒ Kaposvár népességének előszámítása 2001-2015

ÖNKORMÁNYZATI ADATSZOLGÁLTATÁS

- ⇒ Kaposvár MJV által megvalósítandó projektek
- ⇒ Kaposvár MJV Város Polgármesteri Hivatal, Népjóléti Igazgatóság, Szociális És Gyámügyi Iroda, Budai Józsefné, Adatszolgáltatás Antiszegregációs Tervhez
- ⇒ Kaposvár MJV Város Polgármesteri Hivatala, Népjóléti Igazgatóság Adatszolgáltatás Antiszegregációs Tervhez, Dr. Vörös Gyula
- ⇒ 4 Éves Program (2006-2010) Lakás- és otthonteremtés
- ⇒ Kaposvár Megyei Jogú Város Városgondnoksága
- ⇒ Kaposvár Megyei Jogú Város, Népjóléti Igazgatóság, Szociális És Gyámügyi Iroda
- ⇒ Kaposvár Megyei Jogú Város, Népjóléti Igazgatóság, Szociális Bérlet Adatok
- ⇒ Kaposvár Megyei Jogú Város, Népjóléti Igazgatóság, Segélyezési Adatok
- ⇒ Kaposvár Önkormányzata, Műszaki Igazgatóság, Adatszolgáltatás
- ⇒ Teljes projektek 2007-2013
- ⇒ Cigány Kisebbségi Önkormányzat, Bogdán Imre Elnökkel Folytatott Egyeztetés

KSH

- ⇒ Népszámlálás 2001.
- ⇒ Szegregátumok Lehatárolása –Adatszolgáltatás, 2008. március

TÖRVÉNYEK

- ⇒ Egyenlő Bánásmódról És Az Esélyegyenlőség Előmozdításáról Szóló 2003. Évi CXXV. Törvény
- ⇒ Köznevelésről Szóló 1993. Évi LXXIX. Törvény